Dzisiaj 24 strony

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 600

Poznań, sobota dnia 28 grudnia 1929

Rok XXIV

„Krwawiąca granica"

Na dążenia antypolskie niemieckich kół katolickich wskazywał już „Kurjer Poznański" niejednokrotnie. Zarówno liczne oświadczenia śląskiego przywódcy centrowców prałata Ulitzki, jak również oświadczenie przywódcy partji centrowej prałata Kaasa oraz świeckich przedstawicieli tego stronnictwa nie pozostawiały w tym kierunku żadnych wątpliwości. Już zjazd centrowców, który odbył się w Wrocławiu w kwietniu b. r. był jedną wielką manifestacją antypolską, zwróconą przeciwko naszym granicom zachodnim.

I jeżeli potężny „Augustinusverein zur Pflege der katholischen Presse" (Towarzystwo św. Augustyna dla krzewienia Prasy Katolickiej) zwołał specjalnie zjazd swój do Wrocławia, uczynił to nie bez celu, a przedewszystkiem zgodnie z całą dotychczasową linją niemieckich kół centrowych.

„Krwawiącą granicą" zatytułowała „Germania" sprawozdania i artykuły, zjazdowi temu poświęcone. Dyszą one gwałtowną żądzą odwetu. Zjazd sam miał spopularyzować — jak czytamy w odezwie „Germanii" pod nagłówkiem „Ostlandnot — deutsche Not" — hasła tam głoszone w całych Niemczech. Centrum przechodzi tedy wyraźnie do agitacyjnego podburzania szerokich rzesz narodu niemieckiego przeciwko Polsce. Rozpoczęto od nastawienia przez „Augustinusverein" podlegającej jej wpływom prasy.

Akcji wewnątrz Niemiec towarzyszy akcja na zewnątrz, ujawniona tak jaskrawo na zjeździe katolików francuskich i niemieckich w Berlinie, gdzie tenże sam prałat Ulitzka spróbował powtórzyć swoje wywody, wygłoszone na zjeździe „Augustinusverein", spotykając się jednak z protestem Francuzów.

Wydarzenia te — które odbiły się szerokiem echem w Polsce i Francji — nasuwają konieczność dokładnego określenia charakteru niemieckiego stronnictwa centrowego.

Jest rzeczą niepozbawioną niesamowitego humoru, że po wybuchach antypolskich, po licznych podkreśleniach, że granica polsko - niemiecka musi ulec rewizji, po określeniu tej granicy jako „krwawiącą granicę", po zapowiedzi, iż w celu rewizji „pokojowej" wyzyska się każdą nadarzającą się „konstelację" (słowa prałata Ulitzki), po incydencie z tymże prałatem Ulitzką podczas spotkania katolików francuskich i niemieckich w Berlinie, „Germania" zamieściła artykuł, omawiający to spotkanie pod idylicznym tytułem „Atmosfera katolicka". Mimo to wynikają z niego bardzo jasno pozytywne cele, przyświecające tej „pokojowej" pełnej „miłości bliźniego" robocie zbliżenia francusko - niemieckiego.

Katolicy niemieccy niestety bardzo są oddaleni od tych dążeń, które chętnie zaszczepiliby katolickim kołom innych krajów, a mianowicie od polityki zaufania, dobrej woli, rozbrojenia moralnego i psychicznego i wynikającego z niego szczerego pacyfizmu, które w pewnych odgałęzieniach zwracają się nawet przeciwko silniejszemu akcentowaniu narodowych dążeń, starając się je przedstawić jako sprzeczne z koniecznością pacyfikacji Europy.

Niemieckie stronnictwo centrowe i ludzie, stojący na jego czele, nie wyłączając wysokich przedstawicieli kleru niemieckiego (ks. prałat Ulitzka, ks. prałat Kaas i inni) są zdecydowanymi narodowcami niemieckimi, którzy bronią bezwzględnie interesów niemieckich, stają bez wahania na szańcu, gdy zachodzi tego potrzeba, i umieją niegorzej od oficjalnych niemieckich „nacjonalistów" prowadzić nieustępliwą politykę niemieckiego egoizmu narodowego. Widzimy to dokładnie na prowokowanym przez nich konflikcie niemiecko-polskim. Dążąc do zaboru Pomorza i ewtl. części Poznańskiego, sankcjonują oni de facto wyniki rozbiorów Polski, czynu najniemoralniejszego w historji Europy. Jednocześnie z zimną krwią — dotyczy to również apetytu na Śląsk — depcą oni w proch wszelkie zasady etnograficzne. Prałat Ulitzka zwierza się nawet, że „jest zupełnie obojętne", czy w krajach, które chcą Polsce odebrać, okaże się jeszcze dostateczna ilość Niemców. Powiada, że w roku 1920 były one niemieckie (?), i że to jest „jedyną naszą podstawą, bez względu na to, co się później stało i jeszcze stanie".

Czytanie szowinistycznych mów tego prałata sprawia wrażenie aż przykre z powodu zawartej w nich brutalności dążeń, nie mających nic wspólnego z prawdziwem chrześcijaństwem. To samo niesłychanie przykre wrażenie — abstrahując już od politycznego znaczenia — sprawiają wystąpienia „Germanii" i wogóle cała akcja Centrum. Jak ona godzi się z katolicyzmem, to już rzecz specyficznej psychiki niemieckiej, która doskonale umie posługiwać się najszczytniejszemi ideami, bez szkody dla pilnego kultywowania zupełnie poziomych instynktów i apetytów.

Artykuł „Germanii" pod tytułem „Atmosfera katolicka" jest w zestawieniu z wydarzeniami ostatniemi typowym przykładem tego, co się w Niemczech mówi i tego, do czego się naprawdę dąży. Należy dodać, że, jak wynika z podpisów, pisał go ten sam dr. Walter Hagemann, który w „Germanii" z dnia 21 bm. zamieścił długi, pełen kłamstw artykuł „Dziesięć lat problemu wschodniego" pod ogólnym nagłówkiem „Krwawiąca granica". Znajdujemy w artykule tym interesujące rozważania na temat działania „atmosfery" i kontaktów osobistych pomiędzy Francuzami i Niemcami.

„Personalny kontakt człowieka z człowiekiem, katolika z katolikiem, — pisze p. W. H., — zapoczątkowany względnie wzmocniony na konferencji, stworzył atmosferę, w której nawet trudne zagadnienia można było omawiać z pożytkiem i bez urazy".

We Francji, — powiada dalej autor, — nie ma niestety stronnictwa katolickiego, podobnego Centrum niemieckiemu.

„Nie mogła tu pomóc platforma polityczna, lecz tylko religijna. Nie można tu było pracować przedmiotowo, lecz jedynie atmosferą. Stworzyć katolicką atmosferę pokojową, nową pax romana, oto zadanie, którego podjęcie nie powinno się rozbić z powodu długości drogi, i którego skutki prędzej czy później będą się musiały ostatecznie pokazać i w rzeczach uchwytnych, w zagadnieniach dnia".

W tem zdaniu „Germania" zdradza się z spekulacją na właściwe cele działania „katolickiej atmosfery". Prałat Ulitzka mówił o nich w Wrocławiu i usiłował mówić w Berlinie do katolików francuskich.

Nic się nie zmieniło. W imię chrześcijaństwa niegdyś hordy niemieckie paliły kraje słowiańskie. W imię chrześcijaństwa krzyżacy niszczyli wsie i miasta polskie, w „atmosferze katolickiej" centrowcy dążą dzisiaj do odebrania Polsce jej ziem.

Oczywiście religji katolickiej skalać nie mogą próby nadużycia jej. Samo jednak jej nadużywanie przez niemieckie Centrum budzi wstręt i odrazę. Katolickie koła niemieckie dążeniem do urzeczywistnienia nieusprawiedliwionych wymagań niemieckiego samolubstwa narodowego odbiegają daleko od tych zasad, które innym do praktykowania polecają.

„Spodziewamy się — pisze „Germanja" na stronicach poświęconych „Krwawiącej granicy", — że „Towarzystwo św. Augustyna dla Popierania Prasy Katolickiej" członkom swoim jeszcze bardzo często da sposobność poznania niemieckich krajów niemieckich ludzi, niemieckiego życia, niemieckiej pracy i niemieckich obyczajów i kultury".

Niemieckie, niemieckie, niemieckie, i jeszcze raz niemieckie. Żaden nacjonalista niemiecki lepiej tego głosić nie potrafi. I to jest dziwna rzecz, że w Niemczech nikt nie uważa za rzecz zdrożną silnego, namiętnego nawet podkreślania swojej narodowości, — ani socjalista, ani katolik, ani „postępowiec" demokratyczny. Słowo „niemieckie" zjawia się na ich ustach z brzmieniem dumy i bezwzględności przy każdej sposobności. Nie tak, jak w Polsce, gdzie podejrzana polityka i propaganda uczy ludzi obawy, żeby ich czasem nie posądzono o zbytnią „polskość" i zbyt „narodowy" charakter.

J. D.

Przed utworzeniem nowego gabinetu

Konferencja p. Bartla z marszałkiem Sejmu — Oświadczenie marsz. Szymańskiego — Domysły i pogłoski — Opinja prasy berlińskiej

Warszawa, 28. 12. (Tel. wł.) Konferencje na zamku trwają od rana. W kołach politycznych wyrażają przekonanie, że w ciągu dnia dzisiejszego nowy gabinet nie zostanie sformowany. Podkreślają jednocześnie, że wczorajsza rozmowa prof. Bartla z marsz. Piłsudskim wzmocniła szanse p. Bartla w sprawie utworzenia gabinetu. Dzisiaj po południu p. Bartel przyjął m. i. posła Sławka, ministra Składkowskiego oraz min. Prystora. W kołach politycznych mówią, że jest prawdopodobnem ustąpienie p. Cara, a kierownictwo ministerjum sprawiedliwości przypadłoby wtedy p. Dutkiewiczowi. Mówi się, że ustąpi p. Moraczewski a ministerjum robót publicznych przypadłoby prof. politechniki lwowskiej Gabrjelowi Sokolnickiemu. Miejsce p. Prystora zająłby prof. politechniki Matakiewicz. Nie wiadomo, co się stanie z ministrami wileńskimi t. j. z pp. Staniewiczem i Niezabytowskim.

Do wiadomości publicznej dochodzą tylko ułomki rozmów prowadzonych na zamku, wskutek czego trudno jest pozytywnie cokolwiek twierdzić.

Warszawa, 28. 12. (Tel. wł.) Na poniedziałek zostały zwołane różne komisje senackie a na godz. 4 po południu posiedzenie Senatu. Marsz. Szymański stoi na stanowisku, że bez rządu posiedzenie Senatu nie mogłoby się odbyć. Interpelowany, czy się odbędzie posiedzenie Senatu, odpowiedział, że nie odwołuje swego zarządzenia. (w)

Warszawa, 28. 12. (AW). Wczoraj o godz. 11-tej przed południem przybył prof. Bartel do Sejmu celem odbycia konferencji z p. marszałkiem Daszyńskim. Otoczony przez dziennikarzy p. Bartel nie udzielił im jednak ostatecznych wyjaśnień. Z p. marszałkiem Daszyńskim konferował p. Bartel przeszło 1 i pół godziny, poczem udał się do p. marsz. Szymańskiego, gdzie znacznie krócej konferował p. odbyciu konferencyj powrócił na Zamek. O godz. 13-tej odbył konferencję z p. o. min. Kwiatkowskim. O godz. 16 udał się p. Bartel do Belwederu, gdzie konferował z p. marszałkiem Piłsudskim. Następnie na Zamku zostali przyjęci przez p. Bartla kolejno pp. Car, Boerner, Czerwiński i Moraczewski. Wyjazd prof. Bartla do Spały nie nastąpi wcześniej, niż jutro, a nawet być może w poniedziałek. Natomiast wyjeżdżał do Spały w drugi dzień świąt p. Świtalski, który wczoraj rano powrócił do Warszawy.

Warszawa, 28. 12. (AW). Według wersyj utrzymujących się w kołach politycznych p. marsz. Daszyński omawiał wczoraj z p. Bartlem możliwości współpracy Sejmu z rządem.

Berlin, 28. 12. (Tel. wł.) Dzienniki niemieckie zajmują się obszernie przesileniem gabinetowem w Polsce. Nacjonalistyczna „Deutsche Tageszeitung" w korespondencji z Warszawy twierdzi, że chodzi tu tylko o zmianę metod, a nie systemu.

Berlin, 28. 12. (Tel. wł.) Omawiając sytuację parlamentarno - polityczną w Polsce w związku z powierzeniem misji utworzenia rządu Kazimierzowi Bartlowi, „Vossische Ztg." w korespondencji z Warszawy zauważa:

„Piąty gabinet Bartla zastanie nastrój zgoła inny, niż cztery poprzednie. Uprzednio premjer mógł straszyć Sejm, iż w razie obalenia go dojdą do władzy przedstawiciele ostrzejszego antyparlamentarnego kursu. Obecnie, po doświadczeniach z „gabinetem pułkowników" Świtalskiego, posłowie opozycyjni wyzbyli się wszelkich podobnych dreszczów obawy".

„Politycy wojskowi za plecami Bartla — to była groźna perspektywa dla losu polskiej demokracji; Bartel po odwrocie pułkowników — to symbol tego, że konjunktura polityki przemocy (w tekście niemieckim wyrażenie mocniejsze — red.) pogrąża się w upadku. B. Z.

Ambasador Herbette opuszcza swe stanowisko

Moskwa, 28. 12. (Radjo wł.) Zatarg między Litwinowem a ambasadorem francuskim Herbette przybrał rozmiary wielkiego skandalu dyplomatycznego. Jak wiadomo Litwinow odmówił przyjęcia noty Herbette'a, w której ambasador francuski imieniem rządu rumuńskiego zgłosił akces Rumunji do t. zw. noty Stimpsona.

Obiegają pogłoski, że p. Herbette opuści Moskwę celem złożenia rządowi francuskiemu szczegółowego sprawozdania, poczem na stanowisko swoje już nie wróci. P. Herbette złożył już godność dziekana ciała dyplomatycznego i zerwał stosunki osobiste z Litwinowem.

Depresja budżetowa

Wpływy z danin publicznych i monopoli przyniosły w listopadzie br. 239 miljonów zł, gdy w tym samym miesiącu roku zeszłego dały 247 miljonów zł. Jeśli weźmiemy razem dwa ważne pod względem dochodowym miesiące październik i listopad, to w roku obecnym dały one 476, gdy w roku ubiegłym 477 miljonów złotych.

Za pół roku od czerwca do listopada odnośne cyfry przedstawiają się następująco:

	1928	1929
czerwiec	191,2	194,5
lipiec	207,8	220,4
sierpień	213,5	205,5
wrzesień	209,5	212,9
październik	229,5	237,2
listopad	247,7	239,1
Razem . . .	1.299,2	1.309,6

Dla uniknięcia nieporozumień wyjaśniamy, że powyższe cyfry nie obejmują wszystkich dochodów skarbowych. Prócz danin i monopoli mamy bowiem jeszcze dochody administracyjne i dochody z przedsiębiorstw państwowych. W r. 1928/9 obydwa te źródła dały 380 miljonów zł przy ogólnym dochodzie 3.009 miljonów. Na r. 1929/30 preliminuje się z tego źródła 449 miljonów, jednak w pierwszem półroczu uzyskano tylko 184 miljony na ogólną sumę 1.453 miljony dochodów.

Zarówno z charakteru jak i względnie niewysokiej sumy obu tych źródeł wynika, że dla oceny sytuacji budżetowej i gospodarczej należy brać przedewszystkiem wpływy z danin państwowych i monopoli. Z przytoczonych cyfr widać, że za pół roku od czerwca do listopada dochody skarbu w obecnym roku były zaledwie o 10 miljonów czyli niespełna 1 proc. wyższe, niż w roku ubiegłym. W dwóch miesiącach, sierpniu i listopadzie, widzimy nawet depresję, a mianowicie spadek dochodów w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Przeprowadzone wyżej zestawienie dochodów nabiera właściwego znaczenia dopiero w porównaniu z wydatkami budżetowemi za obydwa lata. Otóż w roku 1928/9 budżet po stronie wydatków wynosił 2.673 miljony, natomiast w roku obecnym 2.936 miljonów. Innemi słowy: w tym samym czasie, gdy wydatki podskoczyły o 263 miljony, czyli o 10 proc., dochody wzrosły za pół roku o 10 miljonów, czyli o niecały 1 proc. Ponieważ wzięliśmy dla porównania z obu lat te same miesiące, podobne do siebie pod względem gospodarczym i podatkowym, możemy zatem przypuszczać, że także w drugiej połowie roku powyższy stosunek niewiele się zmieni.

Cyfry, wyżej przytoczone, mówią bardzo wiele. Wynika z nich, jak bardzo pomylili się ci, co chcieli w budżecie skakać z roku na rok dziesięcioprocentowemi susami. Pamiętamy dobrze, jak to po wniesieniu preliminarza budżetowego na rok 1929/30 specjalny komunikat p. Czechowicza sławił oszczędności tego preliminarza, dowodząc, że jest on „tylko o 5 proc. wyższy" od poprzedniego budżetu. Doświadczenie półroczne wykazało, że dochody nie wzrastają nawet o 1 proc.

I toby jednak nie było jeszcze największem złem. Powiedziałoby się: „Trudno, trzeba wydawać mniej" — i gospodarowałoby się dalej. Tak to sobie nawet powiedział p. Matuszewski. Ale tymczasem są do załatwienia dwie bardzo ważne sprawy, wymagające razem przeszło 200 miljonów, a mianowicie: obniżka podatku przemysłowego i poprawa płac urzędniczych. Są to rzeczy konieczne, a niema na nie pieniędzy dlatego, ponieważ budowa budżetu od trzech lat nie szła w kierunku uwzględnienia tych dwóch postulatów. Przeciwnie: chciano zaspokoić urzędników przez podwyższenie podatków.

Czy po doświadczeniach roku obecnego będzie jeszcze ktoś twierdził, że p. Czechowicz prowadził dobrą politykę budżetową? Czy powie ktoś, że p. Czechowicz dobrze przewidywał? A polityka jest wszak sztuką przewidywania!

Że strona dochodowa budżetu naszego wymaga gruntownej rewizji przez reformę systemu podatkowego i lepszą gospodarkę w państwowych przedsiębiorstwach i monopolach, o tem świadczy porównanie dochodów w październiku i listopadzie b. r. W ogólnej cyfrze były one prawie równe (237,2 i 239,1 miljonów zł); ale w listopadzie monopole dały o 7,2 miljona mniej, niż w październiku, natomiast podatki o 9 miljonów więcej. Obniżenie się dochodu z monopoli jest jeszcze jednym dowodem kryzysu gospodarczego i osłabienia siły nabywczej ludności. A jednak w tym właśnie czasie śruba podatkowa pracuje bardzo intensywnie, bo budżet tego wymaga. Wyciska się resztki.

Zaraz po świętach rozpoczną się obrady komisji budżetowej. Sejm i nowy rząd będą musiały zająć stanowisko wobec depresji gospodarczej i budżetowej.

Co powie p. Bartel, który poprzednio żyrował optymizm budżetowy p. Czechowicza, tego się dowiemy niedługo. Klub Narodowy przedstawi swój szczegółowy plan wyjścia z obecnej sytuacji budżetowej.

M. K.

Teatr świetlny „SŁONCE"

Od soboty, dnia 28 grudnia r. b., codziennie

Największy film świata

ARKA NOEGO

Początek seansów 5, 7, 9. W niedzielę 4 seanse o 3, 5, 7, 9.

Przedsprzedaż biletów od 12—2 w południe. Pw 8150-52,78

Prawa historyczne narodu polskiego

Z mowy posła prof. Winiarskiego, wygłoszonej w Sejmie dnia 21 b. m.

Klub ukraiński zażądał, jak już o tem pisaliśmy, na posiedzeniu sejmowem w dn. 21 grudnia, aby posłom narodowości niepolskiej przysługiwało prawo używania w Sejmie języka ich narodowości. W imieniu Klubu Narodowego wystąpił przeciw temu poseł prof. Winiarski. Wskazawszy na względy prawne i praktyczne, nakazujące sprzeciwić się podobnemu żądaniu, przedstawił następująco podstawy moralne, uprawniające Polskę do żądania, by nie podkopywano polskiego charakteru państwa polskiego:

Poza względami prawa, poza względami praktycznemi, najważniejsze są względy moralne. Odbudowane państwo polskie jest wspólnem, największem na ziemi dobrem nas wszystkich, nietylko tych, którzy mówią po polsku, ale i tych, którzy mówią innemi językami, i wszyscy mamy obowiązek baczyć, ażeby to państwo nie stało się dziwolągiem, by to było państwo zdolne do życia, a więc silne, a więc jednolite. To zdanie w Konstytucji polskiej: „My, naród polski" do czegoś obowiązuje nietylko nas, którzy mówimy polskim językiem, ale i naszych współobywateli, którzy mówią innemi językami. Ale gdy chodzi o prawa żywiołu polskiego, w tem państwie, to i o tem nie trzeba się wahać mówić. Przecie to państwo przed tysiącem lat zostało przez żywioł polski stworzone, przez dziesięć wieków pracą i ofiarami krwi utrzymywane, ten polski żywioł w czasie niewoli niósł w sobie państwowe tradycje polskie i przyczynił się do odbudowania państwa polskiego, a teraz pracuje dla dobra wszystkich obywateli, nietylko Polaków, ale i tych, którzy do mniejszości narodowych należą. A jeśliby, czego nie daj Boże, w przyszłości jakieś ciężkie czasy dla tej Rzeczypospolitej nastać miały, to żywioł polski w największej mierze bronić jej będzie i to nietylko dlatego, że jest dominującym liczebnie.

Otóż to wszystko nakłada na nas bardzo poważne obowiązki i my nie możemy i nie chcemy z nikim dzielić się tą wyjątkowo naszą odpowiedzialnością. Ale ta odpowiedzialność, której jesteśmy świadomi, którą mamy przytomną w umysłach, daje nam prawo żądać, ażeby przodujące stanowisko żywiołu polskiego w państwie nie było przez nikogo kwestjonowane — dla czego? Dla pretensyj, nieuzasadnionych rzeczywistemi potrzebami albo dla doktryny. Nasi współobywateli mówiący innemi językami mają w naszem przekonaniu wszystko, czego potrzebują, ażeby zaspokoić swoje kulturalne potrzeby. Jeżeli sądzą, że tak nie jest, dyskusja nad temi rzeczami zawsze może być otwarta, ale granica tej dyskusji leży tam, gdzie wchodzi w grę jedność państwa polskiego. Otóż nie pozwolimy podkopywać polskiego charakteru państwa polskiego, charakteru, który raz na zawsze został ustalony, okupiony ofiarami i zasługami cywilizacyjnemi 40 pokoleń. My dawnej Austrji z Polski zrobić nie pozwolimy. (Oklaski).

Francuski „Komitet Narodowy" przeciwko ewakuacji Nadrenji

„Ewakuacja obecnie dokonana byłaby zdradą wobec Polski"

Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego").

Paryż, w grudniu.

W pierwszej wielkiej manifestacji francuskiego „Komitetu Narodowego" przeciwko ewakuacji Nadrenji i pertraktacjom o Saarę, komitetu, na którego czele stoi generał Mordacq, wzięło udział przeszło 6.000 osób. Jest to najlepszy dowód, że rozpoczęta odważnie przez organizatorów akcja, zdobyła w krótkim czasie licznych zwolenników.

Generał Mordacq w krótkich słowach przedstawił rozwój wypadków od chwili traktatu wersalskiego do dnia dzisiejszego. Poważną swoją argumentację wyprowadził od paragrafu 429 Traktatu, na mocy którego, „jeżeli gwarancje Niemiec przeciwko agresji nie sprowokowanej nie byłyby uważane za wystarczające, to ewakuacja wojsk mogłaby być opóźnioną".

„Jakie zaś Niemcy dają gwarancje, zapytuje generał Mordacq? W 1925 r. już generał Guillaumat ostrzegał przed zgwałceniem przez rząd Rzeszy zobowiązań, powziętych w Wersalu; z oświadczeń, uczynionych następnie przez socjalistę niemieckiego Scheidemanna, wynikało jasno, iż Niemcy niezadawalniając się przygotowaniami, czynionemi w kraju, fabrykują również broń na terytorjum Sowietów. Wszyscy zaś pamiętają, jakie wrażenie sprawiła wiadomość o fortyfikacjach niemieckich na granicy Polski, które potem zostały tylko częściowo usunięte. Wreszcie cyfry, przytoczone z wysokości trybuny przez posła Franklin Bouillon'a co do zbrojeń Rzeszy i jej budżetu wojskowego, są zbyt poważnem ostrzeżeniem, żeby nad niemi przechodzić do porządku dziennego, jak to czyni p. Briand. „Frankfurter Ztg." nazywa go „charge d'affaires p. Stresemanna w Paryżu".

„Poza tem trzeba pamiętać, że granica nasza jest otwarta, minister wojny p. Maginot oświadczył po ostatnim objeździe, że przed 1934 r. nie zostanie zorganizowana. Jakież zatem w tych warunkach mamy powody do tego niezrozumiałego wprost pośpiechu, z jakim minister spraw zagranicznych pragnie zlikwidować naszą okupację. Powodów niema żadnych, podkreśla z energją generał Mordacq, albo właściwie są powody — do pozostania.

„P. Briand utrzymuje, że okupacja Nadrenji nie pozostaje w żadnym stosunku z naszem bezpieczeństwem. Minister spraw zagranicznych tem oświadczeniem dał jeszcze raz dowód, że nie zna brzmienia Traktatu Wersalskiego. P. Briand obawia się także, że jeżeli nie zgodzimy się na ewakuację, to pozostaniemy sami w Nadrenji. A gdyby nawet! Żołnierz francuski nie powinien ustąpić ze straży Renu, ponieważ tak długo, jak nad nim czuwać będzie, nie odważą się Niemcy na zrealizowanie przyłączenia Austrji i nie odważą się na zaatakowanie Polski.

„Komitet Narodowy", podkreślił gen. Mordacq, nie sprzeciwia się przedwczesnej ewakuacji Nadrenji, ale tylko wtedy, gdy Niemcy zadośćuczynią wszystkim zobowiązaniom Traktatu. Gdybyśmy bowiem wcześniej wycofali z niej nasze wojska, to Berlin nie omieszkałby nam — i to logicznie poniekąd odpowiedzieć: Ponieważ je usunęliście, znaczy to, iż my wypełniliśmy całkowicie wszystkie zobowiązania zarówno wojskowej jak i finansowej natury! — Dlatego też obecnie dokonana ewakuacja byłaby zbrodnią przeciwko Francji, zbrodnią przeciwko pokojowi świata, a zdradą wobec Polski!"

Z niemniejszą energją napiętnowali politykę Brianda również dwaj inni mówcy, a mianowicie p. Provost de Launay, radny Paryża i były poseł p. Xavier de Magallon, utrzymując, iż to on przyczynił się do rozkładu sił narodowych i że jeżeli mają najzupełniejsze zaufanie do polityki p. Tardieu, byłego kombatanta, to nie mają jej do ministra spraw zagranicznych.

Zkolei przemawiali jeszcze reprezentanci Alzacji, Polski, Nadrenji i Austrji. Można śmiało powiedzieć, że manifestacja ta narodowa i niezmiernie entuzjastyczna przemieniła się ostatecznie w manifestację przeciwko Briandowi, którego niepopularność w kraju wzrasta. Od ostatniego bowiem kryzysu rządowego opinja publiczna ocknęła się i reaguje energiczniej przeciwko polityce koncesyj. Przeciwstawia mu się nawet socjalistycznego posła Pawła Boncour'a, który protestował zawsze przeciwko rozbrojeniu Francji zanim nie otrzyma ona poważnych gwarancyj bezpieczeństwa.

Jeżeli nawet „Komitet Narodowy" przeciwko ewakuacji Nadrenji nie osiągnie zamierzonego celu, to w każdym razie uważa za obowiązek prowadzenia swej działalności, która przyczyni się niezawodnie do podtrzymania dążeń narodowych i czujności opinji. Z komitetem tym współpracuje zresztą Liga Patrjotów, Jeunesses Patriotes i część byłych kombatantów. Posiada on również poparcie pewnych posłów i senatorów.

Należy również skonstatować fakt niezmiernie znamienny, iż dawno już Polska nie była tak szczerze i gorąco oklaskiwana, jak w czasie tego pierwszego zebrania „Komitetu Narodowego" przeciwko ewakuacji Nadrenji. A jednak? — A jednak liczbę Polaków, biorących w niem udział, można było policzyć na palcach. Prawda, że tego samego wieczoru była wielka gala, niezaprzeczenie interesująca, z okazji polskiego filmu „Marusia". Manifestacja polityczna gen. Mordacq'a widocznie nie wzbudziła większego zainteresowania kół kompetentnych. To też w braku kogo innego, w imieniu Polski przeczytał deklarację p. Brabander, prezes tutejszego Sokoła, który walczył jako ochotnik na froncie francuskim. P. Brabander wywiązał się ze swej roli bez zarzutu. Nie jest oczywiście jego winą, że nie przedstawiał na tem zebraniu żadnych szerszych kół polskich politycznych.

I. Briares

Nielegalny wybór

Z Janówca (pow. żniński) piszą nam:

Stara rada miejska w Janówcu, posiadająca większość „sanacyjno" - endeckową, poszła w ślady paru innych rad miejskich, posiadających również większość „sanacyjną" i na posiedzeniu swem w dniu 21 grudnia rb. wybrała ze swego grona dwóch członków nowego sejmiku powiatowego. Czyn ten spotkał się z ogólnym protestem ze strony opinji publicznej, gdyż, jak wiadomo, stoi on w sprzeczności z rozporządzeniem ministerjalnem, w myśl którego członków nowych sejmików powiatowych wybierają nowe rady miejskie zaraz po 1 stycznia 1930 r.

Rzecz ciekawa, że jedynie radny Niemiec zaprotestował przeciw wyborom i wstrzymał się od głosowania.

Ze strony obozu narodowego, który w dawnej radzie miejskiej nie był reprezentowany, zostanie wniesiony przeciw dokonanym wyborom sprzeciw.

Spotkanie ks. Seipla z b. cesarzową Zytą

Wiedeń, 27. 12. (PAT.) „Neue Freie Presse" donosi z Luxemburgu: „Według doniesień tutejszych dzienników luxemburski minister Hech urządził na cześć b. cesarzowej Zyty i b. kanclerza Austrji ks. Seipla przyjęcie. Spotkaniu między ks. Seiplem i ekscesarzową Zytą nie przypisują dzienniki politycznego znaczenia. Seipel przybył do Luxemburga celem wygłoszenia przemówienia powitalnego na zgromadzeniu luxemburgskich stowarzyszeń katolickich, a cesarzowa Zyta odwiedzała w czasie świąt Bożego Narodzenia znajomych.

Rokowania handlowe z Niemcami znów utknęły

Prasa niemiecka donosi z Warszawy, powołując się na głosy niektórych dzienników polskich, że rokowania handlowe polsko - niemieckie stanęły znów na martwym punkcie. Poseł Rauscher powrócił do Warszawy bez żadnych propozycyj. Głównym punktem spornym jest obecnie sprawa kontyngentu eksportowego świń polskich Strona niemiecka zajmuje wciąż jeszcze stanowisko, że mięso z tych świń może być oddawane do przeróbki tylko odpowiednim niemieckim zakładom przemysłowym. Ponadto Niemcy domagają się, by żywe świnie transportowane były do Niemiec wyłącznie drogą wodną. W sprawach tych Niemcy nie okazują skłonności do kompromisu.

Ze strony Polski podnosi się, że proponowane przez Niemców sposoby eksportu odbiegają zupełnie od zasad przyjętych w innych traktatach handlowych i nie dają żadnej pewności, że ściśle ograniczona liczba niemieckich fabryk wyrobów mięsn ch będzie mogła przejąć przyznany teoretycznie kontyngent. Także drugie żądanie niemieckie jest nie do przyjęcia, biorąc pod uwagę nierentowność i niepewność drogi morskiej. Pełnomocnik polski zaproponował kompromis, w którym zgodził się na przyjęcie powyższych żądań niemieckich, jeśli Niemcy zabezpieczą wolną sprzedaż niezużytkowanej reszty kontyngentu na rynku niemieckim

Ponieważ Niemcy nie wykazują skłonności do kompromisu, a sprawa cała ma dla Polski znaczenie zasadnicze, przeto pełnomocnik polski zakomunikował stronie niemieckiej, że traktat handlowy niewątpliwie nie dojdzie do skutku, jeśli Niemcy nie przyjmą powyższych żądań polskich

Doniesienia powyższe dają powód niemieckiej prasie nacjonalistycznej do nowych ataków na Polskę, w których celuje zwłaszcza „Deutsche Zeitung"

Prusy Wschodnie przeciw traktatowi handlowemu z Polską

W tych dniach obradował w Królewcu nadzwyczajny 64-ty sejmik generalny prowincji wschodnio pruskiej, który zajmował się głównie kwestją położenia rolnictwa wschodnio - pruskiego W uchwalonych rezolucjach, które przesłane zostały prezydentowi Rzeszy oraz rządom niemieckiemu i pruskiemu, podkreślono, że rolnictwo wschodnio-pruskie stoi przed ruiną i że uratować je może tylko przywrócenie mu rentowności Przeszło 600 przedsiębiorstw rolniczych poddanych już zostało przymusowej licytacji, a innym grozi to samo

W osobnej rezolucji sejmik zaprotestował przeciw traktatowi handlowemu z Polską, twierdząc, że musiałby on doprowadzić do ruiny dalszych przedsiębiorstw rolniczych, w szczególności chłopskich.

Bezskuteczne rokowania w sprawie szkolnictwa na G. Śląsku

„Vossische Zeitung" donosi, że rokowania polsko - niemieckie w sprawie szkolnictwa mniejszościowego, które toczyły się od 9 grudnia w Paryżu pod przewodnictwem ambasadora japońskiego Adatciego, zostały zakończone bez żadnych definitywnych rezultatów Mają być one znowu podjęte w związku z sesją styczniową Rady Ligi Narodów.

„Vossische Zeitung" pisze, że Polska upiera się przy dalszem trwaniu postanowień genewskiego kompromisu szkolnego z marca r. 1927, który w wyjątkowych wypadkach (?) dopuszcza dodatkowe egzaminy w sprawie przynależności jezykowej zgłoszonych dzieci, przez neutralnego rzeczoznawcę. Tymczasem — twierdzi pismo niemieckie — Stresemann zgodził się wówczas na zastosowanie tej metody tylko jednorazowo Przedstawiciele Niemiec i teraz zaprotestowali przeciw dalszemu stosowaniu tych postanowień, gdyż — pisze „Vossische Zeitung" — przy egzaminach szkolnych porobiono „bardzo złe doświadczenia. Rzeczoznawca szwajcarski, który przeprowadzał te egzaminy, mógł z biedą stwierdzić u dzieci znajomość języka niemieckiego, natomiast nie posiadał kwalifikacyj na to, by stwierdzać znajomość języka polskiego."

Min. Zaleski a bezpieczeństwo Polski

W uzupełnieniu wczorajszego naszego artykułu wstępnego podajemy poniższe uwagi senatora Kozickiego, zamieszczone w „Gazecie Warszawskiej":

P. Zaleski przegrał sprawę Nadrenji sromotnie; trzeba to stwierdzić tem bardziej, że wszczął był akcję polityczną, mającą na celu uzyskanie gwarancyj zastępczych, a następnie z akcji tej się wycofał i w rezultacie zrobił to, o czem powiedział p Briand — uznał, że okupacja Nadrenji nie miała związku z bezpieczeństwem Polski, i że Polska nie miała wobec przedterminowego opróżnienia nic do zrobienia, a nawet nic do powiedzenia.

Pojechał był p. Zaleski do Paryża i oświadczył tam publicznie dn. 11 czerwca, że

„sprawa bezpieczeństwa ma pierwszorzędne znaczenie dla Polski, jak i dla Francji i dlatego wszelkie rękojmie, które się dzierży i które zapewniają wspólne bezpieczeństwo sprzymierzonych, są tak cenne, a ich porzucenie bez odpowiedniego zrównoważenia nie mogłoby dla nas być obojętne..."

Nazajutrz, dn. 12 czerwca, powiedział p. Zaleski:

„Zanim się opróżni Nadrenję, trzeba ustalić w rokowaniach pewne zabezpieczenia".

Wystąpienia te miały wszystkie cechy rozpoczęcia akcji politycznej w sprawie gwarancyj zastępczych. Zostały jednak źle przyjęte przez rząd francuski. Pisma rządowe ostentacyjnie zaznaczyły, że wizyta p. Zaleskiego w Paryżu nie posiada znaczenia politycznego, a „Temps" opuścił w tekście mowy p. Zaleskiego ustęp dotyczący Nadrenji..

Prasa niemiecka dała wyraz swemu niezadowoleniu, a wówczas p. Zaleski w Brukseli (16 czerwca) powrócił do tego samego tematu i powiedział:

„Żałuję bardzo, że nie mogę zmienić zdania, aby dogodzić tym panom. Okupacja Nadrenji jest gwarancją wypełnienia traktatu wersalskiego. Wypływa stąd jeden wniosek, że my Polacy mamy prawo mówić to, co myślimy".

W swych przemówieniach w komisjach spr. zagr Sejmu i Senatu, a także na plenum Sejmu (15 stycznia) zapewniał p. Zaleski, że o sprawie Nadrenji pamięta i doniosłość jej właściwie ocenia. Mógł się był na to jeszcze powoływać pos. Stroński dn. 6 lutego, gdy referował wniosek Klubu Narodowego i innych o sprawie bezpieczeństwa. Nie odezwał się już jednak p minister Zaleski ani jednem słowem w toku tej rozprawy, nie odpowiadał na natarczywe zapytania, co robi i co robić zamierza w sprawie uzyskania gwarancyj zastępczych. Gdy się zebrała pierwsza konferencja w Hadze, okazało się, że może coś zamierzał, lecz, że nic nie robił i nie zrobił. Do udziału w rokowaniach w sprawie opróżnienia Nadrenji przedstawiciela Polski nie dopuszczono. Pogodził się z tem i na posiedzeniu Sejmu dn 6 grudnia oświadczył, że

„co do Hagi, to sprawa bezpieczeństwa rozpatrywana w niej nie była, tylko sprawa ewakuacji Nadrenji(?), a w sprawie tej biorą udział państwa, które podpisały układ reński"...

Konia z rzędem temu, kto zrozumie to rozróżnienie. To wypowiedzenie się polskiego ministra miał zapewne na myśli p. Briand, gdy mówił o tem, że „p. Zaleski odpowiedział na to zaniepokojenie podobnie, jak ja to uczyniłem obecnie, że położenie na granicy wschodniej nie jest takie same, jak na granicy zachodniej"

Nadrenja będzie ewakuowana przed 30 czerwca roku przyszłego Polska nie uzyska żadnych gwarancyj zastępczych, sprawę tę przegraliśmy. Nie wynika jednak z tego wcale, byśmy mieli uznać, a tem bardziej przyjmować za swoją — tezę fałszywą, że okupacja Nadrenji nie jest gwarancją bezpieczeństwa naszych granic i że takiego znaczenia nie nadaje jej traktat wersalski. Jest wprost przeciwnie — prawnie i w rzeczywistości.

Prasa niemiecka judzi dalej przeciw Polsce

Tendencyjne relacje o prześladowaniu Niemców w Polsce i o „zbrojeniach" polskich

Berlin, 28. 12. (Tel. wł.) Prasa niemiecka nie przestaje judzić w dalszym ciągu przeciw Polsce. Ulubionym jej konikiem jest rzekome prześladowanie mniejszości niemieckiej w Polsce, na który to temat znajdujemy wciąż relacje albo zupełnie zmyślone albo też przekręcone.

Tak np „Deutsche Allg. Zeitung" pisze o systematycznych przenoszeniach niemieckich nauczycieli z b dzielnicy pruskiej do b Kongresówki. Na ich miejsce szkoły niemieckie otrzymują rzekomo nauczycieli polskich

W dalszym ciągu pismo przytacza ustęp z przemówienia posła Naumanna w Sejmie, w którym poseł Naumann opowiada o przeniesieniu pewnego nauczyciela Polaka z Tczewa do Warszawy za to, że jego dzieci były wychowywane w duchu niemieckim przez jego żonę, Niemkę.

„Deutsche Tageszeitung" pisze o rzekomem zamykaniu szkół niemieckich i o odciąganiu dzieci niemieckich od szkół mniejszościowych na Górnym Śląsku Pismo twierdzi również, jakoby w Bydgoszczy w jednej ze szkół udzielano niemieckim dzieciom nauki religji w języku polskim.

Tenże sam dziennik podnosi wielki hałas z tego powodu, że Polska sprowadziła podobno w ostatnich czasach z Cherbourga większe ilości materjału wojennego i materjałów wybuchowych przez port amunicyjny na Westerplatte. Na życzenie rządu polskiego cały basen amunicyjny na Westerplatte, łącznie z t. zw. strefą niebieską ma być w dniu 2 stycznia zamknięty dla ruchu handlowego z powodu spodziewanego nadejścia nowych transportów materjałów wybuchowych. W związku z tem dziennik pisze o rzekomych wielkich zbrojeniach Polski

„Der Deutsche" podnosi znów alarm z tego powodu, że w myśl konwencji polsko-gdańskiej z dnia 18 czerwca 1923 r. na terenie Gdańska zajętych jest obecnie 30 tys. obcych sił roboczych przeważnie Polaków — chociaż Gdańsk sam posiada 13 tys. bezrobotnych.

Przy pomocy takich i tem podobnych doniesień podtrzymuje się w masach nienawiść do Polski.

Głos z Prus Wschodnich w sprawie umowy likwidacyjnej

Z Prus Wschodnich piszą nam, co następuje:

Z całego serca pragnę ugody Polski z Niemcami. Ugoda taka polepszyłaby może mój los. Ale jako szczery patrjota — czego dałem dowody, że pozostałem tu w Prusach Wschodnich, poświęcając karjerę, życie — muszę ostrzec Polskę w sprawie umowy likwidacyjnej. Jest ona niezmiernie niebezpieczną dla Polski.

Niemcy gotują się niewątpliwie do rozprawy z Polską o Pomorze na tej czy innej podstawie, tą czy inną bronią. W tym celu starają się oni wytępić w Prusach Wschodnich element przychylny Polsce, a raczej przerobić go na janiczarów, na Pomorzu zaś polskiem wzmacniają żywioł niemiecki. Jedno i drugie im się udaje. Dowodem tego wybory, w Prusach Wschodnich katastrofalne dla Polaków, a na Pomorzu niewątpliwie korzystne dla Niemców. Głosy Polaków w Prusach Wschodnich gwałtownie się cofają. Nie łudźmy się: za jakie dwadzieścia lat Polaków w Prusach Wschodnich będzie bardzo niewielu. Skutek to fali złota z Berlina, wspaniałej organizacji Heimatdienstu, szalonego rozmachu, z jakim szkoła, kościół i wszystkie instytucje publiczne germanizują lud polski. Że na Pomorzu element niemiecki rośnie, i to w szybkiem tempie, jest rzeczą pewną. Pomoc Warszawy jest słaba. Polacy nie mają organizacji, choćby tylko w przybliżeniu takiej, jak Heimatdienst. Toleruje się przytem instytucje publiczne, wrogo dla państwa polskiego usposobione jak Kościół ewangelicki w byłej dzielnicy pruskiej. Skuteczną bronią Polaków w tej ciężkiej walce jest prawo likwidacji mienia niemieckiego, a przedewszystkiem prawo odkupu rządu polskiego w stosunku do 12 tysięcy osad, stworzonych przez pruską Komisję Kolonizacyjną, a żywiących około 70 tysięcy kolonistów. My tu z Prus Wschodnich wołamy ku Warszawie: Miejcie oczy otwarte!

Widząc dobrowolne rezygnowanie z praw Polski, niejeden z tutejszych Polaków pyta: pocóż cierpimy dla Polski? Polska, sama siebie kurcząc, chyba nie chce naszych ofiar? My tu walcząc w straszliwych stosunkach, czynimy to dla naszej ojczyzny dla Polski, nie dla naszej korzyści materjalnej. Polska, robiąc Niemcom dobrowolne ustępstwa, uderza nas puginałem w plecy.

Jest rzeczą znamienną, że wściekle antypolski „Allensteiner Volksblatt" stwierdza wprawdzie, że właśnie Prusy Wschodnie, jako prowincja agrarna, poniosą znaczne ofiary w związku z umową likwidacyjną, podkreśla jednakowoż mimo to wielkie polityczne korzyści tej umowy dla niemczyzny i występuje przeto jako gorliwy obrońca umowy. A pismo to było aż do samego zawarcia umowy likwidacyjnej bezwzględnie wrogo usposobione dla pertraktacyj z Polską. Czy to nie wymowne, nie bardzo wymowne? I czy stąd nie płynie nauka?

Aresztowania w Przemyślu

Lwów, 28 12. (AW.) W ciągu ostatnich kilku dni policja dokonała szeregu rewizyj i aresztowań w Przemyślu i okolicach, w związku z działalnością pewnych grup nacjonalistów ukraińskich, którzy usiłowali wywołać awantury na gruncie przemyskim. Wystąpienia te skierowane są przeciwko Starorusinom, przyczem młodzież wybijała szyby w licznych lokalach. Policja aresztowała 12 uczniów, którzy staną przed sądem.

Zderzenie w porcie

Gdańsk, 27. 12. (AW.) Dnia 24 bm do tutejszego portu przybył okręt „Łódź" należący do polsko-brytyjskiego towarzystwa okrętowego. Statek ten, już po minięciu urzędu pilotów, skutkiem burzy zderzył się ze znajdującym się już w porcie statkiem „Baltavia". Mimo natychmiastowego zarzucenia kotwicy „Baltavia" została poważnie uszkodzona, a Statek „Łódź" nie odniósł żadnych uszkodzeń.

Sensacyjne aresztowanie

Wiedeń, 28 12. (PAT.) Onegdaj policja aresztowała zamieszkałą w jednym z tutejszych pensjonatów Irenę Chrzanowską z Tarnowa pod zarzutem kradzieży biżuterji wartości 35.700 szylingów na szkodę drugiej lokatorki tegoż pensjonatu.

Niedoszły zamach.

Bruksela, 26. 12 (PAT.) — W związku z aresztowaniem anarchisty włoskiego Barieri dziennik „Independance Belge" podaje, że wykryto, iż przygotowywany był zamach na belgijską parę królewską, którego miano dokonać w chwili przyjazdu rodziny królewskiej do Włoch na ślub księżniczki Marji Józefiny z ks. Humbertem. Miejscem zamachu miał być Medjolan.

Papież w Lateranie i u św. Jana

Pierwsze opuszczenie Watykanu

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Rzym, 20 grudnia.

Rzym przeżywał dzisiaj niemałą sensację. Papież po 59 latach więzienia w Watykanie opuścił pierwszy raz swoje terytorjum i był w kościele św. Jana w Lateranie, swojej katedrze biskupiej!

W rannych godzinach 20 grudnia rozniosła się lotem błyskawicy, podawana z ust do ust wiadomość, że Pius XI pojechał do Lateranu i że tam odprawił mszę św. Wiadomość tak się stała nieprawdopodobną, — nic bowiem o tem przedtem się nie słyszało, — że każdy, co jął słyszał, szukał i pytał na wszystkie strony, aby znaleźć jej autentyczne potwierdzenie. Nawet ci, co widzieli przejazd Papieża z otoczeniem swojem, nie zdawali sobie sprawy z tego, że widzą przejeżdżającego Piusa XI. Korespondent Wasz znajdował się przypadkowo na placu św. Piotra około godziny 9,30 rano i widział przesuwający się szereg watykańskich samochodów, poznawał rozmaite twarze, a jednak w samej chwili nie zdawał sobie sprawy, że jest świadkiem historycznego zdarzenia. Postać bowiem Papieża zasłonięta była lekko zasłoną z boku, tak, że przy przejeździe nie była zrazu widoczną. A jednak to, na co czekał Rzym z utęsknieniem, czego cały świat oczekiwał, nastąpiło, a nastąpiło niespodzianie, prawie wbrew oczekiwaniu, w sposób inny, niż sobie obiecywano, z cechą całej samodzielności, jaką się odznaczają czyny Piusa XI.

Pius XI pragnął w samą pięćdziesiątą rocznicę swoich święceń kapłańskich odprawić mszę św. jubileuszową w tym kościele i przy tymże ołtarzu, gdzie odbierał 20 grudnia 1879 roku święcenia kapłańskie z rąk ówczesnego kardynała - wikarego Monaco la Valetta. Poza najbliższem otoczeniem, które ścisłą związane było tajemnicą, nie wiedział nikt o postanowieniu. Nawet kapituła św. Jana poinformowaną została dopiero poprzedniego wieczoru o tak późnej godzinie, że niektórzy z członków nie zdążyli przybyć, a i ci, co przybyli, dowiedzieli się dopiero na miejscu o powodzie zawezwania. Mówi się, że dopiero rychłym rankiem, w chwili wyjazdu z Watykanu Papieża, powiadomiono ambasadora włoskiego przy Watykanie o nastąpić mającem zdarzeniu, by ten podał wiadomość sferom urzędowym.

I tak w porannej mgle piątkowego poranku około godz. 7, wysunęły się z bram miasta watykańskiego 4 samochody, bez chorągiewek papieskich i po przebyciu znacznej odległości od św. Piotra do Lateranu cichemi ulicami Przytybrza, wzdłuż Awentynu Palatynu, koło Colosseum, wsunęły się — prawie niespostrzeżenie do podwórca pałacu Laterańskiego. Wewnętrznem połączeniem przeszedł Papież do bazyliki św. Jana, powitany przez kard. Pampiliego, który jest archidiakonem bazyliki św Jana, kard Lépicier, który mieszka w zabudowaniach bazyliki, kapitułę Laterańską i seminarja rzymskie i lombardzkie, które osobliwie zostały powołane. Bo Papież, biskup rzymski, chciał widzieć wkoło siebie młodzież duchowną swoją ścisłej diecezji i alumnów kolegjum lombardzkiego, tego kolegjum, z którego sam wyszedł i jako alumn którego przed 50 laty kroczył do św. Jana, by przy tymże ołtarzu odebrać święcenia kapłańskie, przy którym dziś jako biskup rzymski miał po 59 latach przerwy odprawić mszę św.

Wiadomo jest z ust uczestników, że Piusa XI ogarniała wielka rzewność w czasie mszy św. i że niejedna łza spłynęła cicho po jego obliczu.

I nie dziwi! Gdy bowiem dostojny jubilat sięgał myślą w dal przebytych lat, gdy widział siebie narzędziem cudownych wydarzeń, wolności Papieża, swobody biskupa rzymskiego, przywrócenia państwa kościelnego, wszystko to niepomału przyczynić się musiało do łez rozrzewnienia, do uczuć wdzięczności dla Opatrzności Bożej, której tak dziwnemi drogami danem Mu jest kroczyć.

Ale odprawienie mszy św. jubileuszowej to tylko jeden cel przybycia papieskiego do bazyliki św Jana Bo przecież ta starodawna świątynia, nazwana słusznie Mater et caput omnium ecclesiarum, macierzą i głową wszystkich kościołów chrześcijaństwa, to katedra biskupa rzymskiego! A każdy biskup wkraczający do swej biskupiej stolicy poraz pierwszy obejmuje swój tron biskupi i odbiera powinny hołd poddanego mu duchowieństwa.

To też po mszy św. zasiadł Pius XI jako biskup na tronie swej katedry, by odebrać hołd posłuszeństwa od kleru Więc od kard. Pompiliego począwszy, a skończywszy na ostatnim kleryku, przystępowali wszyscy, by ucałować pierścień papieski.

Ceremonja się skończyła, lecz Papież nie myślał jeszcze wracać do Watykanu Przecież w pałacu laterańskim znajduje się przez Piusa XI ufundowane muzeum misyjne, wyrosłe z wystawy misyjnej roku 1925 Nietrudno więc pomyśleć, że Papieżowi misji bliską była myśl, aby zobaczyć, jaki to ulubione jego dzieło przybrało rozrost. Więc choć pobieżnie przeszedł Papież sale, radując się, że zapoczątkowane dzieło taki nadzwyczajny wzięło rozmach.

A potem powrót do Watykanu, znowu cichy, znowu mało, albo prawie że nie spostrzeżony, chociaż orszak powiększył się był już do 8 samochodów, by w dniu jutrzejszym w otoczeniu tysiącznych rzesz odprawić drugą jubileuszową mszę św., w rocznicę prymicyj — u grobu tego, którego jest następcą, św. Piotra.

Vester

Po plebiscycie przeciw planowi Younga

Prasa niemiecka poświęca dłuższe rozważania wynikom plebiscytu w sprawie planu Younga, który odbył się — jak wiadomo — w niedzielę, 22 grudnia.

Dzienniki republikańskie uważają wynik plebiscytu za klęskę akcji Hugenberga, Seldtego i Hitlera. Prasa nacjonalistyczna natomiast podkreśla, że w porównaniu do ilości osób, które podpisały petycję plebiscytową, zaznaczył się obecnie przyrost o 1.700.000 głosów. Wprawdzie obecne głosowanie było formalnie tajne w przeciwieństwie do jawnego składania podpisów pod petycję — jednak tajność głosowania niedzielnego była też fikcyjna, gdyż stronnictwa, występujące przeciw akcji nacjonalistów, wydały swym zwolennikom hasło wstrzymania się wogóle od udziału w głosowaniu. Kto więc poszedł do urny wyborczej, mógł być uważany za zwolennika akcji Hugenberga — przez co zasada jawności upadała. Nie zmienił tej okoliczności fakt, że znalazła się mimo wszystko pewna niewielka ilość (337.376) przeciwników akcji Hugenberga, którzy poszli do urn wyborczych, by oddać kartki ze słowem „nie".

„Deutsche Tageszeitung" podkreśla fakt silnego przyrostu głosów nacjonalistycznych w Niemczech zachodnich, które — jak wiadomo — wzięły bardzo słaby udział w podpisywaniu petycji plebiscytowej. Tak np. w Badenji podpisało petycję 33.098 osób, obecnie zaś głosowało za Hugenbergiem 85.238, w Wirtembergji odnośne cyfry wynoszą 110.546 i 202.504, w Frankonji 215.052 i 311.343, w okręgu koblencko - trewirskim 9.916 i 39.715, w Hessen - Nassau 89.670 i 171.389 itd. Tenże sam dziennik podkreśla również masowe głosowanie włościaństwa całych Niemczech za projektem Hugenberga.

Odsetek głosów, które w poszczególnych okręgach wyborczych padły za tym projektem, jest w kolejnym porządku następujący (z pomiędzy ogólnej liczby uprawnionych do głosowania):

Pomeranja 33,2 proc., Prusy Wschodnie 26,9 proc., Hanower wschodni 26,1 proc., Meklenburg 25,4 proc., Frankfurt nad Odrą 24,5 proc., Merseburg 24 proc., Turyngja 23,8 proc., Magdeburg 21,1 proc., Chemnitz - Zwickau 20,5 proc., Frankonja 20,4 proc., Lignica 19,1 proc., Poczdam I 18,1 proc., Szlezwik-Holsztyn 18 proc., Wrocław 17,6 proc., Weser-Ems 16,7 proc. itd. Najmniejszy odsetek wykazują okręg koblencko-trewirski (2,2 proc.), kolońsko - akwizgrański (2,3 proc.) i duesseldorfski wschodni (3,1 proc.) — wogóle Nadrenja i Westfalja Górny Śląsk dał 11,7 proc. głosów za projektem Hugenberga

Ciekawy jest spór, jaki toczy się na łamach prasy o znaczenie prawne wyników plebiscytu Dzienniki nacjonalistyczne twierdzą, że projekt Hugenberga nie zmieniał konstytucji Rzeszy, a więc przy głosowaniu wystarczała dla jego przyjęcia zwykła większość głosów. Ponieważ większość taka istnieje (za projektem padło 5.825.082 gł., przeciw 337.376) — przeto, zdaniem tych dzienników, ustawę należy uważać za przyjętą Prasa republikańska uważa natomiast, że projekt ustawy przeciw planowi Younga był „verfassungsändernd" (zmieniający konstytucję) i że wobec tego konieczny był udział w głosowaniu conajmniej połowy uprawnionych do głosowania Ponieważ zaś w głosowaniu wzięło udział tylko około 15 procent uprawnionych, przeto projekt należy uważać za odrzucony

To stanowisko zajmuje też rząd Rzeszy, jednak „Reichsauschuss für das deutsche Volksbegehren" który prowadził całą akcję plebiscytową, zamierza apelować do Trybunału Państwowego Rzeszy Niemieckiej

Po zgonie ś. p. Erazma Piltza

Ze śmiercią śp. Erazma Piltza zeszła z polskiej widowni politycznej postać wybitna. Śp. Erazm Piltz urodził się w roku 1853. Po odbyciu studjów uniwersyteckich w Warszawie i Strasburgu poświęcił się dziennikarstwu politycznemu na terenie Warszawy, później Petersburga, gdzie w r. 1882 założył czasopismo „Kraj", które pod jego kierownictwem przetrwało lat 23.

Politycznie szła wówczas działalność śp. Piltza w kierunku ugodowym w stosunku do Rosji. Pod pseudonimem „Scriptora" ogłosił publikacje p. t.: „Nasza młodzież" (1901) i „Nasze stronnictwa skrajne" (1902). Zwalczał bezwzględnie Narodową Demokrację i był przez nią również stanowczo zwalczany.

W roku 1907 śp. Piltz przeniósł się do Warszawy, gdzie założył Biuro Pracy Społecznej, stając na jego czele. Biuro to było jedyną w Królestwie jawną organizacją, która zajmowała się obroną polityczną społeczeństwa polskiego.

Wojna zastała śp. Piltza w Kissingen, skąd po pewnym czasie udało mu się wydostać do Szwajcarji. Zmarły stanął od pierwszego dnia wojny na gruncie prokoalicyjnym i to go połączyło z narodowymi demokratami, którzy tam zaczynali zorganizowaną pracę polityczną na rzecz zjednoczenia i niepodległości Polski.

Śp. Erazm Piltz był przez kilka miesięcy dyrektorem Centralnej Agencji Polskiej w Lozannie, a gdy w sierpniu roku 1917 powstał Komitet Narodowy Polski w Paryżu, został jego członkiem i z ramienia Komitetu delegatem przy rządzie francuskim.

W ciągu całej wojny śp. Piltz rozwijał ożywioną działalność polityczną na terenie szwajcarskim, włoskim i paryskim. Po powstaniu Komitetu Narodowego śp Piltz wszedł w jego skład.

Po zawarciu pokoju śp. Erazm Piltz przeszedł do polskiej służby dyplomatycznej. W kwietniu 1919 mianowany został chargé d'affaires w Paryżu. Dekretem Naczelnika Państwa w lipcu tegoż roku przeniesiony został na stanowisko posła R. P. w Belgradzie. W lutym 1920 r. mianowany został posłem R. P. w Pradze, poczem we wrześniu tegoż roku przeniesiony do centrali M. S. Z. w stopniu posła i ministra pełnomocnego I-ej klasy. W kilka miesięcy później otrzymał nominację na stanowisko wiceministra spraw zagranicznych. Po ustąpieniu z tego stanowiska mianowany został powtórnie posłem R. P. w Pradze, gdzie przebywał do grudnia 1922 r. Następnie przez pewien czas pełnił funkcję konsultanta dla spraw politycznych w ministerstwie spraw zagranicznych. W końcu 1924 r. przeszedł na emeryturę.

W ostatnich latach stan zdrowia nie pozwalał już śp. Erazmowi Piltzowi zajmować się sprawami publicznemi, które zresztą absorbowały wszystkie jego władze umysłowe i zdolności.

R. i. p.!

H. MAKOWSKI
WINO-MIÓD
KRUSZWICA
p 7598

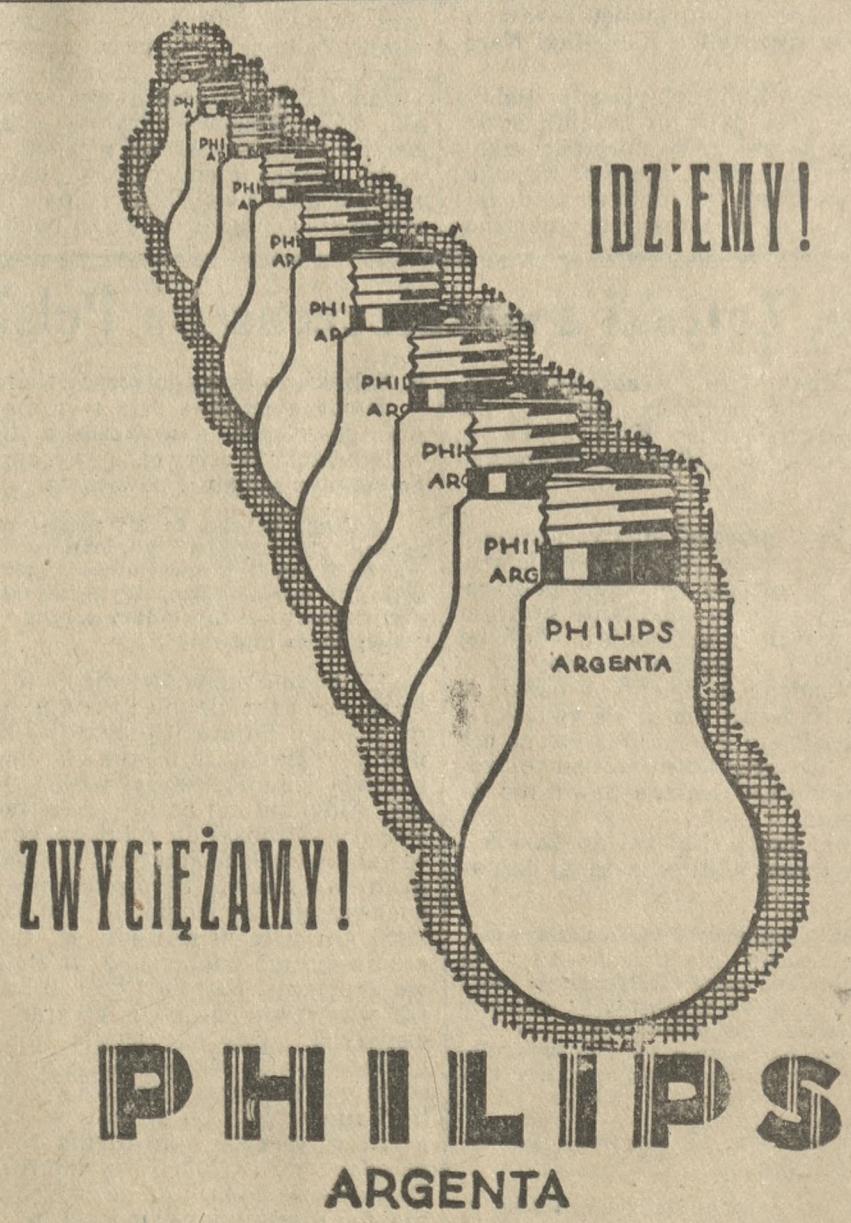

uw 6184

PETROL
WZMACNIA WŁOSY
NISZCZY ŁUPIEŻ
S.T.Q.O. WARSZAWA
zw 6272

Wieczorem odbyła się w sali Hotelu Europejskiego wspaniała akademja. Między innemi przybyli również prezydent miasta p. Leon Barciszewski, liczne duchowieństwo z ks. prałatem Krześkiewiczem na czele. Wśród okrzyków „Niech żyje" przybył na salę czcigodny Jubilat i zasiadł na ustawionym w pobliżu sceny tronie z baldachimem. Na samym wstępie chór kościelny św. Michała odśpiewał pod batutą dyrygenta Buzego „Kapliczkę" Kreutzera. Poczem wśród podniosłego nastroju wszedł na mównicę patron parafji p. Galiński, podnosząc wielkie zasługi ks. Jubilata. W imieniu miasta składał życzenia prezydent Barciszewski, a imieniem księży dekanatu gnieźnieńskiego ks. dziekan Zabłocki. W dalszym ciągu zabrał głos ks. dziekan Steinmetz z Osieczny, wspominając o wielkich zasługach Jubilata w czasie Powstania Wielkopolskiego, kiedy to jako proboszcz Czerwonej Wsi wspierał oddziały powstańcze. — W podniosłym nastroju składały delegacje szkół i towarzystw ks. Jubilatowi serdeczne życzenia, ofiarując cenne pamiątki i mnóstwo kwiatów. Na zakończenie przemówił ks. Jubilat, dziękując za bardzo liczne dowody życzliwości. Pieśnią „Wszystkie nasze dzienne sprawy" i „Boże coś Polskę" zakończono akademję. (br)

— * **Września.** (Spółka Osadnicza.) W dniu 19 bm. odbyła Spółka Osadnicza swe walne zebranie. Zagaił je p. aptekarz Konieczny, poczem wygłosił sprawozdanie z czynności spółki w ubiegłym roku. Spółka liczy obecnie 97 członków. W r. 1920 nabyła ona 80 morgów ziemi tuż przy mieście i rozsprzedała ją na 35 osad we wielkości od 1 do 2 morgów. Dzięki pomocy magistratu uzyskali osadnicy z Ubezp. Krajowej 100 tysięcy złotych pożyczki i wybudowali 20 domów mieszkalnych. Dalsi osadnicy zamierzają przystąpić do budowy domów, o ile rząd przeznaczy dla miasta kontyngent budowlany, który w bieżącym roku wstrzymano. Korporacje miejskie z p. burm. Sołtysiakiem na czele odnoszą się do osadnictwa z wielką życzliwością. W dalszym ciągu walnego zebrania przedstawił członek zarządu p. Błaszczyk bilans, który zebranie przyjęło. Zysk podzielono w myśl propozycji rady nadzorczej. Do rady nadzorczej wybrano ponownie pp. dyr. Smodlibowskiego, aptek. Koniecznego i A. Topolewskiego.

— (Z Tow. Bartników.) Tow. Bartników na Wrześnię i okolicę odbyło swe walne zebranie. Do zarządu wybrano prezesem p. J. Sowińskiego, zast. prez. p. J. Nowaka, skarbnikiem p. P. Łuczkowską, zast. p. Szumińskiego, sekretarką p. A. Sowińską, zast. p. H. Szyfterówną.

— (Wieczornica Tow. Powstańców i Wojaków.) W 11 rocznicę Powstania Wielkopolskiego urządza Tow. Powstańców i Wojaków im. Wł. Wiewiórowskiego w drugie święto Bożego Narodzenia uroczysty obchód. O godz. 9.30 odbędzie się msza św., poczem wymarsz na cmentarz i złożenie wieńca na grobie powstańców. Wieczorem odbędzie się w sali „Odeon" wieczornica, na którą złożą się śpiewy, deklamacje, odczyt, ćwiczenia sokole (młodzieży) i żywy obraz. Podczas przerw koncertować będzie orkiestra 68 p. p. — Wstęp na wieczornicę za dobrowolnemi datkami. Obchód 11 rocznicy powstania wielkopolskiego winno społeczeństwo wrzesińskie jak najwydatniej poprzeć. — Prócz tej uroczystości urządza Tow. Wojaków i Powstańców gwiazdkę dla biednych dzieci. (y)

— * **Żnin.** (Pożegnanie.) Rektor szkoły powsz. p. Zenon Synoradzki przechodzi z dniem 1 stycznia 30 r. w stan spoczynku. Grono nauczycielskie tejże szkoły urządziło dn. 21 bm. w obecności żony solenizanta, p. inspektora szkolnego Cz. Robińskiego i miejsc. duchowieństwa wieczorek pożegnalny. Program wypełniły pożegnalne wierszyki, wygłoszone przez dzieci z poszczególnych klas i pieśni, odśpiewane przez chór szkolny pod batutą nauczyciela p. Stan. Jankowskiego. Zkolei przemawiali nauczyciel p. Alfons Bartusek, ks. prob. Kinastowski i p. inspektor Robiński. Solenizant przemówił w serdecznych słowach do dzieci, a mówcom podziękował za słowa uznania. Po odmówieniu pacierza i wspólnym śpiewie „Upływa szybko życie" ucztę zakończono. P. Synoradzki zjednał sobie zaufanie i szacunek tak miejscowego, jak i okolicznego obywatelstwa, to też wszyscy żegnali go z żalem. (zk)

— * **Koźmin.** (Koncert Koła śpiewaczego.) Dnia 8 bm. odbył się w sali p. Grodzkiego koncert urządzony staraniem tut. „Koła Śpiewaczego". Dochód przeznaczono na cele dożywiania ubogiej dziatwy szkoły powszechnej. Dyrygentem był p. Figaszewski. Obfity program odśpiewano bez zarzutu. W koncercie wziął udział także doskonały śpiewak p. Skibiński, którego piękny głos publiczność podziwiała w kilku partjach solowych, nagradzając go hucznemi oklaskami. Na zakończenie kierownik szkoły p. Scheurich podziękował w serdecznych słowach publiczności koźmińskiej za poparcie a Kołu Śpiewackiemu i sympatycznemu gościowi p. Skibińskiemu za trudy, poniesione dla biednych dzieci.

— (Akademja.) Dnia 15 bm. odbyła się z okazji Święta Matki akademja urządzona staraniem Stow. „Jutrzenka". — Główny referat bardzo starannie opracowany wygłosił lekarz powiatowy p. dr. Stęszewski. Drugą część programu stanowiła sztuka p. t.: „Szczęśliwy kto ma matkę".

— (Ostrożnie z mięsem.) W grudniu około 30 osób po spożyciu mięsa wieprzowego ciężko zachorowało. Lekarze stwierdzili chorobę, spowodowaną spożywaniem mięsa z chorych na trychiny świń. Władze zarządziły wobec tego dochodzenia, na podstawie których pociągnięto do odpowiedzialności karnej jednego z mistrzów rzeźnickich. Starostwo przestrzega publiczność przed spożywaniem mięsa wieprzowego w stanie półsurowym lub surowym. Ofiary niesumienności zawodowej rzeźnika chorują poważnie. Jest to nowy i jaskrawy dowód, jak chciwe jednostki, które przynoszą ujmę uczciwym fachowo wykształconym rzeźnikom, lekceważą zdrowie, a nawet życie klienteli. Możeby i na tem polu okazała się jakaś nie tyle „radosna", jak raczej energiczna twórczość, któraby zaprowadziła surową kontrolę sklepów rzeźnickich. (sk)

— * **Leszno.** (Awanturnik.) Znany na tutejszym bruku awanturnik Rozwelka urządził w stanie nietrzeźwym wielką awanturę do tego stopnia, że aż 4 posterunkowych musiało go zaprowadzić do więzienia. W czasie szamotania się R. ugryzł jednego posterunkowego poważnie w palec.

— (Pożar.) W Osiecznie spaliły się chlewy gospodarza M. Juchniewicza. Strata wynosi około 3 i pół tysiąca zł. Nie wykluczona jest zbrodnia podpalenia.

— (Z teatru.) Teatr Wielkopolski dał u nas dwa przedstawienia „Bolesława Śmiałego". Oba przedstawienia poprzedził wykład prof. Karpińskiego.

— (Ofiarą oszusta.) Ofiarą oszusta padł gospodarz A. S. z Osieczny. Powtórzyła się stara historja. Na targu przystąpił do p. S. jegomość, chcąc mu sprzedać cielaka, którego rzekomo w bocznej uliczce trzymała siostra jego. — Cielaka nie było, natomiast rzekomo zgubiona paczka z dolarami, sprawdzenie portfelu p. S., zniknięcie nieznajomych i wreszcie odkrycie, że w portfelu p. S. zamiast 5500 zł są — papierki. (s)

— * **Zaniemyśl.** (Towarzystwo Powstańców i Wojaków.) Dnia 8 grudnia odbyło się w Zaniemyślu konstytucyjne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków, na które przybyło około 150 uczestników. — Zebranie zagaił burmistrz p. Łukaszewski, witając przybyłych przedstawicieli zarządu Związku z Poznania jak również przedstawiciela Związku Oficerów Rez. — W referatach przedstawiciele Związku scharakteryzowali cele i zadania towarzystw powstańców jak również konieczność skupiania się byłych wojskowych w takich stowarzyszeniach. Po odczytaniu nowego statutu zapadła jednomyślna uchwała, mocą której stworzono w Zaniemyślu Tow. Powstańców i Wojaków. Następnie wybrano zarząd w nast. składzie: burmistrz Bronisław Łukaszewski — prezes, dyr. banku Jan Gruszkiewicz — wiceprezes, kier. tartaku Ksawery Stenger — sekretarz, Antoni Nowak — komendant, Wincenty Walczak — skarbnik. Na radnych wybrano pp.: Stanisława Wojczaka na gminy Jeziory Małe i Łękno, Logę na Polesie, B. Jankowiaka na Jeziory Wielkie i Władysława Zdziabka na Zaniemyśl. Na członków zgłosiło się odrazu przeszło 130 uczestników. (tr)

Gwiazdka w Bursie Rzemieślniczej w Poznaniu

W pozn. Bursie Rzem. im. Staszica przy ul. Rybaki 18 a, odbyła się we wtorek 24 b. m. wspólna wieczerza wigilijna z współudziałem gości o godz. 6 i pół wieczorem, po wieczerzy rozdanie wychowankom podarków gwiazdkowych.

Po wspólnej modlitwie wieczornej odśpiewano „W żłobie leży..", poczem przemówił do zebranych kierownik Bursy p. inż. Rydlewski, wskazując na znaczenie niezwykłego święta narodzin Zbawiciela i szczególnie na znaczenie Narodzin tych w krańcowej biedzie, co stanowi istotną pociechę dla ludzi nieszczęśliwych, żyjących w biedzie i nędzy. Tylko z miłości dla nieszczęśliwych, którym nikt inny pomóc nie mógł, narodził się Chrystus. My zaś z miłości chrześcijańskiej mamy w to święto radośnie przygarniać wszystkich, którym pomóc możemy naszą pieczołowitością. Mówca apelował do wychowanków, aby jako pionierzy rozpoczętego, błogiego dzieła Bursy Rzemieślniczej pamiętali w przyszłości o niem i podtrzymywali je, mówiąc: „Macie zostać nietylko dzielnymi zawodowcami, ale i obywatelami, którzy dumni będziecie z tego, że nietylko na siebie zapracować potraficie, ale z uczciwej pracy wspomożecie biedniejszych i nieszczęśliwszych.

Z takiem życzeniem łamał się p. kierownik Bursy tradycyjnym opłatkiem z wychowankami swymi i z gośćmi.

Po nim przemówił członek Kuratorjum Bursy, p. dyr. Stiller, wskazując na to, że zawsze tylko w trudzie zdobywa się byt uczciwy. Nawoływał wychowanków do wdzięczności wobec swego p. kierownika za jego wielki trud, dobrowolnie podjęty.

Po wieczerzy odśpiewano wspólnie „Wśród nocnej ciszy..." Następnie odbierali chłopcy, wśród których zjawili się nawet niektórzy dawniejsi wychowankowie — sieroty, podarki gwiazdkowe z rąk p. dyr. Stillera i p. rektora Żyniewicza. Po herbatce odśpiewano wspólnie „Wszystkie nasze...", czem zakończono tę miłą uroczystość.

Jak z powyższego widać, jest „Bursa" poznańska instytucją godną jak najżarliwszego poparcia. To też zwracamy przy tej okazji uwagę na wydane na cele „Bursy" cegiełki ofiarne, które znaleźć winny jak najszersze koła ludzi ofiarnych.

SPORT

Hokej na lodzie

Nieznaczna przegrana „Legji". W drugi dzień świąt drużyna „Legji" rozegrała spotkanie ze Sport-Villach, przegrywając nieznacznie 3:2 (2:0, 1:1, 0:1). Siły były zupełnie równorzędne. Dobrą i celową swą grą wyróżnili się, podobnie jak i na pozostałych meczach Legji, Stogowski i Szenajch. (PAT)

O puhar Spenglera. W drugim dniu turnieju osiągnięto następujące wyniki: „Davos I" — „E. H. C." Zurych 13:2 (5:0, 2:2, 6:0); „Davos II" — „H. C." Medjolan 3:3; „L. T. C." Praga — Cambridge 2:1 (1:0, 1:1, 0:0). (radjo)

Warmiński i Karaśkiewicz wyjechali ubiegłej nocy do Krynicy gdzie wezmą udział w turnieju międzynarodowym.

Pięściarstwo

Szczęśliwy projekt. W kołach wiedeńskich wysunięto ostatnio projekt organizacji mistrzostw bokserskich środkowej Europy dla bokserów-amatorów. W mistrzostwach startowałyby drużyny Polski, Austrji, Węgier, Czechosłowacji i ewentualnie Bawarji, przyczem mistrzostwa rozegranoby systemem punktowym (każde państwo z każdym). Projekt powyższy doznał przychylnego przyjęcia u zainteresowanych związków państwowych. (PAT)

Doskonały zawodnik „Warty" Forlański, o którego wypadku donosiliśmy, ma się znacznie lepiej. Przy bliższych badaniach okazało się, że Forlański uległ jedynie silnemu potłuczeniu nogi i jest już rekonwalescentem. Równocześnie zoperowano mu prawą rękę, tak że obecnie będzie mógł nią posiłkować się, odzyskując całą pełnię władzy.

Najbliższy mecz międzynarodowy w Poznaniu odbędzie się prawdopodobnie 2 lutego z reprezentacją Berlina. Pertraktacje są już w toku, przyczem nasz związek okręgowy zapewnił sobie na ten cel salę kina „Słońce". W razie gdyby układy doprowadziły do zrealizowania tego meczu — co też nastąpi wedle wszelkiego prawdopodobieństwa — Poznań będzie miał pierwszorzędną atrakcję pięściarską, jako poniekąd inaugurację bogatego sezonu zimowego.

Różne

Otwarcie zimowego stadjonu sportowego w Zakopanem i uroczyste poświęcenie odbędzie się w niedzielę o godz. 9 poczem o godz. 11 przewidziane są w tym stadjonie pierwsze konne zawody góralskie.

Drugi konkurs skoków odbędzie się również w niedzielę w Zakopanem o ile na to pozwolą warunki atmosferyczne.

Życie organizacyjne

Na rocznem walnem zebraniu oddz. motocyklistów T. S. „Unja" ukonstytuował się zarząd oddziału jak następuje pp.: kierownik — dr. Maik, sekretarz — Paczkowski A., skarbnik — Serdecki, komandor — Turkiewicz, kronikarz — Mierkiewicz, zast. kronikarza — dr. Schulz, zast. komandora — Falkiewicz. Ustępującemu zarządowi wyrażono podziękowanie za owocną działalność w ciągu roku, z której przedewszystkiem podkreślić należy organizację 17 imprez: wyścigów, wycieczek, kilometre lance i jazda zręczności; ponadto startowali poza Poznaniem m. in. w mistrzostwie Polski i Grand Prix, gdzie Malicki zdobył zaszczytny tytuł mistrza Polski. Po zebraniu odbyła się pogadanka. (wz)

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w sobotę „Casanova". W niedzielę, 29 bm. o godzinie 15 po cenach zniżonych „Cavalleria rusticana" z pp. Bojar-Przemieniecką, Majem i Raczkowskim oraz „Verbum nobile" z pp. Fedyczkowską, Karpackim, Majem, Romanowiczem i Urbanowiczem; kapelmistrz dyr. Wojciechowski. Wieczorem stale wyprzedana do ostatniego miejsca „Krysia Leśniczanka" z pp. Fontanówną, Karską, Krzyształowicz, Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt.

W poniedziałek wspaniale wystawiony balet Różyckiego „Pan Twardowski". — We wtorek „Krysia Leśniczanka". W środę o 15 po cenach zniżonych „Wesoła wdówka" z p. Fontanówną.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś i jutro wieczorem pełna humoru lekka komedja M. Hennequina i R. Coolusa „Królowa Biarritz", która cieszy się stałem powodzeniem, a publiczność oklaskami przyjmuje sztukę i wykonawców. Jutro po południu po cenach zniżonych najlepsza i najefektowniejsza bajka dla dzieci „Kopciuszek", na której teatr jest wyprzedany do ostatnich miejsc. W poniedziałek po raz 14 piękna komedja Szaniawskiego p. tyt. „Adwokat i róże" z dyr. Szczurkiewiczem w roli tytułowej.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni następnych sensacyjna sztuka amerykańska, osnuta na tle wojny światowej p. t. „Rywale". Sztuka ta jest największą rewelacją bieżącego sezonu teatralnego w Poznaniu. Na tle niezmordowanych walk bohaterskiej armji amerykańskiej występują: oficer i sierżant, którzy ubiegając się o względy pięknej wieśniaczki, rywalizują stale z sobą. Mimo poważnych momentów, sztuka obfituje w wiele komicznych sytuacyj, wywołujących żywe oklaski i śmiech publiczności. Reżyserja p. dyr. Rudkowskiego.

W niedzielę o godz. 15.30 po raz ostatni przepiękna bajka dla dzieci p. t. „Królewna Śnieżka i siedmiu karłów", która stała się ulubionem widowiskiem naszych milusińskich.

Wieczór śmiechu i humoru w Teatrze Nowym. Na zakończenie starego roku a powitanie nowego zespół Teatru Nowego urządza w dniu 31 bm. o godz. 23.30 wielką rewję sylwestrową. Na program składać się będzie szereg najnowszych przebojów stołecznych, tańce, monologi i t. d.

ARTUR RUBINSTEIN

fenomenalny pianista-wirtuoz, który na ostatnich swych koncertach w Poznaniu ściągnął niezliczone tłumy wielbicieli i znawców swej mistrzowskiej gry, wystąpi z jedynym koncertem **w środę, dnia 8 stycznia 1930 roku wieczorem, o godzinie 8.15, w Auli Uniwersyteckiej.** Bilety w cenie od 3,— zł są już do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, gdzie przyjmuje się zamówienia z prowincji. Wolnych biletów nie wydaje się. zw 20 923

Teatr Wielki

DZIŚ — „Casanova" — opera komiczna Różyckiego

Niedziela, 29. 12. o godz. 3 po poł. „Cavalleria Rusticana", opera Mascagniego i „Verbum nobile", opera Moniuszki.

Niedziela, 29. 12. wiecz. „Krysia Leśniczanka", operetka J. Jarno.

Poniedziałek, 30. 12. „Pan Twardowski", balet Różyckiego.

Wtorek, 31. 12. „Krysia Leśniczanka", operetka J. Jarno.

Środa, 1. 1. 30 o godz. 15 „Wesoła wdówka", operetka Lehara (ceny zniżone).

Środa, 1. 1. wiecz. „Casanova", opera komiczna L. Różyckiego.

Czwartek, 2. 1. „Księżniczka dolarów", operetka Leona Falla.

Piątek, 3. 1. „Dama pikowa", opera Czajkowskiego.

Sobota, 4. 1. „Krysia Leśniczanka", operetka J. Jarno.

Niedziela, 5. 1. o godz. 15 „Hrabina", opera Moniuszki (ceny zniżone).

Niedziela, 5. 1. wiecz. „Hrabina Marica", operetka Kalmana.

Poniedziałek, 6. 1. o godz. 15 „Jaś i Małgosia", opera Humperdincka (ceny zniżone).

Poniedziałek, 6. 1. wiecz. „Pan Twardowski", balet Różyckiego.

Wtorek, 7. 1. „Casanova", opera komiczna L. Różyckiego.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Królowa Biarritz".

Niedziela, 29. 12. o godz. 3 po południu „Kopciuszek" (Ceny zniżone).

Niedziela, 29. 12. wieczorem „Królowa Biarritz".

Poniedziałek, 30. 12. „Adwokat i róże".

Wtorek, 31. 12. „Królowa Biarritz".

Środa, 1. 1. 30 o godz. 15 i 19 „Kopciuszek". Na obydwa przedstawienia ceny zniżone.

Czwartek, 2. 1. „Adwokat i róże".

Piątek, 3. 1. „Królowa Biarritz".

Sobota, 4. 1. „Królowa Biarritz".

Niedziela, 5. 1. o godz. 15 „Kopciuszek" — ceny zniżone.

Niedziela, 5. 1. wiecz. „Miłość czy pięść".

Poniedziałek, 6. 1. o godz. 15 „Kopciuszek" — ceny zniżone.

Poniedziałek, 6. 1. wieczorem „Królowa Biarritz".

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Rywale".

Niedziela, 29. 12. o godz. 3.30 po poł. „Królewna Śnieżka i siedmiu karłów" — po raz ostatni.

Niedziela, 29. 12. wiecz. „Rywale".

Poniedziałek, 30. 12. „Rywale".

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Pamięci uczonego. W roku zeszłym zmarł rektor Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie śp. Jan Dmochowski. Szkoła ta wydała obecnie swój ósmy rocznik i poświęciła go w całości uczczeniu zasług śp Dmochowskiego. Obszerny tom zawiera życiorys zgasłego uczonego, jego przemówienie: „Stosunek ekonomji do naukowej organizacji" wygłoszone w r 1927, a nadto dwie prace dyplomowe wychowańców Szkoły, wykonane w seminarjum śp. Dmochowskiego a traktujące o naukowej organizacji pracy. (rn)

Księga Pamiątkowa I Polskiego Zjazdu Matematycznego. Dział kultury i sztuki zamieścił w swoim czasie sprawozdanie z pierwszego kongresu polskich matematyków, który odbył się we Lwowie we wrześniu 1927 r. Obecnie ukazała się Księga Pamiątkowa tego Zjazdu, zawierająca przemówienia wygłoszone przy jego otwarciu, uchwały, listę imienną uczestników (około 200) oraz streszczenia komunikatów i odczytów, których wygłoszono około stu, w tem 10 przez gości zagranicznych. Redakcja pięknie wydanej księgi spoczywała w rękach profesorów lwowskich pp. S. Banacha i K. Kuratowskiego. Przeglądając sprawozdanie ze Zjazdu lwowskiego i porównując je z pracami Wszechsłowiańskiego kongresu matematyków, który przed dwoma miesiącami obradował w Warszawie i Poznaniu, możemy stwierdzić, że rozwój matematyki polskiej nie stracił swego tempa, że w ubiegłych dwóch latach dokonano znacznych postępów i, co może najważniejsze, że zaczęły się rozwijać te dziedziny matematyki, które dotychczas słabo tylko były reprezentowane. (W. Ś.)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Artyści pomorscy w Toruniu. Donoszą nam z Torunia: Nowo powstały Związek Artystów Plastyków Pomorskich w Toruniu zorganizował w b. miesiącu pierwszą zbiorową wystawę prac swoich członków. Otwarcia wystawy w obecności licznego grona przedstawicieli władz, świata artystycznego, prasy a wreszcie miejscowego obywatelstwa dokonała pani Boltowa, żona prezydenta miasta Torunia. Prezes Związku, artysta malarz p. Rupniewski wygłosił krótkie programowe przemówienie, w którem między innemi zaznaczył, iż celem nowo zrzeszonych artystów pomorskich jest wykazanie polskości ziemi pomorskiej przez odtworzenie jej piękna. Wśród sporej ilości obrazów przeważają istotnie pejzaże morskie, oraz krajobrazy pomorskie. Z dzieł wystaw. zwracają uwagę m. in. prace pp. Brunona i F. P. Gęstwickich, Rupniewskiego, Rudowiczowej, Mondrala (akwaforty). Są też fotografje artystyczne pp. Zaremby i Milczewskiego. Związek zapewne postara się o uzyskanie innego lokalu, gdyż obecny nie bardzo odpowiada swemu celowi, a powstanie Związku może ożywić ruch artystyczny w stolicy Pomorza, jeżeli wystawy będą ciekawe i dobrze urządzone. (tp)

TEATR

Nowa sztuka Miłaszewskiego. Z Warszawy donoszą nam: Autor „Farysa" wystawia wkrótce w Teatrze Narodowym trzyaktową komedję wierszem „Bal w obłokach". Jest to sztuka współczesna Role główne obejmują pp.: Ćwiklińska, Gorczyńska, Skarzyński i Węgrzyn, który reżyseruje. (tw)

LITERATURA

Nowe pismo literackie. Z Warszawy piszą nam: Z początkiem przyszłego roku wychodzić tu zacznie nowy tygodnik literacki. Wydawać go będzie p. Stanisław Lam, redaktor encyklopedji Trzaski i Ewerta, założyciel miesięczników „Naokoło świata" i „Z całego świata". (lp)

SLAWISTYKA

Słowiańskie przekłady „Pana Tadeusza". W praskiej „Slavii" (R. VIII. 1929, zesz. 2) znajdujemy interesujący artykuł dra Józefa Gołąbka p. t. Bibljografja słowiańskich przekładów „Pana Tadeusza". Całkowitych przekładów wymienia autor sześć: dwa rosyjskie, czeski, chorwacki, bułgarski, małoruski. Nadto istnieją urywkowe przekłady w językach: białoruskim i słowackim. Ilość przekładów naogół niewielka. co tłumaczy się zarówno trudnościami tłumaczenia arcydzieła Mickiewicza, jak i okolicznością, że wielu Słowianom „Pan Tadeusz" był dostępny i znany w oryginale lub w przekładzie niemieckim Lipinera. Duże zainteresowanie się „Panem Tadeuszem" okazali Rosjanie, którzy dość wcześnie starali się przyswoić nasz poemat literaturze rosyjskiej (przekłady M. Berga, W. Benediktowa, i in.). Stosunkowo wcześnie zajęli się przekładami. Czesi, przyswajając sobie najpierw urywki, a potem cały poemat w godnym szczerego uznania przekładzie Eliszki Krasnohorskiej. Dalej omawia autor przekłady na język: białoruski, ukraiński (M. Rylski), słowacki, chorwacki (Maretić), bułgarski (Efrem Karanow). (a. w.)

1400 LAT TEMU...

ZAMKNIĘTA AKADEMJA ATEŃSKA I JEJ DZIEDZICE: KLASZTORY

Dorzućmy jeszcze jedną ważną rocznicę do wielu, w jakie rok 1929 obfitował. Upłynęło lat 1 400 od czasu, jak cesarz Justynjan zamknął w r. 529 po Chrystusie neoplatońską szkołę ateńską.

Założona w IV. w. przed Chr. przez Platona była ateńska Akademja przez kilka stuleci najważniejszym przybytkiem nauki i najwyższą uczelnią świata starożytnego. Rządząc się podług ustalonych praw, wybierali sobie jej członkowie po śmierci każdorazowego rektora nowego przełożonego. Akademja ateńska w czasach swego rozkwitu wykształciła wielu znakomitych mężów i wielkich myślicieli tak pogańskich, jak i później chrześcijańskich. Obok okresów świetności przeżywała ona także chwile upadku i zapomnienia. Historję jej dzielą zwykle uczeni na trzy okresy: starej, średniej i nowej Akademji.

Neoplatońska szkoła ateńska przesiąknąwszy w ostatnim okresie sceptycyzmem i mistycyzmem oraz straciwszy zaufanie we własne siły, zajmowała się przeważnie studjowaniem i objaśnianiem pism swego założyciela i jego wielkiego ucznia, Arystotelesa. Głównym jej przedstawicielem w V. w. po Chr. był Proklos, który swoje zasady filozoficzne ułożył w rodzaj systemu i nadał im formę pozornie ściśle naukową. Najlepszym z komentatorów Arystotelesa był należący również do tej szkoły Simplikios, którego największą zasługą jest przechowanie fragmentów pism Parmenidesa. Empedoklesa, Anaksagorasa i innych dawniejszych filozofów greckich.

Ostatnim rektorem szkoły ateńskiej był Damaskios. Rządził nią do r. 529, kiedy cesarz Justynjan nakazał zamknąć uczelnię, a majątek jej zabrać na rzecz skarbu. Siedmiu ówczesnych nauczycieli tej szkoły, do których oprócz wymienionego już Simplikiosa i Damaskiosa należeli Diogenes, Hermias, Eulalios, Priscianus i Isidoros, wywędrowało do Persji, spodziewając się w królu tamtejszym Chosroesie znaleźć władcę przychylnego ich nauce. Przetłumaczyli dla niego dialogi platońskie Timaiosa. Fedona, Georgiasa i Parmenidesa. przez co przyczynili się do rozszerzenia znajomości filozofji greckiej na Wschodzie. Nie najlepiej jednak powodziło się im widocznie w państwie perskiem, skoro w r. 533 powrócili do Aten, gdzie nie otrzymawszy pozwolenia na otwarcie publicznej szkoły, zajmowali się udzielaniem prywatnej nauki.

Zamknięcie neoplatońskiej szkoły ateńskiej przecięło tylko zewnętrznie wielki niegdyś prąd myśli starożytnej. który wewnętrznie nie był już wówczas zdolny do dalszego samodzielnego rozwoju; było ono też widomym znakiem zwycięstwa idei chrześciańskiej nad dotychczasowym światopoglądem w chwili, kiedy w Atenach gasło stare ognisko antycznej mądrości, zakładał w Italji św. Benedykt w tym samym roku 529 na Monte Cassino fundamenta pod placówki klasztorne, które ocaliwszy i przechowawszy dorobek starożytnej kultury, przekazały go czasom nowożytnym prawie nieuszczuplony. Grecka myśl filozoficzna żyła dalej. Stanąwszy zrazu do usług chrześcijaństwa, w filozofji Ojców Kościoła i wielkich scholastyków, wywarła w czasach Odrodzenia niezmierny wpływ na ożywienie myśli zachodnio- europejskiej.

Jan Ujda.

Poznań.

PISMA NADESŁANE

„Tęcza". Zesz. 51. Treść: Od Redakcji. — A. Górski: „Narodziny słowa". — J. Gutsche: „Apostoł Chrystusowego Pokoju". — E. Zegadłowicz: „Z poematu „Nad brzegami Zodjaku". — St. Wasylewski: „Bezimienni koniecznie wynalazcy". — W. Lewik: „Przypomniane wigilje". — J. Kisielewski: „Biała legenda". — A. Nowaczyński: „Angielki". — Jerzy D.: „Sztuka czarno - biała". — J. Kurek: „Kołysanki". — J. Ejsmond: „Tajemnice lipy". — S. Balicki: „W noc wigilijną". — Z dawnych kantyczek. — St. Pigoń: „Niewyzyskane testamenty". — F. Nowowiejski: „Kolęda kaszubska". — St. Dobrowolski: „W stolicy filmów i miljonerów". — A. Szottowa: „Ich święto". — J. Meissner: „Szkoła orląt". — H. Bordeaux: „Miłość ucieka".

PRZYGODY „ARGONAUTÓW"

Historja, którą opowiem, działa się przed 30 laty, w r. 1899. Będzie to kartka z dziejów literatury polskiej, która wówczas w Warszawie, broniąc swojej czystości od wpływów kultury rosyjskiej, spełniała szczytną misję reprezentantki narodu, mającego własne, niepodległe życie duchowe. Drażliwość na tym punkcie była wielka Nie drukowano w Warszawie z zasady przekładów z literatury rosyjskiej, autorzy zaś polscy, chętnie tłumaczeni na język rosyjski, ale nie zabezpieczeni prawnie w swoich prawach autorskich, zrzekali się dumnie podsuwanych im sposobów zabezpieczenia prywatnego. Sposoby te zalecał „Kraj" petersburski, usiłujący przełamać lod y.udaremniające współżycie dwu światów: polskiego i rosyjskiego Mianowicie wydawcy rosyjscy godzili się chętnie na płacenie polskim autorom honorarjów, z warunkiem, że otrzymywać będą rękopis polski przed ukazaniem się w druku w Polsce.

Mówił mi Sienkiewicz, że proponowano mu w Petersburgu za arkusz (przy zachowaniu tego warunku) 100 rubli. Odrzucił tę propozycję, tracąc w ten sposób — jak sam obliczał — na samej „Trylogji" zgórą 25 tysięcy rubli.

Eliza Orzeszkowa mieszkała w Grodnie i, jako stała współpracowniczka „Kraju" petersburskiego, ulegała wraz z całym „krajem zabranym" stosunkom przez to pismo wytworzonym, a źle w Warszawie widzianym. Jeżeli opowiem jej zdarzenie, to nie dlatego bynajmniej, aby rzucać cień na jej jasną pod względem etyki narodowej osobę, ile dla oświetlenia ówczesnych kresowych stosunków, które ją chwilowo odgrodziły od wpływów Warszawy i narobiły jej kłopotów.

W r. 1899 wydawałem tygodnik „Głos". W nr. 20 tego pisma z dnia 8. (20) maja ukazała się notatka naszego korespondenta kijowskiego bardzo dyskretna w formie:

„Dziś (12 maja) oglądałem w księgarni kijowskiej najświeższą nowość: „Argonautów" Orzeszkowej w języku rosyjskim z napisem „Wydanie Autorki" Wydanie rosyjskie, jakkolwiek nieilustrowane, jest bardzo wytworne, a jest rzeczywistą nowością, bo nawet cenzor czytał „Argonautów" dopiero 2 kwietnia. (N. S.) Druk i skład główny u Stasiulewicza („Wiestnik Jewropy"). St. Op."

Z powodu tej notatki otrzymałem od Orzeszkowej list odrazu po przeczytaniu numeru napisany, bo z datą 21 maja. List ten przechowuję w autografie jako pamiątkę.

21. V. 1899. Grodno.

„Wyczytawszy w nr. 20 „Głosu" notatkę korespondenta z Kijowa p. St. Op. (str. 467) O powieści mojej „Argonauci", pozwalam sobie utrudzać Szanowną Redakcję kilku słowy wyjaśnienia.

Wydanie rosyjskie „Argonautów" wyszło, ze zgodzeniem się na to mojem, nakładem miesięcznika rosyjskiego „Wiestnik Jewropy", w którym umieszczony był jednoczesny z oryginałem przekład tej powieści. Napis na książce: „Wydanie Autorki" wydawca umieścił bez mojej wiedzy, w celu zapobieżenia przez to innym nieuprawnionym tłómaczeniom. Wszelka reklamacja moja po wyjściu książki byłaby spóźnioną i bezskuteczną.

Wogóle nieistnienie jakichkolwiek praw, któreby regulowały stosunki autorów polskich do tłómaczy rosyjskich, wobec szczególniej wielkiego popytu na tłómaczenia, sprowadza często niedogodności i powikłania, którym autorowie zapobiec nie mogą czy nie umieją.

Proszę uprzejmie, aby słowa te drukowanemi nie były, ponieważ sprowadzićby mi to mogło nowe nieporozumienia i przykrości. Piszę je tylko w celu wyjaśnienia przed Szan. Redakcją „Głosu" sprawy tej, drobnej niezawodnie, lecz mnie z bliska dotyczącej.

Z wysokim szacunkiem

El. Orzeszkowa.

Orzeszkowa zastrzegła poufność, jednak tak się przeraziła tą notatką, że uprzedzając komentarze, rozesłała do prasy list podobnej treści, co powyżej przytoczony. Wówczas „Głos" w nr. 26 ogłosił jej wyjaśnienie, pomijając zastrzeżenie co do poufności.

Kwestja stała się drastyczną z tego względu, że powieść „Argonauci" nie była jeszcze ukończona w „Tygodniku Ilustrowanym", tymczasem autorka wydała ją już po rosyjsku, jako dzieło oryginalne. Orzeszkowa położyła w liście swoim nacisk, że wydanie nie było jej, lecz nakładcy rosyjskiego, który zaniedbał dodać, iż jest to przekład.

Korespondent „Głosu" nadesłał swoje wyjaśnienie (nr. 28):

Po przeczytaniu listów pani Orzeszkowej doznałem wrażenia, że w całej tej sprawie ja najwięcej zawiniłem. podając o niej wiadomość w „Głosie" Tymczasem moja wina jest tutaj najmniejsza. nawet nie tak bardzo winien jest temu ów brak „przepisów, regulujących wzajemne stosunki autorów i tłumaczów polskich i rosyjskich", brak, na który p Orzeszkowa zwala całą winę. Brak przepisów być może jest dotkliwy, ale znacznie dotkliwszy jest brak przepisów moralnych, obowiązujących autora. Zasada jest prosta i zawsze się jej trzymano. Autor nie powinien sprzedawać jednocześnie tego samego utworu dwu wydawcom. Ten z nich, który ma wydać oryginał, musi mieć pierwszeństwo Pani Orzeszkowa tego nie przestrzega, więc cała wina na niej leży, ale nie na mnie i nie na „przepisach".

Sprawę pogorszyło wdanie się w nią wydawcy rosyjskiego, Stasiulewicza, który w urzędowym „Warszawskim Dzienniku" w imieniu zarządu księgarni i drukarni złożył oświadczenie, dotyczące dwu punktów:

1) Książka „Argonauci" jest własnem wydaniem autorki, dokonanem na jej rachunek

2) Przekładu dokonano z rękopisu dostarczonego przez autorkę w postaci wykończonej.

„Głos" od siebie dodał, że „jest to argonautyzm taki dobry, jak każdy inny."

Orzeszkowa z powodu tego listu zamieściła wyjaśnienie w „Kraju", przedrukowane w streszczeniu w nr. 31 „Głosu". Przytacza tutaj. że stosunek literacki ze Stasiulewiczem utrzymuje od kilku lat. Posyłała zawczasu rękopis, aby drukowany był w przekładzie jednocześnie z drukiem polskim w Warszawie:

Wzamian tego p. Stasiulewicz zaofiarował mi honorarjum, wynoszące 50 rubli za arkusz druku, czyli sumę, jaką wypłacał przy okolicznościach tych samych rozmaitym powieściopisarzom europejskim, jak: Zola, Spielhagen etc. Propozycję tę chętnie przyjęłam.

W ten sposób wyszły już: „Dwa bieguny", „Australczyk" i „Argonauci". Przyznaje, że wydanie, po potrąceniu kosztów nakładu, miało zostać jej własnością. ale nie uważała, żeby to miał być jej nakład.

W sposób przykry — pisze autorka — dotknął mnie na okładce brak napisu, że jest to przekład z polskiego. lecz skądinąd byłam pewną. że nietylko w kraju moim, ale i w wielu krajach innych czytelnicy wiedzą dobrze, kim jestem, w jakim języku mam zaszczyt i szczęście myśleć i pisać.

„Głos", wyrażając zdziwienie, że autorka całą winę zwala na jego notatkę, dodaje: „Co do Zoli i Spielhagena nie chcemy ich porównywać z p. Orzeszkową choćby dlatego, że dla nas Eliza Orzeszkowa stoi od nich wyżej". A koniec tych uwag był taki: „Zwyczaj obowiązuje, nie można go bezkarnie łamać, zwłaszcza na odpowiedzialność opiekunów z „Kraju". Oto ich szkoła i ich względem p. Orzeszkowej zasługa..."

Tak dyskretnie a jednak zajadle walczono w Warszawie pod cenzurą o czystość życia narodowego. Dwa „zwyczaje", których tak broniono. złamane zostały wkrótce w sposób radykalny przez pisarzy obozu radykalnego, którzy tak chętnie oskarżali potem „Głos i jego obóz o sympatje do Rosji.

Warszawa podczas rozbiorów nie czytała i nie pozwoliła przekładać utworów rosyjskich. Być może traciła coś na tem literatura, ale to pewne, że zyskiwała na czystości i godności postawa narodu polskiego.

Zygmunt Wasilewski.

Warszawa.

KSIĄŻKI NADESŁANE

Józef Poniatowski: „Wpływ reglamentacji obrotu zbóż chlebowych na ich ceny". Warszawa 1929 Nakł. Inst. Badania Konjunktur Gosp. i Cen

Roman Starzyński. mjr dypl: „Zarys nauki organizacji sił zbrojnych" Warszawa 1930. Wojskowy Inst. Nauk. - Wydawniczy.

M. Arct: „Słownik ilustrowany języka polskiego". Zeszyt 22. Warszawa 1929. Wyd. M. Arcta.

Z komisji budżetowej Sejmu

Warszawa, 28. 12. (Tel. wł.) Dzisiaj rozpoczęła obrady sejmowa komisja budżetowa. Przewodniczący Byrka przypomniał uchwałę Sejmu, która podkreśla ukończenie obrad komisji terminem 31 stycznia. Wskutek świąt grecko-katolickich komisja ma do dyspozycji zaledwie 20 dni powszednich a niezależnie od tego musi załatwić sprawę paszportową i sprawozdanie komisji dla zbadania przedsiębiorstw państwowych.

Na zapytanie posła Rybarskiego, jak stoi sprawa, przekazana przez Trybunał Stanu, przewodniczący Byrka oświadczył, że akta przesłane w sprawie p. Czechowicza przez Trybunał Stanu marszałkowi Sejmu, przekazał referentowi Liebermannowi. Stanowią one materjał dla opinji, którą Sejm ma wydać w sprawie wiadomych przekroczeń budżetowych. Prawdopodobnie dla tej sprawy będzie potrzebna podkomisja, która przygotuje swoje wnioski dla całej komisji.

Poseł Dąbski referował budżet Sejmu i Senatu, proponując podwyżkę budżetu o pół miljona na zakończenie budowy nowej sali sejmowej oraz hotelu, tudzież na dokończenie budowy domu dla niższych funkcjonarjuszy sejmowych.

Poseł Rybarski wystąpił z wnioskami oszczędnościowemi, domagając się skreślenia 80 tys. zł na fundusz reprezentacyjny, 30 tys. na przegląd prac ustawodawczych, na zmniejszenie do połowy wydatków biurowych oraz skreślenia kredytów na zakupno inwentarza reprezentacyjnego dla Senatu.

W obszernej dyskusji poruszono sprawę budowy gmachu sejmowego i w rezultacie postanowiono wezwać komitet budowy, ażeby zbadał zarzuty co do wadliwości budowy i przedstawił Sejmowi sprawozdanie w ciągu jednego miesiąca. (w)

O bezpieczeństwo Belgji

Bruksela, 27. 12. (AW.) Na posiedzeniu komisji spraw zagranicznych parlamentu belgijskiego, złożył oświadczenie minister spraw zagranicznych Hymans.

Żywe zaniepokojenie wywołała kwestja bezpieczeństwa Belgji w związku z opróżnieniem Nadrenji. M. in. zainterpelowano ministra w sprawie kontroli nad zbrojeniami Niemiec. Równocześnie zgłoszono interpelacje do ministra wojny czy istnieją gwarancje bezpieczeństwa Belgji w razie wojny zaczepnej ze strony Niemiec.

Minister spraw wojskowych zapewnił, iż głównym celem jego usiłowań jest zabezpieczenie Belgji przed ewentualnemi atakami niemieckiemi.

Berlin, 28. 12. (Tel. wł.) „Deutsche Allg. Ztg." donosi, że kierownictwo armji belgijskiej zamierza nietylko odbudować w całości lub częściowo forty w Liège (Leodjum), ale także rozbudować przyczółek mostowy w Liège przez stworzenie w prowincjach Limburg, Liège i Luksemburg w pobliżu granicy niemieckiej szeregu schronów betonowych, przeznaczonych do ukrywania stanowisk kulomiotów i ciężkiej artylerji. W ten sposób cała granica belgijsko - niemiecka od Luksemburga aż do Holandji będzie uzbrojona nieprzerwanym pasem fortyfikacyj.

Według doniesień tegoż pisma — forty w Liège zaopatrzone zostały działami, których zasięg strzału wynosi 13 klm. Roboty rekonstrukcyjne nad fortami są już tak daleko posunięte, że jeszcze w ciągu roku bieżącego w Liège umieszczony zostanie na stałe pułk artylerji fortecznej.

„Deutsche Allg. Ztg." podnosi oczywiście z tego powodu wielki alarm.

Izba deputowanych wobec rządu Tardieu

Paryż, 28. 12. (Tel. wł.) W związku z wielką debatą nad budżetem ministerstwa spraw zagranicznych zaznaczyć należy, że doszło w trakcie niej do dwóch głosowań nad votum zaufania dla rządu Tardieu.

Onegdaj wieczorem Tardieu zażądał odroczenia dyskusji nad dwiema zgłoszonemi interpelacjami — i połączył z tem sprawę zaufania do rządu. Wniosek rządowy przyjęty został 303 głosami przeciw 266, a więc większością zaledwie 37 głosów.

Wczoraj odbyło się głosowanie w sprawie zaufania dla polityki zagranicznej rządu, którego wynik jest już znany (podaliśmy go w wydaniu porannem. — Red.)

Izba deput. 355 głosami odrzuciła przeciw 231 głosom wniosek socjalisty Renaudela odroczenia do 15 stycznia dyskusji nad organizacją obrony granic francuskich.

Kongres wszechindyjski

Lahore, 28. 12. (PAT). Naczelny komitet kongresu wszechindyjskiego przyjął 117 głosami przeciw 69 rezolucję potępiającą zamach na pociąg wicekróla Indyj Ghandi podkreślił, że polityka kongresu nie jest polityką gwałtu.

Przeciwko propagandzie sowieckiej

Londyn, 27. 12. (PAT.) Foreigne Ofice ogłasza tekst not, wymienionych pomiędzy ambasadorem sowieckim i min. Hendersonem w sprawie propagandy.

Jak wynika z tych not, oba rządy potwierdzają swe zobowiązania w sprawie powstrzymywania się od uprawiania propagandy, zawarte w art. 16 traktatu ogólnego anglo-sowieckiego z dnia 8 sierpnia 1924.

Na skutek nalegań rządów kanadyjskiego, australijskiego, nowozelandzkiego, południowo - afrykańskiego, wolnego państwa irlandzkiego i Nowej Ziemi rząd brytyjski oświadcza w swej nocie, że wspomniane wyżej zobowiązania wchodzą w życie również w stosunkach pomiędzy temi krajami a Z. S. R. R.

Mrozy na Syberji

Moskwa, 28. 12. (AW). Na Syberji notowane są ogromne mrozy, przy równoczesnych wielkich opadach śnieżnych. W Wierzchojańsku zanotowano już 57 st. poniżej zera. Również z Irkucka, Wołogdy oraz innych miast Syberji i Rosji centralnej donoszą o wielkich mrozach. W niektórych miejscowościach komunikacja telefoniczna i telegraficzna jest przerwana. Istnieją obawy o los niektórych plemion koczowniczych, których nie zdołano zaopatrzyć w żywność.

ul. Marsz. Focha 4 przy Kaponierze

Telefon 78-90.

W poniedziałek, 30 b. m.

premjera wspaniałego obrazu wytwórni „Sfinks"

pod tytułem:

Grzeszna miłość

Film, o którym mówi cała Polska.

Reżyserja: Mieczysław Krawicz i Zbigniew Gniazdowski.

W głównych rolach: Jadwiga Smosarska — Zofja Batycka — Tadeusz Wesołowski — Bogusław Samborski — Jeż Kobusz.

Na scenie EFEKTOWNY BALET.

Przedstawienia o godz. 5 — 7 — 9. — Miejsca numerowane.

Przedsprzedaż biletów od godziny 12—14.

bpw 1116

Odmrożenie

Oryginalna maść (z kogutkiem) „MROZOL"

leczy i goi ranki, powstałe od odmrożenia

Sprzedaja apteki i składy apteczne. nw 6.99

Kobiety ofiarami rozruchów

Londyn, 27. 12. (AW). Według doniesień z Nigerji w Sudanie, ostatnie rozruchy tubylców spowodowały, iż wiele osób, przedewszystkiem kobiet odniosło rany. Zabitych zostało ogółem 25 kobiet, 10 zaś przewieziono do szpitala w stanie beznadziejnym, 8 kobiet utonęło w rzece, w stronę której rzuciły się one w panicznej ucieczce w czasie strzelaniny.

Wielka ilość zabitych i rannych kobiet jest skutkiem wysunięcia ich na czoło przez demonstrantów, którzy spodziewali się, że do kobiet wojsko i policja strzelać nie będą. Wśród rannych kobiet są również Europejki.

P. Eismond napowrót przyjęty

Warszawa, 28. 12. (AW.) — P. Juljan Eismond po swojej dymisji został ponownie powołany na stanowisko kierownika wydziału łowieckiego w min. rolnictwa.

Od redakcji: Jak już donosiliśmy, p. Eismond otrzymał dymisję za umieszczenie w piśmie „A. B. C." satyrycznego feljetonu p. t.: „Udekorowane bydlę".

Włochy i Francja na morzu

Paryż, 27. 12. (AW). Wręczona Briandowi przez ambasadora włoskiego w Paryżu nota włoska, dotycząca kwestji rozbrojenia na morzu, zawiera następujące trzy punkty: 1) Włochy nie sprzeciwiają się realizacji programu francuskich zbrojeń morskich, 2) Włochy gotowe są prowadzić dalsze pertraktacje z Francją w sprawie rozbrojenia na morzu przyjmując jednak za podstawę równość flot włoskiej i francuskiej na Morzu Śródziemnem. Na inych wodach Francji pozostawiona będzie całkowita swoboda, 3) Włochy wyrażają gorące życzenie, aby wszelkie kwestje natury politycznej były między obu krajami uregulowane jak najspieszniej.

S. p. Teodor Holder-Egger

W pierwsze święto Bożego Narodzenia zmarł w Warszawie, w lecznicy Omega po dłuższych cierpieniach w wieku 76 lat ś. p. Teodor Holder - Egger, inżynier i obywatel ziemski, właściciel Korytnicy pod Węgrowem na Podlasiu, mąż wybitnej i zasłużonej działaczki na polu narodowem oraz społecznem, b. posłanki na Sejm, a obecnie przewodniczącej związkowego wydziału Sokolic, p. Marji Holder - Eggerowej.

Nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Zmarłego, oraz eksportacja zwłok do grobów rodzinnych w Korytnicy odbyła się dziś w godzinach południowych.

Dotkniętej ciężkim ciosem Wdowie przesyłamy nasze najserdeczniejsze wyrazy współczucia.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie zł 8.87 3/4, w Gdańsku na Warszawę zł 8,89.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,28 zł, w gotówce 212,28 zł, za guld. gd. w dewizach 173,36 zł, w gotówce 173,02 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 28 grudnia 1929.

Dzisiejsza giełda miała przebieg nieco spokojniejszy przy tendencji bez zmiany.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych robiono transakcje 8 proc. oblig. m. Poznania z 1926 r. po 92 proc. w złocie, oddawano 8 proc. listy dolarowe ziemskie po 93 proc. (przy dew. 8,878) oraz płacono za 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 38 proc. Mniejszą ilość premj. dolarowych handlowano po 66,— bez kursu i ofiarowano 6 proc. listy żytnie po 23.— bez odbiorców.

Z akcyj bankowych zanotowano jedynie Kwilecki, Potocki po 75,— w oddaniu. Większe zaofiarowanie było w akcjach Banku Związku po 77,— bez odbiorców.

Z akcyj przemysłowych płacono za Herzfeld 41,— i za R. Maya 85,—. Zauważono napływ akcyj Cegielskiego po kursie 44,— i 43,— bez nabywców.

Ceduła urzędowa z dnia 28 grudnia 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

8% oblig. m. Poznania z 1926 r. 92% +

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 93% O.

4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 38% P

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Kwilecki, Potocki i S-ka I em. zł. 75,— O.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Herzfeld - Viktorius I em zł 41,— P.

Dr. Roman May I em. zł. 85,— P.

Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 28 grudnia 1929 r.

Waluty	Gotówka		
Dol. St. Zjedn.	[illegible]	sp. 8,88 3/4	kup. 8,85 3/4

Dewizy:

	trans	sprzed.	kup.
Belgja	124,58	124,89	124,27
Londyn	043,41 1/4	034,52 1/2	043,31
Nowy Jork	008,87,7	008,89.7	008,85,7
Paryż	035,05 1/2	035.14	034,97
Praga	026,40 3/4	026.47	026,34 1/2
Szwajcarja	173.03	173.46	172.60
Oslo	238,65	239,25	238,05
Kopenhaga	239,70	239,39	238,10

Tendencja przeważnie zniżkująca.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż inwest.	000,00	000,00	118,00
5% poż premj. dol.	067,50	066.75	067,00
5% poż. konw	000,00	000,00	049,75

Akcje w złotych:

Bank Polski	175,00—175.50
Bank Dyskontowy	000 00—125.00
Bank Przem. lwowski	000,00—075,00
Bank Powsz. Kred.	000,00—110,00
Bank Zw Sp Zarob.	000,00—078.50
Siła i Światło	000,00—095.00
Drogi dojazdowe	000,00—020,00
Lilpop	000,00—037,00
Starachowice	021,75—021.75
Haberbusch	000,00—105,00

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 28 grudnia 1929.

Pszenica march od st. załad. 76-77 kg przeciętn jakości	246,00—247,00
Tendencja spokojna.	
Żyto march od stacji załad. 72 kg przeciętnej jakości	167 50—169.50
Owies march do stacji załad.	150,00—158.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień browarny	187,00—203,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	165,00—175,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Hamburg	000,00—160,00
Tendencja cicha.	
Mąka pszenna	29.25—35,00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	23,25—26.90
Tendencja ledwo utrzymana.	
Ospa pszenna	11,00—11,50
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	09.75—10,25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	29,00—38,00
Groch drobny	24.00—28.00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,00—21.00
Bób polny	18.50—20.00
Wyka	23.00—26.00
Łubin niebieski	13,75—14.75
Łubin żółty	16.50—17.50
Seradela nowa	26,00—31,00
Makuch rzepakowy	18.40—18,90
Makuch lniany	23.80—24.00
Wytłoki suszone	08.20—08.40
Śrót Soya	17.50—18,00
Płatki ziemniaczane	14,50—15,10

Ogólna tendencja spokojna.

Tendencja do żyta: dostawa term. spokojna, dost. bieżąca słaba.

NOTOWANIA ZBOŻOWE

Berlin, dnia 28. 12. 1929 r.

notowania terminowe

		otwarcie.	urzęd.
Pszenica	na grudzień	258 3/4	258 3/4—259
	na marzec	270 1/2	270 1/2
	na maj	—	[illegible]
Tendencja niejednolita.			
Żyto	na grudzień	—	—
	na marzec	198	198 —196 1/4
	na maj	208 1/4	208 1/4—206 3/4
Tendencja słaba.			
Owies	na grudzień	—	159
	na marzec	172	172
	na maj	—	164

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 28 grudnia 1929.

Wypłaty na Warszawę	46,85—47,05
Noty wielkie	46.65—47,05

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Tragiczne skutki nieostrożności

Śmierć pod kołami wagonu — Zabity przez transmisję Wpadł pod wóz ciężarowy

Wpadł pod pociąg na stacji kolejowej w Świbie w pow. kępińskim 35-letni hamulczy pociągu towarowego Ignacy Pilarski z Biskupic. Przy wsiadaniu do wagonu znajdującego się już w biegu, nieszczęśliwy wpadł pod koła i poniósł śmierć na miejscu. Jak się okazało tragicznie zmarły zawinił niestety własną nieostrożnością.

* * *

Transmisja pochwyciła w Stajkowie w pow. czarnkowskim dzierżawcę wspomnianego majątku 66-letniego Michała Ossowskiego w czasie, gdy dozorował przy młócce zboża. Nieszczęśliwy został rzucony przez transmisję na ziemię z taką siłą, że zmarł natychmiast. Winę przypisuje się nieostrożności tragicznie zmarłego.

*

W Pleszewie zdarzył się równie niemal straszny wypadek, którego ofiarą padł 16-letni Franciszek Kmieć. Oto pochyłą ulicą podążała platforma naładowana zbożem, a kierujący nią Feliks Murski nie mógł wstrzymać koni i wpadł na przechodzącego w popr ek ulicy Kmiecia, któremu koła przeszły przez piersi. Stan nieszczęśliwego młodzieńca jest poważny, jednak podobno nie grozi niebezpieczeństwo utraty życia. (k)

Król 27 Grudnia

Został nim kupiec i przemysłowiec p. Mieczysław Pogorzelski

Bractwo Kurkowe tradycyjnym zwyczajem urządziło 27 bm w Szelągu strzelanie o godność króla 27 Grudnia Udział w tych zawodach był liczny i ożywiony. Strzelanie rozpoczęło się o 12-tej i trwało aż do zmroku, poczem nastąpiło stwierdzenie wyników i proklamacja w sali brackiej. Wyniki są następujące: Królem 27 Grudnia został kupiec i przemysłowiec p. Mieczysław Pogorzelski, ul. Wodna 7. Godność pierwszego rycerza zdobył p. dyr. Edmund Radomski, drugiego rycerza — właściciel domu p. Tomasz Laube. Do tarczy płytkowych najcelniej strzelał i uzyskał pierwszą nagrodę p. Słomiński, drugą — p. M Stanikowski, trzecią — p. St. Zygmaniak, czwartą — p M Pogorzelski, i piątą — p. M Frankiewicz W tarczy pierścieniowej i punktowej na pierwsze miejsce wysunął się p. St Zygmaniak, a za nim pp. Fr Woźniak, Ign. Gadomski, radca Słomiński, M Stanikowski, H. Karaś i F. Kaczmarek

Po strzelaniu odbyło się wręczenie odznak. P. Pogorzelskiego udekorował srebrnym łańcuchem pamiątkowym, który nosi każdorazowy król, p radca Słomiński. W serdecznych słowach przemówił nowy dygnitarz kurkowy, dziękując za zaszczyt, poczem wniósł okrzyk na cześć Rzeczypospolitej Poza tem królowi wręczono piękny żeton Pierwszego rycerza dekorował kpt Tundak, drugiego mjr. Türk. W końcu wygłoszono cały szereg toastów. (z)

Straszne odkrycie

Kościotrup z raną w czaszce

W czasie okrywania kopców ziemniaczanych ziemią dokonano przerażającego odkrycia na polach rolnika Franciszka Pampka w Zielontkowie w pow. obornickim. Oto na głębokości około 40 cm. napotkano w ziemi na mocno już skruszały szkielet ludzki. Przy oględzinach kościotrupa stwierdzono, że w czaszce znajdowała się dziura wielkości około 20 cm. kwadratowych. W związku z tem nasunęło się podejrzenie, że dokonano tam kiedyś morderstwa. Przeprowadzone dochodzenia śledcze nie dały jednak na razie wyniku. (k)

Upozorowany napad

Nie udała się mistyfikacja

Na kilka dni przed świętami handlarz Stanisław Zaręba z Mikstatu w pow. ostrowskim doniósł władzom, iż napadnięto go na drodze między Odolanowem a Mikstatem. Nieznani rabusie pod groźbą pozbawienia go życia odebrali mu gotówkę w kwocie 594 zł.

Natychmiast wzdrożone dochodzenia przez wydział śledczy w Ostrowie miały wynik wręcz rewelacyjny, gdyż okazało się, iż Zaręba upozorował napad w niewiadomym bliżej celu. Sprawę tę przekazano władzom sądowym do rozpatrzenia. (k)

KALENDARZYK

Sobota, 28 grudnia 1929.

Słońce: wschód 8,03 — zachód 15,05 — długość dnia 7 godzin 42 min.

Księżyc: wschód 5,58 — zachód 13,32 — przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 9 st. C. Pochmurno Wiatr południowo-wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 751 mm W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 3 st. C., najniższa 0 st Cels

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych — wczoraj minus 0,02 m (nie plus 0,02 m); dziś plus 0,08 m.

Kal. rz.-kat.: Młodzianków — jutro Tomasz B

Kal. słow.: Godzisław — jutro Gosław Bl

Zebrania

Jutro o 11 Zjednoczenie Podmistrzów Budowlanych u p. Bayerowej, pl. Bernardyński 2.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37 — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31 — Apteka 27 Grudnia, ul 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 98.

Wilda: Apteka pod Koroną, Górna Wilda 61

W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul Pocztowa 30 dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

Wystawy

Salon Wlkp. Stow. Artystów-Plastyków, pl Wolności 14 a otwarty w dni powszednie od godz 11—17, w dni świąteczne od 12—15

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18 otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15.

Publiczna wypożyczalnia książek, ul. Kantaka 8-9, II ptr., otwarta codziennie od godz 11—1 i od 4—7. Opłata miesięczna 2 złote.

Bibljoteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12—1 i od 4—7. w soboty od 12—3 Kaucja zł 3,00. Abonament zł 1,80. Wpis zł 0,50.

OSOBISTE

— * **Odznaczenia.** Jak się dowiaduje (AW), odznaczeni zostali za zasługi na polu gospodarczem i społecznem krzyżem oficerskim orderu „Odrodzenia Polski" pp. dr. inż. Adam Kręglewski, członek zarządu „H. Cegielski" oraz Franciszek Maciejewski, dyrektor fabryki Wielkopolska Wytwórnia „Blask" i wiceprezes Związku Fabrykantów.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Wlkp. Izby Rolniczej.** We wtorek, dnia 7 stycznia o godzinie 11 odbędzie się na sali posiedzeń w gmachu przy ulicy Mickiewicza nr. 33. nadzwyczajne zebranie Rady Wielkopolskiej Izby Rolniczej z następującym porządkiem obrad: a) Wybór wiceprezesa Wielkopolskiej Izby Rolniczej; b) wybór 9 członków Zarządu Izby, oraz 9 zastępców Zarządu, i c) powołanie komisyj w myśl par. 11 statutu Izby z dnia 23 marca 1929 r. (Dz Ustaw R. P. nr. 17, poz. 140.)

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kursy ogrodnicze.** Wlkp. Izba Rolnicza podaje zainteresowanym do wiadomości, że z początkiem roku 1930 odbędą się 3-dniowe kursy ogrodnicze w następujących miescowościach: w styczniu w Bydgoszczy od 8—10, w Inowrocławiu od 15—17, w Gnieźnie od 22—24, w Wolsztynie od 29—31; w lutym w Kępnie od 5—7, w Lesznie od 12—14, w Międzychodzie od 19—21, w Chodzieży od 27—28; w marcu w Jarocinie od 5—7, w Czarnkowie od 12—14, w Hucie p. Czarnków od 19 do 21, w Ostrowie od 26—28; w kwietniu w Rychtalu p. Ostrzeszów od 2—4, w Szamotułach od 9—11. Gdzie się kursy odbędą, oraz w jakich godzinach, poda się w osobnych komunikatach. Program przewiduje wykłady z dziedziny sadownictwa, warzywnictwa, przetwornictwa i hodowli kwiatów gruntowych. Udział w kursach jest bezpłatny. Uprasza się, aby w kursach uczestniczyli wszyscy miłośnicy ogrodnictwa i właściciele ogrodów.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Narodowa Organizacja Kobiet** zawiadamia swych członków, że obchód gwiazdkowy dla dzieci z przytułków na św Rochu, odbędzie się w niedzielę dnia 29 bm o godzinie 15,30 w szkole przy ul Bydgoskiej 4, III ptr dojazd tramwajem nr. 2 na Śródkę. Zarząd.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Baczność Sokolice Wilda!** Bierzemy gremjalny udział w uroczystości 35 rocznicy istnienia Sokoła jeżyckiego — Zbiórka wszystkich druhen dnia 29 bm o godz. 7,30 rano w lokalu p Kasperkowej przy ul Kraszewskiego 16 Przypominamy również o zabawie, która odbędzie się tegoż dnia o godz 18 także w sali p Kasperkowej. — Obchód gwiazdkowy naszego gniazda odbędzie się 5 stycznia o godzinie 16 w salce p. Zawadkowej. Górna Wilda 75. Podarki uprasza się składać u prezeski A. Krajewskiej, przy ul. Półwiejskiej 37.

KRONIKA FILMOWA

— * **Kino parafjalne** w Domu Katolickim na Śródce wyświetla w niedzielę, dn 29 bm wielki film, który ilustruje zmaganie się dwóch największych potęg morskich 20-go wieku pod tytułem „Bitwa morska przy wyspach Falklandzkich" — Początek seansów o godz. 16—18 i 20 Bilety w cenie 50 gr. 75 gr i 1 zł wcześniej nabywać można w biurze parafji Archikatedralnej Czysty dochód przeznacza się na wieżę dla kościoła Św. Małgorzaty

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Z Tow. Młodych Przemysłowców.** Msza św. za dusze zmarłych członków odprawi się 29 bm. o godz. 9.30 w kościele O. O. Jezuitów przy wielkim ołtarzu.

— * **Sekcja Śpiewacka Sodalicji Młodzieży Kupieckiej.** Lekcja odbędzie się w niedzielę 29 bm. o godz. 15 w kaplicy Sodalicyjnej przy ul. Dominikańskiej 8. i

— * **Tow. Ornitologiczne** podaje wszystkim hodowcom i miłośnikom do wiadomości, że w dniach od 21 do 25 lutego 1930 r. urządza wielki pokaz drobiu, gołębi, królików, zwierząt futerkowych i psów w halach Powsz Wystawy Kraj.

— * **Ruch telefoniczny z Holandją.** — Zgodnie z zarządzeniem Min. Poczt i Telegrafów wprowadzono od 20 bm. komunikację telefoniczną między Poznaniem Bydgoszczą, Katowicami, Krakowem, Łodzią, Lwowem i Warszawą, a Amsterdamem, Groningen, Hagą i Rotterdamem Opłata za trzyminutową rozmowę zwykłą wynosi 9 fr., 70 centymów. Powyższą należytość przelicza się na obiegowe złote polskie według ekwiwalentu, obowiązującego w odnośnym dniu dla złotego polskiego i franka złotego. (Obecnie 1 fr. — 1,80 zł). Dopuszcza się rozmowy państwowe i prywatne, zwykłe i pilne, wezwania do rozmównicy, uprzedzenia o rozmowie, rozmowy abonamentowe w godzinach słabego ruchu, rozmowy pojedyńcze na oznaczoną zgóry godzinę oraz żądania wyjaśnień w myśl zasad obowiązujących w ruchu telefonicznym z Niemcami. — Bliższych informacyj udziela Urząd Telegraficzny w Poznaniu przy ul Pocztowej 6 — tel. 5707 i 5709.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z Narod. Organizacji Kobiet, prawy brzeg Warty.** W związku z gwiazdką, urządzoną przez NOK dla 300 dzieci szkoły powszechnej na Śródce, zaznaczyć dla ścisłości należy, że przemówienie wstępne wygłosiła kierowniczka szkoły p Kałamajska, a wśród już wymienionych wybitnych działaczy społecznych zauważono pp. dyrektora Plucińskiego, hrabiankę Żółtowską, Martę Drzewiecką i Józefę Simonównę.

— * **Loterja na wystawie kanarków.** — Wygrane padły na następujące numery: 1, 46, 74, 180, 203, 273, 276, 284, 292, 324, 370, 381, 482, 486, 501, 558, 563, 574, 586, 775, 818, 846, 859, 877, 957 Wygrane kanarki można odebrać za oddaniem losu u p. Czesława Grochowiny, Poznań, ul. Maleckiego nr. 3, do dnia 31 bm. Wystawa była obesłana bardzo dobrym materjałem o czem świadczy wynik premjowania, to też cieszyła się frekwencją i uznaniem publiczności. Oprócz nagród dla hodowców komisja przyznała złoty medal firmie Sauer za wystawiony dobry pokarm dla ptactwa oraz złoty medal firmie Marjan Schmidt za dobre klatki własnego wyrobu.

— * **Kolej wąskotorowa Tarnowo—Ławica.** Min. Komunikacji udzieliło zezwolenia inż. J. Szkudlapskiemu, dyr. kolejki w Opalenicy, jako kierownikowi studjów, na czynienie studjów przedwstępnych dla budowy kolei wązkotorowej użytku publicznego od Tarnowa Podgórnego do Ławicy z dojściem do Poznania-Jeżyc, celem sporządzenia projektu technicznego. Na mocy tego zezwolenia służy wymienionemu inż. Szk prawo wstępu na obce grunty i dokonywania potrzebnych pomiarów i niwelacyj, za zwrotem szkód stąd powstałych. Pozwolenie to traci ważność z dn. 1 marca 1930 r. (O.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Nieudała kradzież.** Nieznany złoczyńca wytłoczył otwór w szybie okna wystawowego w składzie cygar p. Majcherka, św. Marcin 5 i skradł 50 gr tytoniu do papierosów, 20 szt płaskich i 20 damskich. W czasie tym nadszedł stróż z Towarzystwa Strzeżenia Domów „Potow", na widok którego złodziej zbiegł, przyczem podczas ucieczki zgubił skradziony towar i czapkę. Dalsze dochodzenia w toku. (z)

— * **Narzeczony złodziejem.** P Kwiecińska Władysława, ul. Kanałowa nr 17, doniosła policji, że dnia 27 bm skradł jej narzeczony z mieszkania bieliznę damską i 16 płyt gramofonowych. (z)

— * **Kradzieże i włamania.** P Jezierskiemu Władysławowi, ul Słowackiego 38, nieznany osobnik wybił szybę w oknie od sklepu i skradł 3 ctr. węgli i drzewa rąbanego — P. Marciniakowej Marji, ul. Gen. Prądzyńskiego 41, skradziono z mieszkania 6 łyżek alpakowych, 7 łyżeczek i inne przedmioty. (z)

— * **Niebezpieczny towarzysz przechadzki.** P Wiśniewska Władysława, Grobla 21, doniosła policji, że nieznany osobnik, z którym wyszła na przechadzkę w okolicę Drogi Urbanowskiej, skradł jej torebkę ręczną koloru beżowego, w której znajdowały się różne przedmioty. (z)

— * **Bójki i awantury.** P. Pilichowskiego, ul. Nadolnik 7, pobiło trzech młodych ludzi i skradło mu szal. — P Rafiński Józef, ul. Gąsiorowskich 11, dnia 24 bm wieczorem pobity został i okaleczony przez zamieszkałego w sąsiedztwie osobnika. — P. Maćkowiak Czesław, ul Zagórze — Nowe zabudowanie doniósł, że dn. 26 bm. awanturowało się kilku osobników przed jego mieszkaniem, a gdy wezwał ich do spokoju, jeden z nich, niejaki Blamke, strzelił z browninga przez drzwi do mieszkania. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Włamano się w Bydgoszczy** w nocy na 27 bm do kantoru składu węglowego Eugenjusza Hoffmanna przy ul Zamoyskiego 2-3. Włamywacze rozpruli kasę ogniotrwałą i skradli około 300 zł w gotówce oraz stary pistolet. Jako podejrzanych aresztowano w Poznaniu znanego włamywacza Wincentego Brockiego i wspólnika jego Jakóba Mazurka; obu odstawiono do dyspozycji władz śledczych w Bydgoszczy. (k)

— * **Włamano się w Międzychodzie** w tych dniach do firmy Stanisław Korona. Włamywacze zabrali m. in 26 obrączek ślubnych złotych, zegarek męski złoty, ogólnej wartości przeszło 2 tys. zł. (k)

— * **W cieplarni zaczadził się w Trzemesznie** 26-letni pracownik ogrodniczy Franciszek Zgoda, zatrudniony w ogrodnictwie Władysława Adamskiego. (k)

— * **Topielca znaleziono** dnia 26 b m. w Noteci niedaleko Mątew. Jak się okazało, są to zwłoki 39-letniego Stanisława Zimnego, zatrudnionego ostatnio w sodowni „Solway". Przyczyny śmierci nieszczęśliwego nie zdołano ustalić. Możliwe, że jest to samobójstwo, można jednak również przypuszczać, że St. Z. uny przechodził dla skrócenia drogi przez lód, który się załamał pod jego ciężarem (em)

— * **Pożar młyna.** W Kościelnej Jani pod Gniewem spalił się doszczętnie młyn parowy p Kowalskiego z zapasami zboża i mąki i to 300 ctr. żyta, 80 ctr pszenicy i 50 ctr. mąki. Straty wynoszą około 56 tys zł. Poszkodowany był ubezpieczony. Przyczyny pożaru dotąd nie ustalono. (x)

JARMARKI

— * **Pleszew.** Dnia 2 stycznia 1930 r. odbędzie się jarmark bydlęcy.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (25-lecie kapłaństwa.) Parafja św Michała w Gnieźnie obchodziła w ubiegłą niedzielę bardzo uroczyście srebrne gody kapłaństwa swego duszpasterza ks. prob. Franciszka Napierały. — Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem w którem uczestniczyło liczne duchowieństwo i szerokie warstwy społeczeństwa z ks. biskupem Laubitzem na czele. Mszę św. odprawił ks. Jubilat, podniosłe kazanie zaś wygłosił ks. dziekan Zabłocki. —

Przy otyłości, artretyźmie i chorobie cukrowej, naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa** wzmacnia czynności żołądka i kiszek oraz ułatwia trawienie. Badacze chorób przemiany materji stwierdzają świetne wyniki, otrzymane przy stosowaniu wody **Franciszka Józefa.** Żądać w aptekach i drogerjach. nw 6277

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Księżna Tarakanowa".
Aurora: „Pat i Patachon jako szantarzyści".
Bajka: „Spelunka".
Casino: „Pat i Patachon", jako policjanci.
Colosseum: „Tawerna tysiąca radości".
Corso: „Stać — ręce do góry — tu Eddie Polo".
Edison: „Krwawa litera".
Kapitol: „Żegnaj Mascotte".
Metropolis: „Księżna Tarakanowa".
Odeon: „Wolga, Wolga!"
Renaissance: „Podzwrotnikowe szaleństwa".
Słońce: „Arka Noego".
Stylowe: „Królowa włóczęgów".
Wilsona: „Miasto Cudów".

DZIAŁ GOSPODARCZY

Obecna sytuacja gospodarcza

Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen w następujący sposób charakteryzuje obecną sytuację gospodarczą:

W istniejącej sytuacji gospodarczej nastąpiło ponowne zaostrzenie na wszystkich niemal odcinkach życia gospodarczego prócz górnictwa węglowego, mającego dobrą konjunkturę eksportową.

Płynność gospodarstwa społecznego znów się pogorszyła, co znalazło swój wyraz w ponadsezonowym wzroście sumy weksli zaprotestowanych. Suma weksli zaprotestowanych w porównaniu do ogólnej przybliżonej sumy weksli, płatnych zwiększyła się z 10,9 proc. w październiku do 11,4 proc. w listopadzie.

Odsetek weksli zaprotestowanych w Banku Polskim nawet po wyeliminowaniu sezonowości podniósł się z 4,50 proc. do 4,67 proc. Głównem ogniskiem protestów jest gospodarczy okręg łódzki, a więc przemysł włókienniczy. Sytuacja na rynku pieniężnym nieco się pogorszyła, tendencja spadkowa stopy pieniężnej na dyskontowym rynku ulicznym została zatrzymana. Liczba weksli wystawionych wzrosła dość znacznie (wskaźnik weksli wystawionych obliczony z wyeliminowaniem wpływów sezonowości podniósł się z 102,7 proc. w październiku do 115,0 w listopadzie, co zapewne wyraża przedewszystkiem trudności w zbycie towarów.

Osłabienie siły nabywczej mas konsumentów w mieście i na wsi ogranicza możliwości wzrostu spożycia.

Położenie rolnictwa w listopadzie i w pierwszej połowie grudnia pomimo energicznego zabiegu ratowniczego w postaci systemu premij wywozowych, nie uległo poprawie i raczej w ostatnich tygodniach się pogorszyło. Wobec dopływu siły nabywczej zaledwie umożliwiającego sprostania najpilniejszym należnościom, niepodobna liczyć na rychłe wystąpienie ludności wiejskiej z większemi zakupami na rynku przemysłowym.

W zakresie cen dóbr spożycia ujawniły znaczną tendencję zniżkową ceny towarów włókienniczych, co świadczy, że rozmiary produkcji przekraczają zapotrzebowanie towarów ze strony handlu, zwłaszcza, ze względu na ograniczenie kredytów i żądanie zakupów gotówką. Ceny dóbr wytwórczych, nawet skartelizowanych, ujawniły również tendencję zniżkową, głównie w formie podwyższania rabatów, udzielanych odbiorcom.

Wzrost zapasów wyrobów przemysłu metalowego wskazuje, że równowaga produkcji i zapotrzebowania rynku nie została dotąd osiągnięta. Spadające ceny, a także zredukowane znacznie operacje gospodarcze na rynku towarów oraz walorów pozwalają przypuszczać, że w najbliższych miesiącach nastąpi zmniejszenie zapotrzebowania na kredyt, co będzie czynnikiem upłynnienia rynku pieniężnego. (Należy jednak pamiętać o sezonowym wzroście protestów w grudniu i styczniu).

Trwający w dalszym ciągu dodatni bilans handlowy może również przyczynić się do niejakiego odprężenia na rynku pieniężnym. W tym samym kierunku działać będzie znaczna płynność rynku międzynarowowego. Mimo to jednak przewidywać należy dalszy rozwój procesów likwidacyjnych, zwłaszcza w dziedzinie produkcji dóbr wytwórczych. Stopa procentowa jest mimo depresji bardzo wysoka, a nadmiernie wysoka stopa silniej odczuwana jest przy złej konjunkturze i spadających cenach, niż np przy konjunkturze dobrej i cenach rosnących.

Również nie należy oczekiwać pobudzenia działalności gospodarczej od zamówień natury publicznej.

Krótkie informacje gospodarcze

— W połowie grudnia rb. ilość bezrobotnych w Austrji, otrzymujących zasiłki, wynosiła 193.106 osób, tj. o 25.600 bezrobotnych więcej, niż w poprzednim okresie.

— Wartoś ćprzywozu austrjackiego w listopadzie rb. wynosiła 298 i pół milj. szylingów, wartość zaś wywozu — 189,6 milj. szylingów. Bierne saldo wynosiło więc 108,9 milj. szyl.

— Zarząd towarzystwa kolei Rzeszy w wykonaniu zleceń, dotyczących popierania przemysłu na wschodnich terenach Niemiec oddał zakładom przemysłowym Schichaua budowę 10-ciu parowozów dla użytku kolei niemieckich.

— Pomiędzy królem Albanji a Mussolinim zawarta została albańsko - włoska konwencja monetarna, przewidująca przywrócenie w Albanji złotej jednostki monetarnej.

— Rada komisarzy ludowych Z. S. R. R. zadecydowała utworzenie nienaruszalnego zapasu zboża w ilości 2 miljonów t. oraz powiększenie zaopatrzenia centrów przemysłowych o 250.000 tonn więcej, aniżeli przewidywała ustalona norma.

— Australijska pożyczka wewnętrzna, opiewająca na 10 milj. Ł. pokryta została w wysokości 7.750 tys. Ł. w subskrypcji publicznej. Resztę pokryją firmy emisyjne.

— Rada główna Węgierskiego Banku Narodowego przyjęła sprawozdanie dyrekcji o prawdopodobnych wynikach działalności Banku w r. 1929. Prawdopodobnie wysokość dywidendy ustalona została na 13 proc wobec 12 i pół proc. w roku ub.

Przemysł a propaganda wyrobów krajowych

Publikujemy poniżej końcowe uwagi na temat popierania wytwórczości krajowej.

Już wielokrotnie na tem miejscu poruszano, że akcja obrony wytwórczości krajowej obyć się nie może bez współpracy z kupcem przemysłowca około urabiania konsumenta. Tutaj chcemy zająć się bliżej rolą, jaką pod tym względem odegrać winien przemysłowiec, jeżeli chce, aby jego towar znalazł należyte wzięcie we własnym kraju, zwalczając konkurencję obcą.

Zasadniczo zadaniem przemysłowca winno być uświadomienie publiczności, że: 1) wytwarza dany artykuł, 2) artykuł ten jest produkowany w kraju, 3) jakość towaru jest wysoka, 4) warunki sprzedaży są dogodne i 5) należy popierać wytwórczość krajową. O ile zadania te przemysłowiec wykona należycie, może być pewien swego sukcesu w zbycie towaru w kraju. Osięgnąć powyższe zadania można, działając jednocześnie w dwóch kierunkach: w kierunku propagandy oraz czynnie wcielając w praktycznem zastosowaniu głoszone zasady, t. zn. dążąc do wytwarzania towarów jaknajwyższej jakości i dostarczając towar na rynek na dogodnych warunkach sprzedaży. Tutaj pragniemy omówić zagadnienie propagandy, uważając, że pod tym względem u nas jest dużo zaniedbania, wtedy gdy zagadnienie wytwarzania stoi na względnie wysokim poziomie, a tylko dzięki skromnym wysiłkom propagandowym ma się wrażenie, że towar krajowy jest gorszej jakości od zagranicznego, bardzo reklamowanego, a tymczasem rzecz ma się odmiennie.

Propagandę na rzecz wyrobów krajowych przemysł prowadzić musi w dwóch kierunkach: 1) przedewszystkiem konieczna jest propaganda indywidualna każdego przemysłowca, 2) pozatem należy stosować propagandę zbiorową ze strony branżowych związków przemysłowych. Zarówno jeden typ propagandy, jak i drugi ma za zadanie utrwalenie w podświadomości społeczeństwa, że należy popierać wyrób krajowy. Fabrykant indywidualnie winien dążyć do tego, aby zapoznać z własnym fabrykatem, natomiast związek branżowy dążyć musi do uświadomienia publiczności, że dane polskie wyroby są dobre i że należy jedynie je kupować.

Stwierdzić trzeba, że nasza indywidualna propaganda przemysłowa znajduje się, poza nielicznemi wyjątkami, w zaniedbaniu. Jeszcze nam daleko do uświadomienia sobie faktu, że niedosyć wyprodukować dobry towar, lecz należy o nim poinformować społeczeństwo i namówić je do kupowania. Różne są sposoby propagandy indywidualnej towarów, w zależności od branży, jednakowoż najskuteczniejszemi są: reklama prasowa oraz plakatowa, prowadzone pod tym kątem widzenia, aby reklama zwracała uwagę jak największej ilości osób. Dlatego też przemysłowiec winien dokładnie wystudjować problem reklamy prasowej oraz plakatowej, aby wydane na ten cel pieniądze były z pożytkiem dla sprawy, a który to cel polegać winien na tem, żeby reklama utkwiła w podświadomości jak największej ilości osób, które w chwili zaspakajania własnych potrzeb, zwrócą się z żądaniem do kupca o towar, który utkwił im w pamięci.

Wielce zaniedbana u nas jest propaganda plakatowa, tylko nieliczne firmy ją intensywnie i z pożytkiem stosują, natomiast brak jej tak powszechnie się odczuwa, że kupcy często zmuszeni są do używania wewnątrz składów plakatów firm zagranicznych, zamiast stosować propagandę firm krajowych. Umiejętnie rozmieszczone plakaty są potężnym środkiem trafiania do pamięci i umysłów ludzkich, nie należy ich przeto zaniedbywać.

Propaganda zbiorowa związków branżowych dążyć winna do uświadamiania społeczeństwa, głównie w tym kierunku, że należy popierać polskie wyroby, które nie są gorsze od zagranicznych. I pod tym względem należy iść za przykładem zagranicy. W Niemczech np. na każdym kroku widzimy plakaty, apelujące w lapidarnie ujętych zwrotach do publiczności o popieranie niemieckich wyrobów. To samo na wielką skalę dzieje się we Włoszech, gdzie na każdej stacji kolejowej, w każdem miasteczku propaguje się określone swojskie towary. I u nas plakat i ogłoszenie w prasie oraz specjalne propagandowe wydawnictwa popularne winny być narzędziem propagandy w rękach branżowych związków przemysłowych. Wszędzie publiczność winna mieć przed oczyma: kupuj polskie buty, własne wina owocowe, mydła, szczotki do zębów etc."

Podkreślić należy, że prowadzona energicznie propaganda przez przemysł z jednej strony pomaga kupcowi w polecaniu krajowych towarów oraz z drugiej strony zmusza go do zakupowania tychże, gdyż towary krajowe stają się zbyt znane na rynku. W ten sposób wspólnemi siłami kupca i przemysłowca wytwarza się na rynku odpowiednio sprzyjającą atmosferę dla rodzimej produkcji, czyniąc obcą zupełnie zbędną.

Zaznaczyć tak samo trzeba, że przemysłowiec, dostarczając towar gotowy na rynek, jest jednocześnie konsumentem półproduktów, surowców, względnie materjałów pomocniczych, które sam musi zakupować. Oczywiście, propagując sam swoje wyroby jako wyroby krajowe, winien również przestrzegać zasady używania przy produkcji materjałów krajowych, o ile może mieć je do dyspozycji, w przeciwnym wypadku w jego postępowaniu byłaby nieszczerość, przed którym to zarzutem winien się bronić wszelkiemi sposobami.

Wyżej podane ogólne uwagi na temat propagandy wyrobów krajowych przez sam przemysł nie zawierają niczego nowego, czegoby nasi przemysłowcy nie znali. Jednakowoż panuje u nas dziwna bierność pod względem stosowania nowoczesnych metod propagandy. Pamiętajmy, że czas najwyższy zająć się tem zagadnieniem, gdyż wróg stoi u wrót, bowiem zawarcie traktatu handlowego z Niemcami, zdaje się, jest niezbyt odległe, trzeba więc zawczasu pomyśleć o akcji ze strony przemysłu drogą samoobrony gospodarczej, skierowanej ku zwróceniu uwagi społeczeństwa na konieczność popierania własnych wyrobów. Rozbudzeniem sfer przemysłowych z dotychczasowej bierności zająć się winny organizacje przemysłowców i jeżeli danego zagadnienia należycie nie rozwiążą, świadczyć to będzie ujemnie o umiejętności wyczuwania potrzeb i zadań chwili bieżącej. Przemysłowiec, który chce, aby społeczeństwo popierało jego wyroby, winien wystąpić z tym postulatem otwarcie do społeczeństwa, zwracając uwagę na swe wyroby i żądając ich popierania jako towarów krajowych. Jeżeli tego zaniedbuje, to nie powinien potem się uskarżać na słaby zbyt, gdyż go sam spowodował. Zajęcie czynnego stanowiska ze strony przemysłu w danej sprawie jest kwestją powodzenia w akcji zdobycia rynku krajowego dla własnej wytwórczości. S. C.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Przyłączenie nieruchomości do sieci wodociągowej a opłata stemplowa.** Okólnikiem L. DV. 10042/6/29 Min skarbu wyjaśniło, że jeżeli w myśl obowiązujących przepisów właściciel pewnej nieruchomości jest obowiązany do przyłączenia tej nieruchomości do sieci wodociągowej gminnej, to nakaz płatniczy (rachunek), którym gmina żąda uiszczenia opłaty za pobór wody z wodociąga miejskiego, nie podlega opłacie. Pokwitowanie z uiszczenia opłaty za pobór wody w przypadku wyżej wymienionym, jest wolne od opłaty stemplowej na mocy art. 137 (punktu 5) ustawy o opłatach stemplowych. Jeżeli natomiast co do pewnej nieruchomości nie istnieje obowiązek przyłączenia jej do sieci wodociągowej gminnej, ale przyłączenie takie mimo to nastąpiło, to nakaz płatniczy (rachunek) podlego opłacie w wysokości 0,2 proc. przewidzianej w art. 72 punkcie „a" ustawy. Pokwitowanie z uiszczenia tej opłaty — o ile nie zachodzą okoliczności wymienione w punktach 1 lub 3 art. 137 ustawy — podlega opłacie stemplowej w wysokości 20 gr. (c)

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Niemieccy zbożowcy przyjeżdżają do Polski.** Jedna z ajencyj prasowych dowiaduje się ze źródeł miarodajnych o przyjeździe w dn 30 bm do Warszawy delegata ministerstwa aprowizacji Rzeszy dr. Baadego oraz przedstawicieli niemieckich koncernów zbożowych w celu podjęcia rozmów z polskimi eksporterami zboża w sprawie współpracy nad podniesieniem cen żyta na rynkach północnych do wysokości 35 zł za kwintal.

(k) **Zmiany w taryfie celnej.** W Nr 87 Dz. U. R. P. ogłoszone zostało pod poz. 662 rozporządzenie z dnia 4 grudnia rb., ustalające stawkę celną na skóry do wyrobu grempli, gońców czółenkowych, cholew i rzemieni rozdzielczych do maszyn włókienniczych dla odpowiednich fabryk, za pozwoleniem ministerstwa skarbu, na 26 zł cła od 100 kilogramów. Rozporządzenie to dotyczy 55 pozycji 12 punktu i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(k) **Uruchomienie fabryki wyrobów azotowych w Mościcach.** Według wszelkiego prawdopodobieństwa już w ciągu stycznia r. p. uruchomiona będzie Państwowa Fabryka Wyrobów Azotowych w Mościcach pod Tarnowem. Próbne wyroby fabryki przekazano już do oceny fachowej komisji w Warszawie. Ocena ta wypadła dodatnio. Obecnie odbywa się w Mościcach montowanie dalszych maszyn i urządzeń, tak aby fabryka mogła już w pierwszym roku zaspokoić wzrastające zapotrzebowanie w kraju na nawozy sztuczne, a częściowo podjąć również pracę na eksport.

(k) **W sprawie banknotów przedwojennych Rzeszy Niemieckiej.** W ostatnich dniach ukazało się w całym szeregu pism szwajcarskich ostrzeżenie Szwajcarskiego Związku Bankierów dotyczące niemieckich banknotów przedwojennych. Ostrzeżenie to zwraca się przeciwko istniejącej w Szwajcarji instytucji pod firmą Globocapital Corporation, która stara się wciągnąć posiadaczy niemieckich banknotów przedwojennych do wspólnej akcji mającej na celu częściowe przywrócenie wartości tych banknotów i za te rzekome swoje starania, każe sobie płacić duże kwoty tytułem opłat manipulacyjnych i zwrotu kosztów. Szwajcarski Związek Bankierów oświadcza kategorycznie, że akcja w sprawie niemieckich not przedwojennych, nie ma najmniejszych widoków powodzenia i ostrzega wszystkich przed angażowaniem się w tak beznadziejnej imprezie. Ponieważ, jak się dowiadujemy, Globcapital Corporation wydała również w Polsce odezwę nawołującą do zgłaszania się i rejestrowania posiadaczy niemieckich banknotów przedwojennych, zwracamy uwagę zainteresowanych na ostrzeżenie bankierów szwajcarskich.

Z ZAGRANICY

(z) **Światowa produkcja sztucznego jedwabiu.** Według „Textile World" światowa produkcja jedwabiu w latach 1926, 1927 1928 oraz przewidywana produkcja w roku 1929 przedstawia się następująco: ilościowo w tys. funtów angielskich w pierwszym roku sprawozdawczym — 219.080, drugim — 266 868, trzecim — 347 400, wreszcie przewidywany w roku bieżącym — 397 125. — Produkcja polska wynosi: w 1926 r. — 2 tys., w 1927 — 4 tys., w 1928 — 7.500 i w 1929 r. (przewidywana) — 5.500.

(z) **Kredyt wewnętrzny dla skarbu Rzeszy.** Narady przedstawicieli konsorcjum banków niemieckich w sprawie kredytu dla skarbu Rzeszy zakończyły się wynikiem pozytywnym. W myśl osiągniętego porozumienia wspomniane konsorcjum z bankiem Rzeszy na czele udzieli rządowi niemieckiemu pożyczki w wysokości 400 milj. marek.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dn a 28. 12 1929.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f. w h.), b) pszenicy 753 gr (128,0 f. w h.), c) jęczmienia 673 gr. 11[illegible] f. w. h.), d) owsa 508 gr. 84,6 w h.).

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	25,25—26,00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	34,75—36,75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	23,75—24,75
Jęczmień browarowy	26,75—29,75
Usposobienie spokojne.	
Owies	19,75—21,75
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. work według urzędowo ustalonego typu 70%	39.50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. worka	55.50—59,50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	15,75—16,75
Otręby pszenne	18,00—19,00
Rzepak	75,00—79,00
Groch polny	35,00—39,00
Groch Victoria	39,00—46,00
Groch Folger	38,00—45,00
Ziemniaki fabryczne franco fabryka za kg % mączki	0,19

Ogólne usposobienie spokojne.

Uwagi: Ziemniaki jadalne bez handlu.

ŻYCIE SOKOLE

Praca sokoła podczas zimy

Prawidłowy rozwój naszej sokolej pracy gimnastycznej hamowany jest bardzo dotkliwie wskutek braku nieraz choćby najprymitywniejszych sal gimnastycznych i to w szczególności po wsiach W jak wysokim stopniu ujemnie wpływ ten oddziaływać musi, nie trudno sobie uprzytomnić, jeżeli się zważy, że na terenie Dzielnicy Wielkopolskiej na ogólną liczbę około 370 gniazd, jest okrągło 70 procent gniazd wiejskich.

W okresie letnim, od wiosny do jesieni, braku sal nie odczuwa się zbytnio, bo wszędzie istnieje wprawdzie nie boisko w pełnem słowa tego znaczeniu, lecz conajmniej jakaś polana, ogród, czy choćby kawał ugoru, gdzie uprawiać można gimnastykę, czy lekką atletykę. Gorzej, a raczej już wręcz źle dziać się zaczyna, gdy zimno i słota późnej jesieni spędzą nasze drużyny z prowizorycznych boisk. Wtedy praca gimnastyczna zamiera prawie zupełnie na przeciąg kilku miesięcy.

Ten przykry stan rzeczy jest wprawdzie zrozumiały i do wytłumaczenia, mimo to wszakże trzeba mu wszelkiemi siłami i sposobami przeciwdziałać ze względu na dotkliwe szkody, jakie powoduje każda dłuższa przerwa w systematycznie przeprowadzonej pracy. Rozumieją to bardzo dobrze poważniejsze kluby sportowe Aktywna działalność ich rozwija się przeważnie, a często nawet wyłącznie tylko w sezonie letnim, wiedząc wszakże z doświadczenia, jak dotkliwie obniża przerwa zimowa sprawność fizyczną, kluby te podczas miesięcy zimowych przeprowadzają w salach gimnastycznych t. zw. „zaprawę zimową". Podkreślić przytem należy, że „zaprawa" ta jest niczem innem, jak naszą sokolą gimnastyką podstawową, bo jest ona rzeczywiście zasadniczą podstawą wszelkiego wychowania fizycznego i sportów.

Nasza praca sokola nie jest zakrojona na efekt zewnętrzny, na zdobywanie rekordów sportowych, jakkolwiek i pod tym względem osiąganych wyników wstydzić się nie mamy powodu. Mimo, że w szeregach naszych dajemy także jednostkom możność wyróżnienia się, — celem naszej pracy sokolej nie jest siła i sprawność jednostki lecz siła i sprawność mas jak najszerszych. Głównym zaś środkiem do tego celu jest właśnie nasza gimnastyka podstawowa, to racjonalne wychowanie fizyczne, mające dać zdrowie i siłę jak najszerszym warstwom społeczeństwa polskiego. Jeżeli idąca w tym kierunku praca ma dać pełne owoce, to bezwzględnie nie może ona ulegać dłuższym przerwom i koniecznie dążyć należy do podtrzymania jej ciągłości i stałości.

Tyle co do strony ściśle technicznej. Zwrócić wszakże należy uwagę jeszcze na jeden ważny moment. Uprawiające ćwiczenia drużyny miejskie czy wiejskie — to młodzież, która jest podstawą celowego rozwoju naszej organizacji. Jeżeli tę młodzież pozostawimy przez kilka miesięcy bezczynną, to poszuka ona sobie innego zajęcia czy rozrywki, może nie zawsze godziwej, i straciwszy wszelki kontakt z „Sokołem" — tembardziej, jeżeli nie odbywają się nawet zebrania dla braku odpowiedniego lokalu — to młodzież ta z wiosną do „Sokoła" może już nie wrócić, podkopując byt gniazda, które zamiera, o ile zarząd jego nie zdoła skompletować drużyny nowymi ochotnikami, aby mozolną pracę rozpoczynać od nowa.

Przeto wszelkiemi środkami bronić się należy przed tym niebezpiecznym snem zimowym. A środki takie istnieją. Wiemy, że dużo gniazd, szczególnie mniejszych, w braku sal na zebrania i ćwiczenia radzi sobie w okresie zimowym w ten sposób, że członkowie gromadzą się w większych pokojach swych prywatnych mieszkań na pogadanki o pracach sokolich na podstawie przeczytanych artykułów czy okólników władz sokolich. To już dużo znaczy, bo podtrzymuje stałą łączność między członkami drużyny i kontakt z całą organizacją. Trzeba jeszcze tylko ten sposób pracy ideowej przenieść również w dziedzinę gimnastyki Jeżeli znajdzie się we wsi lokal na prowizoryczne zebrania, to niewątpliwie znajdzie się także podobne miejsce, gdzie można będzie chociażby kolejno po cztery osoby przerabiać główne elementy gimnastyki podstawowej. W ten sposób zachowa się tak ważną dla podtrzymania sprawności ciągłość pracy oraz łączność i zwartość sokolą drużyny i nie będzie tak niebezpiecznego snu zimowego.

Niech pomyślą o tem szerokie i w czyn wprowadzą zarządy gniazd, niestety tak bardzo licznych, które nie mają sal do dyspozycji. Jest to przecież sposób łatwy, a przytem dający skuteczny ratunek w trudnej sytuacji. Niech sposób ten zgóry propagują przedewszystkiem zarządy okręgowe, a w szczególności naczelnicy okręgowi podczas zjazdów okręgowych, lustracyj i przy wszelkich możliwych okazjach, a dodatnie skutki tej choćby tak skromnej pracy zimowej okażą się niewątpliwie z rozpoczęciem sezonu letniego. Sokołowi nie wolno w pracy ustawać ani na chwilę, — spać ani drzemać choćby, nie wolno mu nawet w zimie! (aw)

Zjazd Sokolic Dzielnicy Pomorskiej

Nasz korespondent pomorski. (d) pisze z Grudziądza:

Dzielnicowy Wydział Sokolic, na którego czele stoi dhna przewodnicząca Teodora Majowa a jako naczelniczka dhna Kunegunda Zalewska, zorganizował pierwszy zjazd Sokolic z całej Dzielnicy Pomorskiej ostatnio w Grudziądzu w lokalu dhny Marji Kellasowej.

Na ten zjazd przybyli z Przewodnictwa Dzielnicy dhdh.: prezes — Wł. Samoliński, skarbnik M. Szubrych i podnaczelnik Piotr Dostatni. Z okr. III zauważyliśmy dha Kunza i naczelnika Pawła Bączyńskiego.

Zjazd zagaiła serdecznem przemówieniem przewodnicząca dhna Majowa, witając władze Sokole i licznie zebrane druhny delegatki, poczem wygłosiła dobrze opracowany referat, w którym wykazała, że wszyscy winni dołożyć ręki ku temu, aby gdzie tylko można powstały samodzielne żeńskie gniazda. Wszystkie panie należeć powinny do „Sokoła", oraz całą duszą popierać ten zakon rycerskich cnót obowiązkowości i gorącej miłości względem naszej Ojczyzny.

Z kolei prezeska gniazda żeńskiego dhna Kaczmarkówna wygłosiła krótki referat organizacyjny, a prezes Dzielnicy dh Wł. Samoliński wyraził swą radość, że zjazd się udał, jest dobrze obesłany i życzy, aby dla sprawy sokolej przyniósł jaknajwiększe korzyści. Po tem przemówieniu ukonstytuował się Dzielnicowy Wydział Sokolic w następującym składzie: dhdh.: Teodora Majowa przewodnicząca, I. wiceprzewodnicząca Walentyna Teskowa, II. wiceprzewodnicząca Marja Kellasowa, sekretarka — K. Kaczmarkówna, zastępczyni Żbikowska i naczelniczka Kunegunda Zalewska. Na czele sekcji oświatowo-kulturalnej stoi przewodnicząca dh. Majowa na czele sekcji wychowania fizycznego i higjeny panie dh. Grygierowa i K. Zalewska. Inne sekcje zostaną wkrótce uruchomione.

Bardzo interesujące były sprawozdania delegatek. Z okręgu I. gdańskiego referowała dh. naczelniczka Rothówna z okr. III. — dh. naczelniczka Łęczyńska z Grudziądza, z gniazda żeńskiego w Grudziądzu — prez. Kaczmarkówna, z oddziału żeńskiego w Mniszku — p. Krzyżaniakowa, z okr. II. — dhna Białachówna z Tucholi, z okr. IV — prez. Żbikowska tylko z gniazda żeńskiego w Toruniu, a z oddziału żeńskiego w Chełmży — naczelniczka Stetkiewiczówna Obszerniejsze sprawozdania z czynności okręgowego wydziału sokolic z okr. V i gniazda żeńskiego w Bydgoszczy zdała jego prezeska, a z oddziałów żeńskich tego okręgu panie: Kwaśniewska Bydgoszcz III oraz przewodnicząca wydziału Bydgoszcz II. Z okr. VI był reprezentowany oddział żeński gniazda Jabłonowo. przez naczelniczkę dh. Kowalską, z okr. VII. tczewskiego nie było nikogo, a z okr. VIII. bardzo dzielnie spisywała się drhna prezeska Marciniakowa z Nakła, która wykazała, że w Nakle sprawa Sokolic postępuje naprzód i dla idei Sokolej wśród kobiet jest duże zrozumienie. Sprawozdanie z okr IX zdała dhna Rogallówna z Kościerzyny, okr. X. — nie był reprezentowany, a z okr. XI. referowała dhna Kotlicka z Warlubia.

Po przerwie południowej szczegółowo omówiono urządzenie dzielnicowego kursu, o którym referowała naczelniczka dhna Zalewska Uchwalono jednogłośnie zorganizować ten kurs w lipcu w Mniszku pod Grudziądzem Będzie trwał 14 dni i obejmie: 1) gimnastykę, 2) lekką atletykę, 3) pływanie oraz przysposobienie wojskowe i to nietylko teoretycznie ale przedewszystkiem praktycznie. Że taki kurs jest potrzebny nie ulega wątpliwości, gdyż brak wykwalifikowanych sił pod względem technicznym, stąd już teraz zwraca się gniazdom i oddziałom na en kurs uwagę Powinny wysłać conajmniej po jednej druhnie, aby mieć technicznie wyszkoloną siłę, któraby mogła z pożytkiem prowadzić swe gniazdo czy oddział i wzbudzić zainteresowanie do ćwiczeń. Mniszek bardzo się nadaje na ten cel, gdyż leży w pobliżu Grudziądza siedziby Przewodnictwa Dzielnicy, ma tuż wspaniałe jezioro — słowem odpowiada wszelkim wymaganiom, dlatego sądzić należy, iż kurs będzie dobrze obesłany.

Na tem porządek obrad się wyczerpał; przewodnicząca dh. Majowa gorąco zachęciła zebrane drhny, aby w gniazdach propagowały ideę sokolą i zabrały się do roboty organizacyjnej, a na rok przyszły wykazały dalszy postęp, wyrażający się w tem, że nie przy dwóch tylko okręgach jak dotąd będą wydziały Sokolic, ale przy wszystkich 11 Dzielnicy Pomorskiej.

* * *

Po zebraniu odbyła się pokazowa lekcja ćwiczebna w sali gimnastycznej gimn. żeńskiego pod kierownictwem nacz. dhny Zalewskiej; w tym przeglądzie wzięły udział wszystkie delegatki i prezes Dzielnicy, prezes okr III. oraz prezes gniazda Małe Tarpno. Zjazd udał się w całej pełni, co podkreślić należy z uznaniem a lekcja pokazowa znakomicie uzupełniła teoretyczne obrady.

Co robią gniazda?

UROCZYSTOŚĆ 35-LECIA

Poznań - Jeżyce. W ostatniej chwili przypominamy program uroczystości 35-lecia gniazda w dn. 24 b. m. Jest on obszerny i urozmaicony. O godz. 7.30 odbędzie się zbiórka w lokalu posiedzeń dh. p. Kasperkowej (ul. Kraszewskiego 16), poczem o godz. 8,30 uroczysta msza św. w kościele parafjalnym. Po południu o godz 16 zebranie jubileuszowe w sali p. Kasperkowej, na którem oprócz części sprawozdawczej odbędzie się wręczanie dyplomów, a referat wygłosi dh. prezes Wolski. O godz. 18 zabawa taneczna dla członków i gości.

ZABAWA SOKOLA

Kórnik. Tutejsze gniazdo szykuje dla obywateli naszego miasta miłą niespodziankę, a mianowicie zabawę, która odbędzie się 1 stycznia w sali p. Dery o godz. 20. Zabawy te posiadają już ustaloną opinję i zawsze cieszą się dużem powodzeniem. Program obecnej jest następujący: słowo wstępne, piramida, dowcipna jednoaktówka, deklamacje, efektowne piramidy i śpiew drużyny sokolej. Następnie odbędą się ochocze tany. Nad całością czuwa zarząd z dh. Dreczkowskim na czele. Bilety wcześniej nabyć można u p. Jana Czaćkowskiego.

NOWE GNIAZDO

Krzywiń. W początkach grudnia odbyło się zebranie obywatelskie oraz młodzieży w celu założenia gniazda żeńskiego sokolic. Na zebranie to przybyła z Poznania przewodnicząca Dzielnicowego Wydziału Sokolic dhna Rozmiarkowa, którą przyjęto niezwykle serdecznie przy udziale doskonałej miejscowej orkiestry sokolej Zebranie zagaił dh. prezes K. Nowak, witając przedstawicielkę Wydziału Sokolic i zgromadzonych gości. Następnie zabrała głos dhna Rozmiarkowa, przedstawiając w dłuższym referacie barwnie i treściwie problem wychowania fizycznego kobiet, oraz zadania sokolic i zachęcając gorąco do założenia samodzielnego gniazda. Wypada specjalnie podkreślić bardzo serdeczne przyjęcie, jakie spotkało dhnę przewodniczącą oraz ogromne zainteresowanie się sprawą sokolic obywatelstwa miejscowego. Należy zatem mieć nadzieję, że praca rozwinie się pomyślnie w nowem gnieździe, które założono w parę dni później.

W zebraniu konstytucyjnem wziął udział zarząd gniazda męskiego oraz druhny i kandydatki na sokolice. Obrady zagaił dh. prezes K. Nowak, poczem oddał przewodnictwo w ręce druhny Bartoszewiczowej, która w serdecznych słowach zachęcała panie do wstępowania w szeregi sokolic. Zarząd ukonstytuował się następująco dh. dh.: przew. — Marja Bartoszewiczowa, wiceprzew. — Wojciechowska, sekretarka — dr. Czesława Kowalska, zast. sekretarki — Karolina Suchanianka, skarbniczka — Róża Piotrowska, zast. skarbniczki — Wiktorja Konieczna, naczelniczka — Józefa Nowakówna, instruktorki dhny: Gabryelska Marja i Konieczna Leokadja. Do gniazda zapisało się 30 druhen, w tem 19 ćwiczących. Następnie omawiano projekt urządzenia wspólnej herbatki dn. 11 stycznia.

NOWE GNIAZDO ŻEŃSKIE

Ostrzeszów. Odbyło się tu w obecności 300 osób zebranie organizacyjno - konstytucyjne. Zebranie to zagaiła dhna Zofja Mędlewska, witając przewodniczącą Dzielnicowego Wydziału Sokolic dhnę Rozmiarkową, wiceprezesa okręgu dha Banaszkiewicza z Ostrowa oraz licznie zgromadzone Sokolstwo i gości. Następnie dh. Banaszkiewicz w imieniu okręgu powitał przedstawicielkę Dzielnicowego Wydziału oraz podkreślił znaczenie i konieczność organizowania żeńskich gniazd. Z kolei dhna Rozmiarkowa wygłosiła pouczający i ciekawy referat o idei sokolej i samej organizacji, przedstawiając rozwój Sokolstwa za czasów niewoli oraz rozwój i działalność żeńskich zespołów w odrodzonej Ojczyźnie i ich obecną reorganizację. Referat ten przyjęto gorącemi oklaskami, poczem zabrał głos prezes miejscowego gniazda, poświęcając kilka słów drużynie żeńskiej sokoła ostrzeszowskiego z czasów niewoli.

Do nowo założonego gniazda zgłosiło się 53 druhny. Ukonstytuowanie odroczono narazie do walnego zebrania, które odbędzie się w styczniu Na zakończenie bardzo miłą niespodziankę sprawiła męska drużyna sokola, śpiewając nowo skomponowaną piosenkę okolicznościową. Nowemu gniazdu składali życzenia: dhna Rozmiarkowa, dh. wiceprezes okręgu Banaszkiewicz i wreszcie prezes miejscowego gniazda dh. Wodniakowski.

Trzeba specjalnie podkreślić, że zebranie to było doskonale zorganizowane i przygotowane, dzięki wielkiej pomocy oraz zrozumieniu sprawy ze strony druhów — to też niewątpliwie nowo założone gniazdo będzie pracować pożytecznie i intensywnie dla dobra Sokolstwa.

ZABAWA SOKOLA

Szczepanowo pow. Mogilno. Tow gimnastyczne „Sokół" urządziło w drugie święto Bożego Narodzenia w sali p. Wieloszyńskiego przedstawienie amatorskie i zabawę taneczną. Przedstawienie udało się doskonale, zabawa zaś przeciągnęła się w miłym nastroju do późnej godziny. Napływ gości był duży tak z Szczepanowa jak i całej parafji.

Z Dzielnicy Pomorskiej

Terminarz zawodów na rok 1930

Na przyszły rok w Dzielnicy Pomorskiej odbędzie się szereg zawodów sokolich niemal we wszystkich dziedzinach, co świadczy o wszechstronności „Sokoła", a równocześnie jest dowodem otoczenia przezeń większą opieką dziedziny sportu. Daje to pełną gwarancję, że znajdując się w dobrych rękach i prowadzona na zdrowych zasadach pójdzie racjonalną drogą, nie hołdując różnym anormalnym obecnym objawom.

Ustalono już terminarz zawodów dzielnicowych i przedstawia się on jak następuje: spotkania pięściarskie odbędą się 8 marca w Grudziądzu popisy gimnastyczne — 13 kwietnia w Bydgoszczy, zawody lekkoatletyczne i palant — 29 czerwca w Grudziądzu, pływackie — 17 sierpnia w Grudziądzu, strzeleckie — 24 sierpnia w Toruniu, kolarskie — 11 września w Działdowie, oraz hippiczne — 5 października w Bydgoszczy Ponadto ustalono, że zawody łyżwiarskie odbędą się w Bydgoszczy, a ciężkoatletyczne — w Toruniu, przyczem dokładne terminy sprecyzuje się później

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr Bożeny Stelmachowskiej.

U schyłku drugiego roku wydawniczego

Spoglądając wstecz na ubiegające dwulecie Ruchu Kobiecego należy stwierdzić, że zakreślona od początku linja rozwojowa została podtrzymana sumiennie, zarówno w dążeniu do ideału, jak i w sposobie wyrażania myśli i uczuć. Ruch Kobiecy postawił sobie za zadanie wystrzegać się negacji i pesymizmu, a głosić pozytywną twórczość we wszystkich dziedzinach, redakcja pragnie informować o tem, co dobre i piękne w życiu kobiecem w bieżącej chwili i w czasach ubiegłych, musi z konieczności przestrzegać przed złem, lecz nigdy bez podłoża optymizmu, bez natychmiastowego podania środków zaradczych. Sfera zainteresowań Ruchu jest rozległa i winna z roku na rok rozszerzać się coraz bardziej. I tak w roku ubiegłym, podobnie, jak w roku pierwszym podawaliśmy artykuły, feljetony i komunikaty z dziedziny polityki ogólno-europejskiej, np. z działalności kobiet w Lidze Narodów, dalej z t. zw. „kwestji kobiecej" we Francji, Rumunji, Niemczech itp., wreszcie na temat zbliżenia wzajemnego kobiet słowiańskich. Z zakresu polityki wewnętrznej na plan pierwszy wysunęły się w tym roku wybory do Rady Miejskiej w Poznaniu, której to sprawie Ruch Kobiecy poświęcił dużo miejsca, podkreślając m. in. wielkie zasługi długoletniej naszej radnej dr. Marji Grossmanówny. Obok tej doniosłej sprawy wysunęła się druga aktualność mianowicie dział kobiecy na Powszechnej Wystawie Krajowej. Szereg sprawozdań, wskazań i krytyk pojawił się przed otwarciem, podczas trwania i po zamknięciu wystawy w Ruchu zarówno o Pawilonie Pracy Kobiet, jak i o Dworku Ziemianek i Włościanek, potraktowanym przychylnie, tak, jak na to zasłużył.

Z dziedziny socjologicznej pojawiły się w tym roku dwa znamienne artykuły dr. Marji Wojciechowskiej p. t. „O zmianach w obyczajowości współczesnej" i „Kobieta w życiu obyczajowem" — dalej socjologiczno - etnologiczny feljeton prof. U. P. dr. Zygmunta Wojciechowskiego o książce Zawistowicz - Kintopfowej: „Zawarcie małżeństwa przez kupno". Wreszcie z dziedziny socjologiczno - etycznej szereg artykułów objaśniających aktualną obecnie „Naukę Obywatelstwa" Zwrócić również należy uwagę na znamienną rozprawę p. n. Indyfferentyzm religijny". Zagadnieniami społecznemi w przystosowaniu do życia praktycznego zajmowano się w każdym, nieledwie numerze Ruchu, jeśli tylko wspomnieć następujące artykuły: „Odświeżyć towarzystwa"; — „Wytwarzać opinję"; — „Refleksje na temat pracy społecznej"; — „Na marginesie dobrej książki"; — Przykre wrażenie"; — „O współczesny ideał kobiecy"; — „Nie damy ziemi" itp. itp. itp.

W zakresie tym redakcja pozyskała wybitną współpracowniczkę w osobie p redaktorki Zofji Zaleskiej z Warszawy. Z zagadnieniami ogólno - społecznemi łączą się bezpośrednio sprawy szczegółowe, odnoszące się do żeńskich organizacyj społecznych. Dlatego też Ruch Kobiecy zamieszczał komunikaty i sprawozdania towarzystw, dając pierwszeństwo związanej ze sobą najściślej Narodowej Organizacji Kobiet, dalej reorganizującym się gniazdom Sokolic, Stowarzyszeniu Kobiet z wyższem wykształceniem, Organizacji Studentek, Związkowi b. wychowanek SS. Urszulanek, itp. itp. Celem nadania kwestji społecznej jaknajszerszego podłoża podawano w Ruchu wszelkie dotyczące tego tematu aktualja zagraniczne np. m. in. życiorys Róży Bailly, wspomnienie o Miss Cavell, nowe zdobycze społeczne kobiet Europy, Ameryki, Chin, Indyj itp.

Obok polityki ogólnej i wewnętrzno - polskiej, obok socjologji i praktycznych zagadnień społecznych, trzecią, żywotną kwestją, obchodzącą z bliska kobiety była, gorliwie traktowana w Ruchu sprawa szkolnictwa i wychowania młodzieży.

Mieliśmy więc dr. Zofji Korczyńskiej „Z zagadnień poradnictwa zawodowego"; — Zofji Zaleskiej „Szkolnictwo zawodowe żeńskie"; — Z. O. „Kobieta w szkolnictwie serbskiem"; — N. „Wychowanie do zawodu"; — „W żeńskiej szkole, żeńskie kierownictwo"; — wreszcie bardzo ważny artykuł „W sprawie szkolnej", zwalczający wraz z całym światem kobiecym w Polsce niefortunny projekt p. Degen-Ślusarskiej. Nową też zupełnie kwestję poruszyła Z. S-cka w artykule „Samorząd szkolny".

Jednakże, celem utrzymania wysokiego poziomu działu przestrzegano zawsze równowagi teorji i praktyki, aktualji i wspomnień historycznych; redakcja uważała sobie za punkt honoru stwarzanie pewnych wartości stałych, nietylko w przystosowaniu do codziennego życia, ale także w dziedzinie naukowej.

Stąd Ruch Kobiecy, podtrzymując system feljetonowy oddawał zawsze dużo miejsca zagadnieniom literackim, informując o literackiej twórczości kobiet w kraju i zagranicą. M in. ukazał się cykl feljetonów dr. Bożeny Szulc - Golskiej p. t. „Bohaterki dramatów filozoficzno - symbolicznych Ibsena", dalej szereg artykułów na temat współczesnej twórczości literatek francuskich, wreszcie, wielka ilość recenzyj i krytyk książek kobiecych naszych i obcych. Wybierając na chybił-trafił przytaczamy następujące dzieła, które w roku bieżącym omawiano w Ruchu Kobiecym. Rodziewiczówny: Florjan z Wielkiej Hłuszy; — Kossak-Szczuckiej: Złota Wolność; — Nałkowskiej: Niedobra miłość; — Marczyńskiego: Białe niewolnice; — Mariki Stjeransted: Ullabella; — Raren Bramson: Nous — les barbares; — Marty Ostenso: Świt w mroku; — itp itp.

Prócz tego Ruch Kobiecy zwrócił uwagę na uroczystości grodzieńskie ku czci Orzeszkowej, wreszcie na laureatkę literatury dziecięcej w Wielkopolsce: Paulę Wężyk. Z działem literackim łączył się ściśle dział literacko-filozoficzny w którym m. in. dr. Wanda Brzeska recenzowała dyssertację doktorską dr. Anny Dziembowskiej na temat zagadnienia zła w twórczości Słowackiego. O etnologji Słowian południowych referowała dr. Z. Kawecka, z dziedziny językoznawczej dr. Adam Tomaszewski. Dwa, nowoutworzone działy tegoroczne Ruchu Kobiecego to kobieta w plastyce i w muzykologji. — Ukazały się więc feljetony Eckhardtówny o Judycie Leister, dalej ciekawe wywiady z Boznańską w Paryżu itp. Drugi, z wspomnianych działów reprezentowały m. in. refleksje na temat muzykologji na P. W. K. — nekrolog Flory Szczepanowskiej itp. itp.

Jednakże podkreślić należy, że ośrodkiem tegorocznego Ruchu Kobiecego był dział historyczny, on wzbudzał największe zainteresowanie i zyskał cały zastęp nowych abonentek, szczególniej z kół ziemiańskich, które dla historji regjonalnej mają wiele zrozumienia. Rozpoczęliśmy mianowicie druk poważnego i bogatego cyklu Życiorysów zasłużonych Wielkopolanek, którego główną współpracowniczką jest popularna i ceniona literatka tutejsza Iry Stäblewska. Ukazały się więc wspomnienia serdeczne, poparte datami i faktami, ozdobione efektownemi nieraz fotografjami rodowych działaczek społecznych z Poznania i prowincji.

Podaliśmy więc m. in. sylwetki: Generałowej Zamoyskiej z Trąmpczyńskich - Jarochowskiej, z Rotkiewiczów-Koczorowskiej, Emilji i Marji Sczanieckich, Marji Brownsford, Marcelowej Motty, Kobylińskich, Potworowskich, Mycielskich i wielu, wielu innych. — Cykl ten w roku następnym będzie podtrzymany i rozwijany dalej, gdyż redakcja pragnie na przykładach z historji regjonalnej uczyć pięknego, wzniosłego życia, szlachetnych porywów, wytrwałej, twardej pracy poszanowania tradycji religijno-narodowej.

Do tej pracy około utrwalenia znaczenia historycznego kobiet wielkopolskich powołujemy wszystkich tych, którzy posiadają jakiekolwiek materjały np. fotografje, listy, dokumenty, lub też wspomnienia osobiste.

Wobec historji

Naszemu pokoleniu danem jest patrzeć na chwilę, jakiej równej nie było w dziejach świata. Bo bywały już okresy tworzenia się nowych państw i padania w gruzy starych potęg, były przełomy myśli ludzkiej: olbrzymie wykwity i straszliwe upadki kultury, — ale to wszystko było dotychczas ograniczone czasem i przestrzenią, dzielącą poszczególne ogniska cywilizacji, dzielącą środowiska ludzkie, niedopuszczającą wieści, aż dopiero po długim czasie i to w określonych tylko granicach lądów.

Dziś wynalazki genjalnej myśli ludzkiej zniosły odległości między narodami. My dziś wiemy, co działo się przed kilku zaledwie godzinami w najodleglejszych punktach ziemi, posiadacze radjostacyj odbiorczych wiedzą o tem w tejże samej minucie, w której o aparat nadawczy odbije się głos informatora.

My dziś — przy całym współczesnym, aczkolwiek ukrywanym militaryźmie ludów jesteśmy świadkami tworzenia się wspaniałego obrazu solidarności ludzi, budujących cywilizację świata. Gdy „Italja" gen. Nobile ginie kędyś w podbiegunowych obszarach, pędzą jej na ratunek płatowce Norwegji i Szwecji. Gdy Lindberg zwycięża Atlantyk grzmi Marsyljanka w Paryżu. Gdy w Japonji trzęsienie ziemi i wybuchy wulkanu niszczą całą prowincję, śle swoje okręty z żywnością i lekarzami Ameryka, gardząca kolorowemi rasami. Gdy skarży się Skłodowska-Curie, że brak jej radu dla dalszych prac naukowych, Amerykanki wręczają jej czeki na jego zakup.

Nie przy stołach dyplomatów, nie gabinetach szefów sztabów wypracowuje się przyszłość świata, lecz tam, gdzie zjeżdżają się najtęższe, najlepsze siły działaczy społecznych, lekarzy i badaczów sił przyrody.

Stoją dziś naprzeciw siebie dwie potęgi: stary, zachłanny egoistyczny duch narodów, które nie chcą zrozumieć, że wszystkie narody ziemi mają prawo do swego miejsca pod słońcem i wszystkie wnoszą odrębne cenne wartości do skarbca ogólnoludzkiej kultury, — i ten drugi, nowy, z twórczym rozmachem idący ku współpracy wszystkich dla dobra wszystkich — zrodził się z ducha Chrystjanizmu i w nim czerpie swoją siłę i zasady. Bo tylko w chrześcijańskiem pojmowaniu życia mamy to olbrzymie tak intensywne skupienie wszystkich sił człowieka wewnątrz siebie w ustawicznem dążeniu do postępu, do doskonałości, a jednocześnie to zwrócenie się — jakby wybuchem tych sił wewnętrznych — ku służbie dla drugich.

Obok nawiązywania tych międzynarodowych porozumień widzimy zarysowującą się epokę ras. Narody anglo-saskie dążą do ściślejszej ze sobą współpracy. Marzenie o wielkiej Słowiańszczyźnie — idea ukradziona Polsce i wypaczona potwornie przez Rosję — odradza się z popiołów Zbudziła się Azja. W Indjach, śpiących od tysiąca lat, rozbitych na tysiące plemion, wstaje wielki Ghandi i budzi je ku zjednoczeniu dla zrzucenia angielskiego jarzma. Mongolja chce stanąć na czele odrodzenia ludów Azji Środkowej. Arabowie ogłaszają deklarację o dążeniu do utworzenia jednolitego państwa arabskiego. W naszych oczach dokonywują się w Turcji przemiany, które mają znów uczynić ją ważkim czynnikiem na terenie międzynarodowym. Budzi się rasa czarna.

Gdzie okiem sięgnąć, wszędzie gotują się jakieś przemiany, powstają wielkie idee i wypracowują się olbrzymie plany, obok planów budowy — plany zniszczenia. W naszych oczach dokonała się najkrwawsza z rewolucji i wykreślenie się z grona narodów — ogromnego państwa Rosjan, najstraszliwsze, najbardziej szaleńcze samobójstwo całego narodu. Obok nas, o miedzę kipi ten straszliwy kocioł, który mógł rozsadzić całą Europę.

A cóż my?

Czy zdajemy sobie sprawę z tego, że nasze pokolenie — w tych czasach o zawrotnem tempie życia — zadecyduje o przyszłości Polski? Że od naszej pracy, naszych mózgów i serc zależy, czy Polska oprze się bijącym w nią ze wszech stron prądom? — Walą w nas przecież setki najrozmaitszych koncepcyj. Na naszej ziemi zmaga się komunizm z siłą ducha cywilizacji chrześcijańskiej, na naszej ziemi pasożytuje 2½ miljonowy polip żydowski, nam na kresach wschodnich ruszczą dzieci polskie, my to zacofani jesteśmy gospodarczo o sto lat, o cały wiek niewoli, nam grożą Niemcy odcięciem „na drodze pokojowej" od morza, a z czterech województw południowych płynie pełne grozy pytanie osieroconych matek: „Gdzież jest ta Polska, za którą padł mój syn w obronie Lwowa? Czy wy naprawdę oddajecie nas Rusinom?"

I cóż my? Jaki jest nasz program? Jaka jest nasza idea? Czego my chcemy dokonać na świecie?

Przed wielką wojną całe pokolenia żyły jedną wielką ideą, ideą — która w istocie swej jest tylko środkiem do celu. Nasi dziadowie i ojcowie szli przez życie z myślą o Niepodległości. I ta myśl w latach niewoli odsunęła na dalszy plan pojęcie, czem jest własne państwo. Szukano przedewszystkiem dróg, do niego wiodących. — Ale z chwilą odzyskania państwa zarzucił się gdzieś wśród spraw codziennych ten problemat. Szerokim masom narodu nie postawiono wielkiej idei przed oczy, nie olśniono ich zarysem drogi Polski w wielkiej perspektywie historji. Daleko, za Apeninami gra róg Wernyhory wielką pieśń o mocy twórczej pracującego nad budową wielkości swego państwa narodu. Gra — nie nam.

A przecież za dawnych czasów, gdy Władysław Niezłomny i Przemysław Wielkopolski na czele rycerstwa z drobnej szlachty i wolnych wówczas kmieci podnieśli hasło walki ze zgermanizowanem mieszczaństwem, — idea państwa żyła w duszy Polaków, jako energja twórcza. Była myślą przewodnią ogółu, rozumiejącego lepiej, niż dziś pojęcie obowiązków i praw obywatela, budziła wolę, kształciła charaktery przez ideę służby narodowej. Idea ta była mocą twórczą, gdy tu, na naszej ziemi, była ostatnia placówka cywilizacji chrześcijańskiej. Wtedy — gdy tu tworzyła się wielka słowiańska potęga, która legła wpoprzek germańskiemu na wschód pochodowi, zjednoczyła pod berłami Jagiellonów Polskę z Ukrainą i Litwą, dzisiejszą Rumunję, Łotwę i Estonję, Czechy i Węgry, o dwa morza oparta położyła kres marzeniom Azjatów o zawojowaniu Europy, wzywana była przez moskiewskich bojarów do objęcia Rurykowiczów spuścizny i miała dumną obojętność Zygmunta Starego wobec perspektywy objęcia tronu Rzymsko-Niemieckiego Cesarstwa. To było wtedy, gdy powstawała ta polska przedziwna wielka Respublika, która szła przed wiekami w słońcu i sławie, z poszumem orlich skrzydeł husarskich u ramion, z pieśnią Bogarodzicy na ustach, ku wolności człowieka w wolnem państwie wtedy, gdy w państwach Europy niewolnicze tłumy biły pokłony przed tronami despotów. Jej nieśli służbę wolni obywatele, którzy bacznie śledzili azali najpierwszy z pośród nich — wolą narodu na tron powołany — dochowuje wiernie przysięgi na Konstytucję i (w 1609 r.) zastrzegli sobie prawo wypowiedzenia mu posłuszeństwa w razie nie szanowania przezeń ustaw. Naród sam o losach swych stanowił, państwu — jako swojej organizacji — drogi wytyczając i „nie o nas bez nas" (r. 1505) nie pozwalając decydować.

Trzeba — doprawdy — cofnąć się wstecz spojrzeniem, przypomnieć sobie, czem była w perspektywie dziejów nasza Ojczyzna, by zatargało się niecierpliwie serce, by wybuchnęła ta duma, która jest źródłem czynów. Trzeba każdym nerwem swej istoty poczuć się spadkobiercą przeszłości, by móc budować przyszłość.

Dziś powinno być zawsze większe, niż wczoraj. — A dziś tworzy się znów Polska. Stoimy na przełomie dziejów. I dlatego tak wielką jest nasza odpowiedzialność wobec przyszłych pokoleń.

W wiekach dawnych ludzkość, narody kształtowały jednostki — wodzowie, bohaterzy, święci. Za nimi, pod ich urokiem szedł tłum Dziś ludzkość ma wielogłowy bolszewizm, — nie widzi mocarza, któryby sam jeden porwał za sobą tłumy i wzniósł je na szczyty, na których jaśnieje idea odrodzenia — I dziś już, gdy każdy naród dźwiga w swej psychice dziedzictwo wieków, do nas — Polaków — taki mocarz samotny nie przyjdzie. Przez tysiąc lat kształtujący się duch narodu wymaga gromadzkiego działania. Wszakże „na Sądzie Ostatecznym sądzone będą nietylko jednostki, lecz narody".

Z. Borakowska - Zaleska.
Warszawa.

Poświęcenie tablicy w domu przy ul. Wjazdowej, gdzie w pierwszych dniach powstania mieściło się główne dowództwo polskie.

Złożenia wieńca na grobie powstańców na cmentarzu górczyńskim w 11-rocznicę, dnia 27 grudnia.

Sprostowanie „bezbożników" polskich

Katolicka Agencja Prasowa przesyła poniższy komunikat:

W ostatnim komunikacie (Nr. 258 z 23 b. m.) na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 r. o prawie prasowem, art. 30 i 32, w związku z przedrukowanemi przez prasę notatkami naszemi z dnia 18 i 19 b. m. umieściliśmy sprostowania dwutygodnika „Wolnomyśliciel Polski" i „Polskiego Związku Myśli Wolnej".

Sprostowania te, stwierdzające brak formalnego związku między zlikwidowanem przez władze Stowarzyszeniem Wolnomyślicieli Polskich z jednej strony a „Wolnomyślicielem Polskim", spółdzielnią wydawniczą „Bez Dogmatu" i Polskim Związkiem Myśli Wolnej z drugiej, oraz wyjaśniające, że Związek żadnych dyrektyw z Moskwy nie otrzymywał i że zjazd grudniowy nie jest demonstracją bezbożników przeciwko świętu chrześć. na terenie Polski, nie przeczą kwestji zasadniczej — walce z religją, prowadzonej bolszewickiemi metodami. Wyjaśnienie, że „Zjazd zwołany został na podstawie statutu odpowiednią uchwałą zarządu głównego", nie może przesłonić dwu zasadniczych momentów, charakteryzujących ten zjazd: jego celu i jego terminu. Że celem tym jest walka z religją, a przedewszystkiem z Kościołem katolickim, o tem mówią choćby tylko tematy zgłoszonych na zjazd odczytów. („O wolnej szkole", „Walka o duszę dziecka" i in.). Każdy wie, że ta walka jest jedyną racją istnienia wolnomyślicieli bez względu na to, jak są zorganizowani — w „Stowarzyszeniu Wolnomyślicieli Polskich", czy też w „Związku Myśli Wolnej" lub w Spółdzielni wydawniczej „Bez Dogmatu". Nazwa to rzecz wtórna, a grunt to wspólność ideologji, haseł, celów. Zresztą sami wolnomyśliciele nie ukrywają swego stosunku do religji wogóle a do katolicyzmu w szczególności, ale gdyby chcieli przedstawiać go innym, niż jest w rzeczywistości, to wystaczyłoby wziąć do ręki numer ich wspomnianego wyżej tygodnika i stwierdzić, co i jak piszą w nim o religji, a przedewszystkiem o papieżu i duchowieństwie.

Zatem co do celu zjazdu nie może być żadnej wątpliwości. Wolnomyśliciele sami nazywają się ateistami i szczycą się z tego. Zwalczają Boga, są więc bezbożnikami. Zwołują zjazd do walki z Bogiem w święto urodzin Boga-Chrystusa, ale równocześnie prostują, że nieprawdą jest, by zjazd był demonstracją bezbożników przeciwko świętu chrześcijaństwa na terenie Polski.

Co za brak logiki, co za naiwne rozumowanie, że społeczeństwo pod szumnemi hasłami „wolnej myśli" i bezdogmatowości nie dostrzeże istoty rzeczy!

Od kilku tygodni prasa całego świata przynosi wiadomości o demonstracjach bolszewickich bezbożników przeciwko świętu Bożego Narodzenia w Rosji. Zmobilizowano teatry i kina, urządzano pochody i wiece antyreligijne, zmuszono robotników do pracy w tych dniach świątecznych. U nas w Polsce Polski Związek Myśli Wolnej urządza zjazd do walki z religją.. kiedy? — właśnie w tym samym czasie, w dniach 26 i 27 grudnia, w okresie świąt. Czyż to nie symptomatyczne? Czyż to nie mówi samo przez się?

Wspólność ideologji antyreligijnej wolnomyślicieli polskich i sowieckich ateistów wojujących znana była oddawna, teraz poczyna się ujawniać stopniowo wspólność metod.

Wieczornica Tow. Powstańców i Wojak.

Tow. Powstańców i Wojaków Poznań-stare miasto urządziło 27 bm. w Domu katolickim na Śródce z okazji obchodu 11 rocznicy powstania Wielkopolskiego przy licznym udziale wieczornicę uroczystościową. Piękny obchód otworzył wice-prezes Tow., radny p. Libera, uwypuklając w swem przemówieniu różne etapy powstania Wielkopolskiego. Mówca podkreśla, że jak ongiś, tak i dziś po 11 latach znowu należy w zwartym szeregu czuwać nad całością Rzeczypospolitej — bronić tej ziemi, krwią powstańców zroszonej, przed zachłannym sąsiadem.

W dalszym ciągu podzielono się opłatkiem, poczem poseł K. Rzepecki wygłosił ze swadą piękne przemówienie, przypominające prace nasze nad odzyskaniem wolności, podejmowane już za czasów niewoli, następnie podczas wojny, a ostatecznie w powstaniu, które wykazało cały patrjotyzm i wyrobienie obywatelskie najszerszych warstw ludności wielkopolskiej.

Resztę programu uroczystości wypełniły popisy muzyczne, śpiew i deklamacje. O północy zasiedli uczestnicy do wspólnej kolacji, poczem w miłej zgodzie bawiono się ochoczo do rana. (z)

Wydział Wojewódzki

W dniach 13 i 14 bm. toczyły się obrady nadzwyczajnego zebrania Wydziału Wojewódzkiego pod przewodnictwem dr. J. Trzcińskiego z Ostrowa n. Gopłem i przy pełnym składzie członków. W drugim dniu obrad obecny był p. wojewoda. Na wstępie wybrano dyrektora biura samorządowego dr. Dalbora na stanowisko sędziego niezawodowego do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

W dalszym ciągu obrad omówiono szereg spraw budżetowych i powzięto uchwałę co do wymiaru podatku wojewódzkiego na rok budżetowy 1929-30. Sumę podatku wojewódzkiego w wysokości 4.111.500 złotych rozłożono na powiatowe związki komunalne i gminy miejskie (płatników podat. wojewódzkiego) w wysokości 83 814 procent sumy katastralnego wymiaru państwowych podatków gruntowego i budynkowego wedle stanu z 1 lipca 1928 r. Jako zapomogę na opiekę społeczną dla gmin słabo sytuowanych uchwalono gminie miejskiej Ostrów 8 tys. zł, gminie Gorzany pow. Inowrocław 1.145 zł, gminie Chojno pow. Szamotuły 350 zł, gminie Cegielnia pow. Żnin 250 zł.

Przewidziane w budżecie krajowym na rok 1929-30 stypendja akademickie w liczbie 22 podzielono jak następuje: Uniwersytet Poznański otrzymał 8 stypendjów i to wydział prawno - ekonomiczny 2, matematyczno - przyrodniczy 1, humanistyczny 2, lekarski 2 i rolniczo - leśny 1. Potem politechnice w Warszawie przyznano 3 stypendja, politechnice we Lwowie 2 stypendja, akademji górniczej w Krakowie 2 stypendja, akademji medyczno - weter. we Lwowie 3 stypendja, akademji sztuk pięknych w Krakowie 1 stypendjum oraz Wyższej Szkole Handlowej w Poznaniu 3 stypendja. Dalej uchwalono urzędnikom i pracownikom Wojew. Zw. Komunalnego, emerytom, wdowom i sierotom tudzież osobom pobierającym dary z łaski, zaliczkę na zakup odzieży zimowej, materjałów opałowych i t. d. w wysokości całkowitego uposażenia względnie zaopatrzenia za miesiąc grudzień.

Wydział wyraził zgodę na wypłacenie zapomóg na budowę dróg i mostów. Powiatowi szubinskiemu przyznano 17.639 zł na budowę mostu na Noteci, powiatowi rawickiemu 24 tys. na budowę drogi Konary - Grąbków, powiatowi nowotomyskiemu 5.577 zł na budowę drogi Nowy Tomyśl - Bukowiec, powiatowi mogileńskiemu 34 tys. zł na budowę drogi Czarnotul - Strzelce. Poza tem uchwalono dla powiatu nowotomyskiego 10.212 zł na budowę drogi N. Tomyśl - Chrośnica.

W ustalonym przez wydział wojewódzki preliminarzu budżetowym wynoszą wydatki i dochody zwyczajne 13.528.025 zł, a wydatki i dochody nadzwyczajne 6.914.016 zł, czyli razem 20.442.014 zł. Pokrycie wydatków zwyczajnych przewiduje się w wysokości 6.362.240 zł z dochodów własnych — w wysokości 4.299.470 zł z podatku wojewódzkiego — oraz 2.866.314 zł z dotacji państwowej. Pokrycie wydatków budżetu nadzwyczajnego z długoterminowej pożyczki. Poznańskiemu Komitetowi Obchodu 10-cioleciа istnienia Zw. Ociemniałych Wojaków udzielono tytułem zapomogi 1.000 zł. Magistratowi w Wieleniu oraz Tow. Pań Miłosierdzia w Wieleniu z zapasów Wojewódzkiego Zakładu Pracy Dobrowolnej w Łaskach po 20 ctr. ziemniaków i 5 ctr. żyta. Celem współdziałania przy administracji i pomnażania zbiorów Muzeum Wielkopolskiego wybrano specjalną komisję w skład której wchodzą pp.: Wojewoda Raczyński, radca K. Ruciński, prof. dr. Szulczewski, inż. A. Ballenstedt, prof J. Wysocki i prof. dr. Grochmalicki. Jako zastępcy: dr. L. Preibisz, prof. dr. Fiszer i prof. W. Roguski. (z)

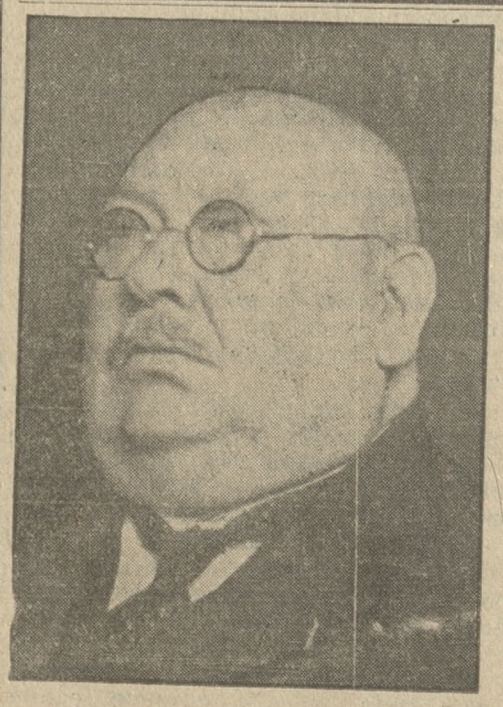

Sylwester Olszewski, restaurator i członek Tow. Restauratorów na m. Poznań i okolicę oraz honorowy prezes wspomnianego Towarzystwa — obchodził w tych dniach 70 rocznicę urodzin swych

Opieka nad podróżującą kobietą w Polsce

Na terenie całej Polski czynna jest spora liczba misyj dworcowych, organizowanych przez instytucje społeczne, które ściśle współpracują w zakresie opieki nad podróżującą kobietą z polskim komitetem walki z handlem kobietami i dziećmi.

W Warszawie misje takie znajdują się na dworcach: Głównym, Wschodnim, Gdańskim i Wileńskim; w Białymstoku w Seminarjum Nauczycielskiem (zarząd — p. Pacewiczówna); w Lublinie — Tow. Ochrony Kobiet, Rynek 17; we Lwowie — Katolicki Związek, Plac Kapitulny 2; w Kowlu — p. Królewska, Dom Kolejowy; w Kaliszu — p. Jurszówna, ul. Babiny 9; w Częstochowie — Tow. Ochrony Kobiet, ul. Stara 9; w Baranowiczach — p. Laymanowa, Dom Kolejowy; w Grodnie — Tow. Ochrony Kobiet, Zielona 7; w Tczewie — red. Pawlikowski, Kościuszki 21; w Radomiu — Tow. Ochrony Kobiet, Piłsudskiego 14; w Krakowie — Katolicki Związek, Rynek Gł. 1; w Gdańsku — Misja Portowa, p. Zalewska, Holzgasse 7; w Wilnie p. Lewakowska, Ostrobramska 6, w Poznaniu — Tow. Ochr. Kobiet, Odskok 3; w Łodzi — Tow. Ochr. Kobiet, Piotrkowska 104 a; Ostrów — Opieka Dworcowa; Rawicz — p. Chmielowska, Zbąszyń — p. Kryzanowa; Kielce — Tow. Ochr. Kobiet, Szeroka 8; Katowice — Opieka Dworcowa, Plac Marjacki 4.

Gwiazdkowy numer „Myśli Narodowej"

Okazale przedstawia się najnowszy (55) zeszyt „Myśli Narodowej". Artykuł wstępny p. t. „Gwiazdka 1929 r.", pióra Zygmunta Wasilewskiego, tchnie pełnym mądrości optymizmem, wypływającym ze stwierdzenia, „że wyrosnąć musi plon z posiewu ideowego... Oto rośnie teraz jak gaj nowe pokolenie, a przed 40 laty zaledwie płonki kiełkowały wśród niw pogrodzonego, kordonami kraju. „O zagadnieniach międzynarodowych informują dwa niezwykle ciekawe źródłowo opracowane artykuły: „Na firmamencie Genewy" przez P. (zawierający sensacyjne informacje o Żydach w Sekretarjacie Ligi Narodów) oraz „Imperjalizm amerykański" przez Bohdana Zaniewskiego. W dziale literackim wielkie zainteresowanie budzi artykuł Feliksa Chwaliboga p. t. „Polskie flirty Goethego", gdzie przytoczone zostały trzy nieznane u nas wiersze, poświęcone Polkom przez największego poetę Niemiec. Interesujący jest tu przekład pięknego bardzo, głębokiego poematu o chlebie, napisanego przed kilku tygodniami przez Banita Mussoliniego.

Przepiękny, głęboko ujęty jest feljeton „Na widowni" Dogammy, zestawiający styl obecnych przemówień oficjalnych z pamiętnikiem prostego robotnika wielkopolskiego, ogłoszonym przez Instytut socjologiczny w Poznaniu. Bardzo ciekawy jest „Głos" polemiczny Kazimierza Marjana Morawskiego. „Ofensywa" A Nowaczyńskiego i świetne krótkie notatki „Na marginesie". Znakomite również są uwagi na temat „Polityki w sztuce", pióra Stanisława Pieńkowskiego.

Cena zeszytu 80 gr. Prenumerata kwartalna 9 zł. Adres Administracji: Warszawa, Al. Jerozolimskie 17

Wystawienie św. całunu Zbawiciela w Turynie w czasie ślubu ks. Humberta

(KAP) Donoszą z Rzymu, że z okazji ślubu księcia Humberta z księżniczką Marją Józefą belgijską, królewska rodzina włoska wystawi w kaplicy w pałacu w Turynie najcenniejszą relikwję, jaką posiada dom Sabaudzki.

Relikwją tą jest prześcieradło, w którem złożone zostało do grobu Ciało Chrystusa Pana po zdjęciu z krzyża. Stała się ona własnością domu Sabaudzkiego na początku XII. wieku i jest wystawiana tylko w wyjątkowych okolicznościach i na znak radości.

Ponure przeżycia błyszczącego rynku

Kłopoty djamentowe

Antwerpja, w grudniu.

Djamenty przeżywają ciężkie chwile!... tem cięższe, że trwają już od paru miesięcy i istnieje obawa, że nie prędko miną. Nie można wprawdzie twierdzić, iż djamenty dotknęła gwałtowna zniżka, odczuwają one jednak nagłe zaburzenia giełdowe oraz katastrofalne wstrząśnienia finansowe na nowojorskiej Wall-Street. Każdorazowo, gdy rozwija się większy kryzys pieniężny, odbija się on natychmiast na drogocennych wyrobach, na perłach, szlachetnych kamieniach, djamentach.

Tym razem, najbardziej ucierpiały djamenty. Na Wall Street gra się namiętnie i często po warjacku, a gra taka odbija się o świat cały. Antwerpja i Amsterdam zostały tym razem dotkliwie ugodzone. Są to największe dwa rynki djamentowe na świecie. Na zakup swych małych, szlifowanych, błyszczących kamyczków, które stąd wędrują w świat daleki, gromadzą się tu miljonowe majątki. Najwięksi handlarze szlachetnych kamieni spotykają się w tych dwóch miastach, a targ na owe miniaturowe, błyszczące „siostrzyczki gwiazd z niebios jest jednym z najciekawszych na świecie. Setki miljonów dolarów i funtów szterlingów umieszcza się i zamyka w postaci brylantów — w drobnych zawiniątkach, które schować można w kieszeni kamizelki lub za podszewką kapelusza. Wagami o wyjątkowej czułości mierzy się odważa karaty tego wyjątkowego i tak bardzo drobnego towaru. W samej tylko Antwerpji trzydzieści tysięcy rodzin utrzymuje się z djamentowego przemysłu i handlu. Pracownicy zatrudnieni w djamentowych szlifierniach przekraczają liczbę 25 tysięcy, a około 5 tysięcy pośredników, importerów i eksporterów stale zamieszkuje w Antwerpji. Wynagrodzenia zatrudnionych pracowników sięgają 600 miljonów franków rocznie.

W ekonomicznem życiu Belgji i Holandji obroty, pochodzące ze szlifowania i handlu djamentami posiadają ogromne znaczenie. Wspomnieć wystarczy, że co się tyczy samej Antwerpji, to nieomal całość wyszlifowanych na miejscu kamieni wywozi się zagranicę, przeważnie do Stanów Zjednoczonych, które zakupują około 65 procent wyrobów. Resztę pochłania Ameryka Połudn. i Europa. Dla własnego użytku Belgja zatrzymuje zaledwie jeden procent swej łącznej wytwórczości. Mimo tych skromnych swych wymagań, Antwerpja ciężkie przeżywa obecnie chwilę i to z powodu kryzysu na rynkach djamentowych.

Co do warunków Amsterdamu, nie przedstawiają się one zgoła lepiej, niż te, jakie zapanowały w pobratymczej Antwerpji. Chcąc walczyć z kryzysem, Antwerpja i Amsterdam zdobyły się na bohaterskie wysiłki, zaprowadzając system zmniejszenia dni pracy. Postanowienie niebezpieczne może, lecz innej drogi nie było, aby wyjść jako tako z ciężkiego położenia. Pomiędzy pracodawcami a pracobiorcami zgodnie ustalono zmniejszenie o połowę wytwórczości szlifowanych djamentów, celem utrwalenia cen towaru i uniknięcia zbytnich zapasów, coby spowodowało obniżenia wynagrodzenia za pracę. Nie chcąc zatem dopuścić do obniżenia płac za robociznę, wstrzymano robotę bezapelacyjnie przez cały szereg dni. Przy obecnym światowym kryzysie pieniężnym, zapanowała niepewność tranzakcji, a Amerykanie — dawniej najwięksi nabywcy brylantów — mają dziś ważniejsze zadania do pokonania. Dlatego też Antwerpja postanowiła zamknąć szlifiernie na pół miesiąca w grudniu i w styczniu. Co dalej będzie, na razie nie wiadomo...

Od 16-go grudnia do końca miesiąca wszystkie warsztaty szlifierskie zamilkły. Związki zawodowe, katolickie i socjalistyczne musiały pogodzić się z losem i przyjąć obowiązek zasilania przymusowych bezrobotnych, którym przez pół miesiąca pracodawcy nie wypłacają poborów. W Amsterdamie natomiast zastosowano odmienny system, choć wyniki są te same: zamiast zamknąć pracownie, przez pół miesiąca z rzędu, w grudniu i styczniu warsztaty pracować będą tylko trzy dni w tygodniu.

Duże są podobno — jak mi oświadczył prezes Zawodowego Związku Katolickiego — p. Vay Ormor — najważniejsze przyczyny niezwykłego kryzysu: giełdowy wstrząs w Nowym Jorku i amerykańska ustawa celna, która podobno ma być zmieniona w tym sensie, że cło od wartościowych kamieni będzie zniżone z 20 na 10 procent. O ile ustawa nie stanie się w najbliższym czasie prawomocną, kryzys djamentowy może potrwać długo, gdyż żaden kupiec z Ameryki nie chce ryzykować i przepłacać stawki celnej. Istnieje w Antwerpji ludowe przysłowie, które powiada: „Als het steentje gaat, gaat alles" — („gdy mały kamyczek idzie, wszystko idzie"). Na razie jednak „mały kamyczek" nie idzie, a Antwerpja jest smutna, przygnębiona i z trwogą patrzy w przyszłość... S. F.

Dziesiątki ofiar własnej głupoty

Sensacyjny proces w Litomierzycach. — „Omyłki" dowcipnego „jasnowidza". — Za co aresztowano telepatę Hanussena? — Dziesiątki ofiar ludzkiej głupoty i łatwowierności. — Oskarżony chciał na rozprawie sądowej przekłuć sobie szczękę igłą. — Odroczenie sensacyjnego procesu.

Praga, (CEPS). Przed sądem okręgowym w Litomierzycach (Czechosłowacja) toczy się od kilku dni sensacyjny proces przeciwko pseudo-jasnowidzowi Erikowi Hanussenowi, który w zręczny sposób wyłudzał od łatwowiernych olbrzymie sumy pieniędzy.

Tak naprzykład razu pewnego zjawia się w „pracowni" Hanussena piekarz Scholler, którego oszołomiły jaskrawe plakaty uliczne „jasnowidza" do tego stopnia, że postanowił za jego pośrednictwem zapoznać się z przyszłym swym losem. Pierwsze pytanie, które „jasnowidz" postawił swemu klientowi, było: „Ile chce pan płacić: 150, czy 100 koron?" A kiedy skromny piekarz zadecydował że 100 koron powinno wystarczyć, Hanussen spojrzał przelotnie na jego rękę i zawyrokował: „Otworzy pan wkrótce własny sklep, ożeni się pan i wzbogaci. Moje uszanowanie. Audjencja była skończona, a biedny piekarz, biedniejszy o 100 koron, nie mógł przez dłuższy czas wyjść z podziwu nad... bezczelnością tak drogiego „jasnowidza", który tylko po to kazał sobie dać 100 koron, by powiedzieć naiwnemu piekarzowi, że jego dotychczasowe życie było tylko fantazją. Bo jakżesz mogło być inaczej, skoro pan Scholler własny sklep miał już od lat 6, a żonaty był nawet od lat 8... Pan Scholler, przyszedłszy po chwili do siebie, perswaduje więc „jasnowidzowi", że coś tu jest nie w porządku: albo myli się on, piekarz Scholler, żyjąc w mniemaniu, że od lat 8 jest żonaty, a od lat 6 ma własny sklep, albo myli się pan Hanussen, który uważa, że i t. d. Ale „jasnowidz" nie ma czasu na wysłuchiwanie takich bzdurstw i przy pomocy swego sekretarza wysuwa natrętnego klienta poprostu za drzwi...

Akt oskarżenia przytacza ogółem 34 wypadki oszustw, popełnionych przez Hanussena. Najciekawszem przy tem wszystkiem jest jednak, że Hanussen nawet w oczach poważniejszych obywateli bynajmniej nie uchodził za jakiegoś tam zawodowego „czarodzieja", jak zwykło się nazywać wszelkiego rodzaju cwanych awanturników, żerujących na naiwności ludzkiej. Hanussena w pewnych kołach bardzo nawet wpływowych traktowano bardzo poważnie. Tak naprzykład zdołano stwierdzić, że do znakomitego „jasnowidza" zwracały się niektóre oddziały prowincjonalne policji śledczej, prosząc go o „łaskawe zainteresowanie się" rozmaitemi tajemniczemi wypadkami, których przy stosowaniu normalnych metod śledczych nie potrafiono wyjaśnić. W jednym z takich wypadków pan „jasnowidz" zawyrokował, że przestępca wpadnie w ręce policji najwyżej w ciągu dwóch lat. Zbiegiem okoliczności policja aresztowała przestępcę przed kilku dniami, a więc już po rozpoczęciu się procesu Hanussena. Kiedy obrońca tego ostatniego dowiedział się o tym fakcie, nie omieszkał natychmiast zwrócić uwagę sądu na zdolności okultystyczne swego klijenta, który przecież powiedział, że przestępca przed upływem dwóch lat znajdzie się za kratkami...

Długi sznur świadków, który w ciągu kilku pierwszych dni procesu przewinął się przed trybunałem sądowym, potwierdza w całej pełni oszukańczy charakter działalności okultystyczno - telepatycznej Hanussena, który też pod wpływem obciążających go zeznań zaczyna stopniowo tracić ową pewność siebie, która cechowała go w pierwszym dniu rozprawy sądowej.

Z wielkim sceptyzmem odnoszą się do zdolności okultystycznych oskarżonego również uczeni-rzeczoznawcy, którzy jednak zaznaczają, że Hanussen jest dobrem medium. Podkreśla to ze szczególnym naciskiem naprzykład prof. Kröner.

Hanussen, — jak już wspomniano, — okazuje ostatnio dość silne zdenerwowanie, które wyraz swój znajduje w ciągłych sprzeczkach z zeznającymi świadkami. Tak naprzykład, kiedy jeden ze świadków powiada, iż Hanussen na jednym ze swych seansów bezskutecznie usiłował przekłuć sobie szczękę igłą, mimo, iż uprzednio zapowiadał, iż sztuczkę tę wykona, oskarżony w najwyższem uniesieniu przerywa świadkowi, wołając pod adresem trybunału „To nieprawda, — proszę pozwolić mi, bym mógł zaraz w tej chwili przekłuć sobie igłą szczękę". Sąd jednakowoż nie pozwala na to.

Kiedy niektórzy ze świadków zaczęli się uskarżać, że Hanussen pobierał za przepowiadanie przyszłości zbyt wysoką opłatę, oskarżony poprosił o głos i stwierdził, że w niektórych wypadkach istotnie na skutek niedopatrzenia honorarja były nieco wygórowane. Nie chcąc jednak uchodzić w oczach swych byłych klientów za człowieka nieuczciwego, Hanussen postanowił im pieniądze zwrócić, co też natychmiast na sali sądowej uczynił... Ten gest oskarżonego wywołał na sali powszechną wesołość.

Bardzo niezadowolony był Hanussen z zeznań prof. Heinza, który jako rzeczoznawca oświadczył, iż oskarżony nie ma o okultyźmie najmniejszego pojęcia.

Sensację przyniósł trzeci dzień procesu, kiedy ku ogólnemu zdumieniu publiczności przewodniczący oświadczył, że sąd postanowił odroczyć proces na 6 tygodni. Odroczenie to nastąpiło na żądanie prokuratora, który uważa, że przez wzgląd na wielkie zainteresowanie, jakie proces litomierzycki wywołał zagranicą, należy zebrać jaknajwiększą ilość materjałów i rozprawę przeprowadzić jaknajsumienniej.

Wiadomość o odroczeniu procesu podziałała na oskarżonego. Pełen oburzenia zaczął przeciwko decyzji sądu protestować, domagając się natychmiastowego ogłoszenia wyroku. Przeciąganie procesu wpływa bowiem ujemnie na jego nerwy, a pozatem wyrządza mu ponoć olbrzymie straty materjalne.

Po wyjściu z sali sądowej, Hanussen chwycił się za głowę i zaczął w straszliwy sposób krzyczeć, wołając: „Dajcie mi wody, dajcie mi wody"...

Na tem skończył się pierwszy akt procesu „jasnowidza". Dalszy ciąg procesu niewątpliwie obfitować będzie w bardzo sensacyjne momenty, gdyż na podstawie orzeczeń ekspertów na sali sądowej wywiąże się prawdopodobnie ożywiona dyskusja naukowa na temat okultyzmu i telepatji.

Schiller — protestuje

Północno-niemieckie rozgłośnie nadawały przed kilku dniami radjofoniczne opracowanie „Dziewicy Orleańskiej" Schillera, przyczem dramat uległ znacznemu okrojeniu, prawie do połowy. Gdy zgasło czerwone światło, zwiastujące koniec audycji a wykonawcy słuchowiska jeszcze otaczali mikrofon, do studja wtargnął goniec, trzymający w ręku depeszę, którą doręczył autorowi poczynionych skrótów. Wszyscy z ciekawością otoczyli odbiorcę, ten zaś, otworzywszy telegram, przeczytał głośno: „Na dokonane wykreślenie nie zgadzam się. Na skutek pozbawienia mego utworu najlepszych jego scen, przewracam się w grobie. Shiller".

Drzewo z bawełny

Pewien londyński wynalazca zgłosił — jak donosi „Corriere della Sera" — do urzędu patentów, iż odkrył sposób wyrabiania mebli z bawełny. Nowy ten surowiec, który wynalazca zachowuje narazie w głębokiej tajemnicy ma być „drzewem syntetycznem" otrzymanem ze stwardnienia składników, zawierających 90 procent bawełny. Nowe to bawełniane drzewo jest pono rozciągalne, pozwala sobie nadać najróżniejsze kształty a jego gęstość i wytrzymałość są tak wielkie, iż bez obawy można w nie wbijać najgrubsze gwoździe lub wkręcać śruby.

Wynalazca zapewnia, iż spreparowane przez niego nowe „syntetyczne drzewo" nadaje się do wyrobu mebli, ścian, podłóg, karoseryj samochodowych oraz do celów sztuki zdobniczej, a koszta jego produkcji tańsze są o połowę od zwykłego drzewa. S. F.

Szkoła chłopców okrętowych w Szwecji

Szkoła ch.opców okrętowych w Szwecji jest najstarszą instytucją tego rodzaju na świecie, gdyż wkrótce będzie obchodzić czterechsetną rocznicę istnienia. Najstarszy dokument, zawierający instrukcję dla chłopców okrętowych i podpisany przez Gustawa I. Wazę, datuje się z roku 1535.

Chłopcy okrętowi zaciągają się na służbę na okręcie w wieku lat 15 na przeciąg półtrzecia roku, poczem pracują jako wyszkoleni żeglarze przez sześć i pół lat. Dwa ośrodki, dostarczające chłopców okrętowych znajdują się w Marstrandzie (170 uczniów) i w Karlstronie (280 chłopców). Chłopcy ci, oprócz nauki żeglarskiej, praktycznie udzielanej na okrętach, przechodzą jednocześnie normalny kurs przedmiotów wykładanych w szkołach.

Szwedzi są, dzięki warunkom naturalnym, rasą urodzonych żeglarzy. Już dwieście siedemdziesiąt pięć lat temu została zbudowana w Sztokholmie pierwsza szkoła nawigacyjna — dotychczas obowiązujący ją statut królewski ukazał się w 1728 roku.

Sztokholm już w wiekach średnich był wielkim portem handlowym, największym na Bałtyku i dotychczas jeszcze zachował swe znaczenie.

W wieku XVIII, gdy zrozumiano doniosłość handlu zagranicznego, wzrosło ogromnie zapotrzebowanie na zdolnych żeglarzy i wtedy to szkoła nawigacyjna zaczęła się rozwijać w szybkim tempie.

W roku 1850 powstała „Fundacja Abrahama Rydberga", która budowała statki szkolne dla młodzieży — fundacja ta dokonała wiele dobrego na polu kształcenia zdolnych kapitanów okrętowych.

W Sztokholmie istnieje „Towarzystwo Kapitanów Morskich", które wkrótce będzie obchodzić swą dwóchsetną rocznicę, oraz „Towarzystwo Kapitanów Statków Parowych" — założone 75 lat temu.

Zmiany personalne w wojsku

W dzienniku personalnym zamieszczone są następujące zarządzenia Prezydenta Rzplitej, nadające z dniem 1 stycznia 1930 stopień generała brygady pułkownikom: Raczyński-Maksymowicz Włodzimierz, Jarnuszkiewicz Czesław, Skotnicki Stanisław, Fijałkowski Czesław, Frank Oswald, Müller Stanisław.

Stopień pułkownika ppułkownikom:

W korpusie oficerów piechoty: Grzędziński January, Włodarski Jan, Durski Zygmunt, Machowicz Stanisław, Biernacki Wacław, Rudka Ludwik Mikołaj, Mysłowicz Mieczysław Jaklicz Józef, Kossecki Stefan, Dłużniakiewicz Janusz Wacław, Endel-Ragis Leopold, Gestek Stefan, Pytel Bolesław, Tarczyński-Alf Tadeusz Stefan, Mozdyniewicz Mieczysław, Korzeniowski Bolesław Marjan, Grot Leon.

W korpusie oficerów kawalerji: Świdziński Bolesław Jerzy, Skóratowicz Piotr, Grobicki Jerzy, Rupp Rudolf Apolinary.

W korpusie oficerów artylerji: Drozdowski Władysław, D'Erceville Edward, Gnoiński Michał Roch, Rarogowicz Stanisław Filip, Odzieżyński Roman Władysław, Dawidajtis Władysław, Hauke Karol January Stanisław, Kuliński Władysław.

Stopień ppułkownika majorom:

W korpusie oficerów piechoty: Sokołowski Kazimierz, Gebel Leopold, Smelkowski Franciszek, Piwnick Zygmunt Marjan Greffner Alfred, Gruszka Józef, Winiarski Władysław, Borkowski Bolesław Stanisław, Cieślak Stefan, Majewski Wiktor Adam, Kasza Władysław, Konkiewicz Alfred, Mikołajczyk Włodzimierz Józef, Czuryłło Stanisław, Matuszczak Franciszek Antoni, Englich Józef, Żabiński Władysław, Fronczek Władysław, Rataj Franciszek, Dworzak Stanisław, Gorgoń Henryk Kazimierz, Lenczewski Karol, Lipiński Stanisław Michał, Liro Władysław, Ruścień Wiktor, Dąbek Stanisław, Michniewicz Jan Komunicki Karol Adalbert, Krajewski Alfred, Thomas Paweł, Łukowski Mieczysław, Duch Bronisław Bolesław, Chojnowski Stanisław, Michalski Stefan, Zajączkowski Zdzisław, Muzyka Władysław, Kocur Szymon, Kominkowski Kazimierz, Kobyłecki Józef, Pecka.

W korpusie oficerów kawalerji: Falewicz Tadeusz Antoni, Smoleński Józef, Filipowicz Juljan, Kwiatkowski Zdzisław, Tatar Jan, Rakowski Bronisław, Chmielewski Czesław, Godlewski Edward Józef, Kowalczewski Ignacy, Kunachowicz Andrzej, Michalski Leonard, Mastalarz Kazimierz Władysław, Jaroszewicz Tadeusz, Bokalski Karol Krzysztof, Koczwara Józef, Liszko Stefan Juljan, Stachlewski Bohdan Kazimierz, Tarnasiewicz-Heldut Edmunt Józef, Klepacz Stanisław, Kosiarski Kazimierz, Zembrzuski Konrad, Kurnatowski Tadeusz, Mitkiewicz-Żółtek Leon.

W korpusie oficerów artylerji: Dziubiński Bolesław, Rudowicz Edward, Szulc Tadeusz, Korewo Marjan Kazimierz, Ludwig Włodzimierz, Kulczycki Jan, Stachowicz Wojciech, Czerny Edward, Alikow Mikołaj, Adamczyk Zdzisław, Jakubowski Wiktor, Glabisz Kazimierz, Jasiński Łucjan, Karaszewicz Mieczysław, Fischer Zygmunt Michał,, Zimmer Edmund Albin, Mołodyński Franciszek Ksawery, Łopatkiewicz Karol, Gorczyński Roman, Władysław, Gruiński Władysław, Gadomski Władysław Karol, Uthe Andrzej Juljusz, Godnar Tadeusz, ś. p. Studnicki Adam Karol.

Mianowania na stanowiska w korpusie generałów: gen. brygady Dobrodzicki Jerzy dcą okręgu korpusu nr. 2, gen. brygady Jarnuszkiewicz Czesław zastępcą dcy O. K. nr. 1.

Przeniesieni w stan spoczynku zostali z dniem 28 lutego 1930 r. w korpusie generałów: gen. bryg. Taczak Stanisław, gen. brygady Jacynik Kazimierz.

Zarządzeniem ministra spraw wojskowych mianowany został w korpusie generałów gen. bryg. Frank Oswald, dca 10 dyw. piech., pomocnikiem dcy O. K. 3 do spraw uzupełnień.

Z różnych stron Polski

Ile osób zatrudnia poczta w Polsce?

Personel poczty da się podzielić na trzy grupy: na osoby, zatrudnione przy władzach centralnych i okręgowych, czyli przy administracji, na osoby, przy urzędach i wszelkich instytucjach, podlegających ministerstwu poczt i telegrafów i wreszcie na personel pomocniczy. Według obliczeń w r. 1982 przy władzach administracyjnych pracowało 1 435 osób, przy urzędach 14 396 osób, personel pomocniczy składał się z 2 441 osób. Łącznie zatem zatrudniała poczta bezpośrednio 18 272

10.000 nauczycieli szkół powszechnych składa egzaminy praktyczne

Znowelizowana w roku 1928 ustawa o kwalifikacjach do nauczania w szkołach powszechnych wprowadziła, jak wiadomo, nowość do egzaminów nauczycielskich, mianowicie t. zw. praktyczny egzamin nauczycielski, który składa czynny nauczyciel po dwóch latach praktyki szkolnej. W roku 1930 przystąpi do tego egzaminu pierwsza partja nauczycieli, obejmująca przeszło 10.000 osób. W związku z tem zwracają organizacje nauczycielskie uwagę na konieczność rewizji pewnych postanowień wspomnianej ustawy.

Między innemi żądają organizacje nauczycielskie, by nie stawiano kandydatom stopni, ale ogólną ocenę, np. wynik dodatni lub ujemny.

Opłata za egzamin praktyczny wynosi 40 złotych, tak, że z tego tytułu zapłaciłoby nauczycielstwo blisko pół miljona złotych. Organizacje nauczycielskie uważają to za zbyt duży ciężar materjalny, nałożony w obecnych ciężkich czasach na masy nauczycieli szkół powszechnych.

Chodzież
posiada codzienne pismo
»Kresy Zachodnie«
Polecamy się wszystkim interesentom
Administracja
Chodzież, ul. Krótka 1.

Pożar pałacu „Ekeby"

Piątek 13 grudnia okazał się feralny dla pięknego starego pałacu w Rottneros, w prowincji Vermland, uwiecznionego przez Lagerlöff w powieści „Gösta Berling". Pałac ten zbudowany 300 lat temu, stanowił oddawna prawdziwy ośrodek kulturalny okolicznej szlachty — jedno z jego skrzydeł było przeznaczone specjalnie do goszczenia błędnych rycerzy, znanych pod nazwą „kawalerów" którzy zatrzymywali się tu na odpoczynek w swych wędrówkach po Vermlandzie. Zaglądali tu często poeci, oficerowie i inni „szlachetni włóczędzy", pragnący poznać piękny kwitnący Vermland i uroczy, ukryty w głębi lasów, gościnny stary dwór w Rottneros. Kompozytor Italski, Zandonai, napisał niedawno operę, p. t. „Kawalerowie Ekeby", do której tematu dostarczyła mu powieść „Gösta Berling". Opera ta grana była z wielkiem powodzeniem w Medjolanie i Sztokholmie. Rottneros jest bardzo starą osadą, datującą się, jak można się orjentować według znalezionych na miejscu narzędzi i broni, z epoki bronzowej. W wiekach średnich była ona ważnym ośrodkiem handlu i rolnictwa.

Masowe przenoszenie w stan spoczynku urzędników rosyjskiej Akademji Nauk.

Po „czystce", przeprowadzonej wśród uczonych, członków rosyjskiej Akademji Nauk, rząd rosyjski przystąpił do usuwania „nieprawomyślnych" urzędników, zatrudnionych w Akademji Nauk. Dotychczas przeniesiono w stan spoczynku 146 urzędników, a w najbliższym czasie oczekiwane są dalsze masowe dymisje.

RADJO

Programy radjofoniczne

Poniedziałek, dnia 30 grudnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. **13.00** sygnał czasu, hejnał z wieży ratuszowej; godz. **13.07** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy pien. i zboż.-towarowej; godz. **14.15** komunikaty gospodarcze, rolnicze, PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **16.30** radjografja; godz. **16.50** odczyt T. C. L. p. t. „W Alpach" (wygł. ppłk. Piekucki); godz. **17.10** lekcja gry szachowej (wykł. p. Jan Machalski); godz. **17.30** audycja regjonalna (Wielkopolska); godzina **17.45** koncert wokalno-instrumentalny. Wykonawcy: Władysława Gogojewiczowa (mezzosopran), Jadwiga Komorowska (akompanjament), Stanisław Witczak (fortepian), Edmund Stępień (skrzypce), Stanisław Doliński (wiolonczela); godz. **18.45** nadprogram; godz. **19.05** „Silva rerum"; godz. **19.30** pogadanka radjotechniczna, p. Zygmunt Bresiński); godz. **19.50** odczyt p. t. „Świat książek" (wygł. p. J. E. Skiwski); godz. **20.10** odczyt z cyklu „Z nowoczesnego ruchu społecznego" (wygł. p. Kazimiera Berkanówna); godz. **20.30** „Bal w operze" — operetka Ryszarda Henbergera (transmisja z Warszawy); godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. **22.15** lekcja tańców (wykł. p. Vala Jennings)

NIEMA DOBREGO ODBIORU BEZ LAMP RADIOWYCH
PHILIPS
„MINIWATT"
+
Pw 569-

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Katolickie Tow. Rzemieślników Polskich.** Przypadające na poniedziałek, dn 29 bm. zebranie nie odbędzie się

— **Kat. Koło Abstynentów „Wyzwolenie" Poznań - Śródmieście.** Zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 29 bm o godzinie 17,30 w sali Księgarni św. Wojciecha. Wykład wygłosi ks Gałdyński n. t. „Kongres w Monasterze"

— **Chór im. „Chopina"** urządza w niedzielę dnia 29 bm. o godz. 19 w lokalach p. Fiedlerowej, Górna Wilda róg Szwajcarskiej, łamanie opłatka. Członków uprasza się o składanie wzajemnych podarków.

— **Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej** zaprasza członków na wieczór kolendowy w niedzielę, dnia 29 bm o godz 17

— **Tow. Przemysłowców na Jeżycach** bierze udział w uroczystościach 35-lecia Tow. Gimn. „Sokół" - Jeżyce. Zbiórka 29 bm rano o godz 7,30 w lokalu p. Kasperkowej.

— **Wszechstanowy Zw. Rycerzy Orła Białego, Wilda.** Zebranie odbędzie się dnia 30 bm w lokalu p. Figla, ulica Wierzbięcice 27.

— **Stow. Młodzieży Polskiej p. w. św Alojzego (Fara)** urządza dzielenie opłatka w poniedziałek 30 bm o godzinie 19.30 w salce Koła Senjorów. Aleje Marcinkowskiego 26. — Walne zebranie Stowarzyszenia odbędzie się w niedzielę 5 stycznia 1930 r. o godz. 19 w sali OO. Jezuitów, ul Dominikańska 8.

Borykając się z trudnościami codziennego życia i narzekając na biedę zapominamy, że często winę tego smutnego stanu ponosimy sami. Mianowicie lgnąc jak mucha do lepu do towarów zagranicznych a zwłaszcza specyfików leczniczych, wysyłamy miljony złotych z Polski podczas gdy nabycie ich nie zawsze jest konieczne, gdyż można je z łatwością zastąpić wyrobami krajowemi. Pw 7453-47,50

TABLETKI PARAMINT „ERBE" o przyjemnym smaku i zapachu stanowią sympatyczny i **PEWNY ŚRODEK DESINFEKUJĄCY GARDŁO I KRTAŃ**, nietylko dla chorych lecz i zdrowych, przy pielęgnowaniu osób chorych zakaźnie, oraz podczas epidemji tak w domu jak i w szpitalach, szkołach, urzędach, w tramwaju i w kinie **PARAMINT „ERBE"** zażywaj kilka razy dziennie abyś się nie zakaził **GRYPĄ, ANGINĄ** lub innemi chorobami.

Do nabycia w aptekach i drogerjach

— **Zw. Inwalidów, Wdów, Sierot i Emerytów Kolejowych.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 3 stycznia o godz 16.30 w sali p. Grotowskiego przy Dolnej Wildzie nr. 71.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Józef Zefirjan, Dobrzyca 5 zł; — J. Sowiński, Rawicz 5 zł; — Kieliszewski 13 zł; — dr. Bolesław Kawiński 3 zł; — Michał Zigar, Zbąszyń 2 zł; — Aniela Ziołecka 10 zł; — W N. 5 zł; — zebrane podczas uroczystości weselnych doktorostwa Rowińskich 100 zł; — zebrane przy grze towarzyskiej u dr Piechaczków 10 zł; — dr. Paweł Piechaczek 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 1 601,30 zł.

Sprostowanie: W numerze 580 Kurjera Poznańskiego z dnia 14 bm. mylnie wydrukowano, że F Pyskowska złożyła 10 zł, zamiast F. Biskupska, co niniejszem prostujemy.

Na chleb św. Antoniego: Ciepliński, Chojnice 0,90 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 140,90 zł.

Najpiękniejszy film świata!

Dzisiaj t. j. w sobotę, 28. bm. PREMIERA w obydwóch kinach:

„Apollo" i „Metropolis"

Poraz pierwszy w Polsce — równocześnie z Warszawą film, który zaćmi wszystko, cośmy dotąd widzieli!

Księżna Tarakanowa

Monumentalny arcyfilm realizacji króla reżyserów **Raymonda Bernarda** twórcy „Cudu Wilków", ilustrujący dzieje pięknej cyganki, pretendentki do tronu carów za czasów panowania Katarzyny II. Chyliły się przed nią koronowane głowy. Szalał dla niej faworyt Carycy — hrabia Orłow. —

W rolach głównych: **Edyta Jebanne - Olaf Fjord - Rudolf Klein Rogge.**

Przepych i świetność wystawy walczą o lepsze z koncertem reżyserji i gry aktorskiej

Specjalnie dostosowana ilustracja muzyczna.

Ceny biletów pomimo wielkich kosztów obrazu **nie podwyższone.**

Seanse w kinie „APOLLO" o godz. 4,30, 6,3, 8,30 w niedziele i święta o godzinie 2,30

Seanse w kinie „METROPOLIS" o godzinie 5-ej, 7-ej i 9-ej wieczorem. W niedziele i święta o godz. 3-ej po poł.

Pw 817 77-52 87/88

NASZA ODZIEŻ ZIMOWA

dla dorosłych, młodzieńców i chłopców, która oprócz gustownego wykonania z najlepszych materjałów odznacza się taniością — dowodzi ponownie najdobitniej o naszej **znanej przedsiębiorczości.**

WIELKI WYBÓR UŁATWIA WIELCE ZAKUP

15% rabatu gwiazdkowego!

Od 18. 12. — 23. 12. 29. skład nasz otwarty od godz. 8 do 8 wieczorem — W niedzielę, dnia 22. 12. 29 otwarte od 1 do 6 wieczorem.

Pw 771-92

Dnia 27 grudnia 1929 roku, o godz. 6,50 rano, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach nasz najukochańszy ojciec, teść, dziadek i pradziadek, ś. p.

Józef Czerwiński

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 30 b. m. o godz. 2,30 po południu z Zakładu św. Józefa na cmentarz Staroświętomarciński. Msza św. nazajutrz o godzinie 9 w kościele św. Marcina, o czem donosi

w ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

Poznań dnia 28 grudnia 1929 roku.

Pw 8174-52,98

Dnia 27 grudnia 1929 r., zmarł nagle, w 32 roku życia, nasz kochany przyjaciel, ś. p. zw 20 920

Antoni Tucholski

kupiec - zbożowiec — ppor. rez.

W Zmarłym straciliśmy osobę nadzwyczaj szlachetną o wyjątkowych zaletach charakteru, którego pamięć zostanie wśród nas na zawsze. Cześć Jego pamięci!

Grono Przyjaciół w Poznaniu.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 30 grudnia, o godz. 2. z domu żałoby Górna Wilda 50.

Dnia 26 grudnia 1929 r., o godz. 11, zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie św. Sakramentami, po długich, ciężkich cierpieniach, moja najdroższa żona, nasza kochana mamusia, córka, siostra, szwagierka i bratowa, ś. p. zw 20 910

z Zielińskich

Pelagja Tundakowa

przeżywszy lat 39. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 29 b. m., o godzinie 3,30, z domu żałoby przy ul. Szamarzewskiego 47.

W ciężkim smutku pogrążeni

mąż z dziećmi i rodziną.

Poznań, dnia 28 grudnia 1929 r.

Dnia 27 grudnia 1929 rano, o godz. 6,15, zmarł po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzony św. Sakramentami, ś. p. dw 3712

Sędzia Sądu Okręgowego w Poznaniu

Dr. Stanisław Modzelewski

b. ziemianin ziemi kijowskiej.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 30 b. m. po poł., o godz. 2,30, z domu żałoby ul. Działyńskich 1.

Msza św. za spokój duszy odprawi się we wtorek, 31 b. m. rano, o godz. 8,30, w kościele parafjalnym św. Wojciecha.

Poznań, Warszawa, 28. 12. 1929. **Żona z rodziną.**

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak" pl. Nowomiejski 10 Tel. 1046

Po ciężkiej chorobie zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka i babka, ś. p.

z domu Ostoja-Błociszewska

Wiktorja Spława-Neymanowa

o czem donoszą

w smutku pogrążone

dzieci i wnuki.

Pogrzeb odbędzie się dnia 28 grudnia o godz. 3 po południu z domu żałoby, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 16.

Poznań — Rogoźno — Lwów — Ruchna. zw 20897

Podziękowanie!

Przewielebnemu Duchowieństwu, wszystkim Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym, za oddanie ostatniej przysługi i liczne wieńce oraz szczere wyrazy współczucia z powodu zgonu naszej drogiej Zmarłej, ś. p.

Eleonory Malinowskiej

składamy najserdeczniejsze Pw 8161-52,71

Bóg zapłać!

Rodzina.

Śrem, Poznań, Katowice, Śmigiel, Sadogóra, Łuszkówko, Żytyń.

Dnia 27. b. m o godz. 8,30 rano zmarła po długich i ciężkich cierpieniach opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza i najdroższa matka teściowa, babka, siostra, bratowa, szwagierka i ciocia, ś. p.

Stanisława z Malczewskich

Sylwestrowa Tuliszkowa

w 56 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 29 b. m. o godz. 2-giej po południu z śmiertelnicy Zakładu św. Józefa, o czem zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni

zw 20921/22 **dzieci, wnuczka i rodzina.**

Poznań, Młyńska 2, w grudniu 1929.

Żałobna msza św. odbędzie się w poniedziałek, 30 b. m. o godz. 8 rano w kościele parafjalnym św. Wojciecha.

W sobotę, 28 b. m., o godz. 7 rano, zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec, teść i dziadek, ś. p. dw 3718

Melchior Flaczyński

przeżywszy lat 69. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 31 b. m., o godzinie 2.30, z kostnicy św. Józefa na cmentarz świętomarciński przy ulicy Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona, synowie i zięciowie.

Poznań, Głuchowo.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał", ul. Towarowa 25. telefon 3180.

Za okazane współczucie oraz udział w pogrzebie, z powodu śmierci ukochanego męża i ojca, ś. p.

Heliodora Szafranka

składają wszystkim serdeczne

podziękowanie

zw 20928 **żona, dzieci i rodzina.**

We wtorek, dnia 31 b. m. w pierwszą bolesną rocznicę śmierci naszego nieodżałowanego męża i drogiego ojca, ś. p.

Romana Jaśkiewicza

odprawi się za spokój Jego duszy

msza św. żałobna

w kościele św. Marcina o godz. 8,30, o czem zawiadamia

Pw 8175-52,91 **żona z dziećmi.**

W piątek, dnia 27 grudnia 1929 r., zmarł członek nasz, ś. p. zw 20 924

Antoni Tucholski

przeżywszy lat 32.

Cześć Jego pamięci!

Poznańskie Towarzystwo Pływackie w Poznaniu.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 30 b. m., o godzinie 14, z domu żałoby, Górna Wilda 50.

Uprasza się o liczny udział członków w pogrzebie.

Handlowiec

wykształcenie średnie, dłuższa praktyka handlowo-bankowa, niemiecki i polski, po odbyciu wojskowości, przyjmie odpowiednią posadę, w zakładach przemysłowych zaraz. Referencje, wynagrodzenie traktuje drugorzędnie. Oferty Kurjer Pozn. zw 20913

Dnia 27 grudnia 1929 r., zmarł nagle i niespodziewanie nasz najdroższy i nigdy niezapomniany ukochany mąż, ojciec, syn, brat, zięć, szwagier i wujek, ś. p.

Antoni Tucholski

kupiec zbożowy, oficer rezerwy

przeżywszy lat 32. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 30. b. m., o godz. 2 po poł., z domu żałoby Górna Wilda 50. Msza św. za spokój duszy Zmarłego odbędzie się nazajutrz o godz. 8,30, w kościele parafjalnym O. O. Zmartwychwstańców na Wildzie.

W ciężkim smutku pogrążona

żona z córeczką i rodziną.

zw 20930

POLSKI CZERWONY KRZYŻ w POZNANIU

BAL MASKOWY

31 grudnia 1929 roku NA BIAŁEJ SALI BAZARU.

Tańce pod fachowem kierownictwem prof. tańców St. Wituszkowskiego.

Zgłoszenia na zaproszenia imienne z podaniem bliższych szczegółów kierować należy do biura Polskiego Czerwonego Krzyża, ul. Cieszkowskiego 3, II. piętro, pokój 60 między 12—14 oraz 18—19.

zw 19268

Wróciłem

Dr. med. Kolszewski

ul. Nowa 6, I. Tel. 11-22.

zw 20[illegible]

Dnia 26 grudnia 1929 r., o godz. 9 rano, zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy brat i szwagier, ś. p. zw 20906

Antoni Górnaś

przeżywszy lat 66. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 29 b. m., o godz. 2,45 po poł., z domu żałoby ul. Szewska 9, na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążeni

bracia, siostry, szwagrowie i wychowanka z mężem.

Dnia 26. XII 29. o godzinie 19. zmarł po krótkich, ciężkich cierpieniach, nasz ukochany jedyny synek zw 20 11

Edzinek

w 6 wiośnie życia.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, o godzinie 14 z kostnicy w Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążeni

Stefanostwo Witkowscy z córeczką

Poznań, Rybaki 3.

Na karnawał

Maski
Ordery
Czapki
Odznaki do tańca
Wachlarze
Lampiony
Girlandy
Konfetti

Serpentyny własnej fabrykacji

100 paczek 20 zł.

Hurtowni! Detal tanie!

Stale nowości!

Olbrzymi wybór!

Ceny najniższe!

„Aquila"

pl. Wolności 9 św. Marcin 61.

Wrociłem

Dr. Henryk Jarosz

Specjalista chorób skóry i pęcherza. Kw 1402

Przyjmuję jak dawniej od 10—12 i 4—6,30

Poznań, ulica Trzeciego Maja 5. — Tel. 12-02.

Adwokat Feliks Jankowski

przeniósł kancelarję z ul. św. Marcina 13, na ulicę

Sewer. Mielżyńskiego 22

nr. telef. 30-96. zw 2[illegible]

W dniu 25 grudnia r. b. zmarł, ś. p.

Dr. med. Władysław Ziętak

z Bydgoszczy.

W Zmarłym straciliśmy zacnego Kolegę i gorliwego członka.

Cześć Jego pamięci! dw 3716

Związek Lekarzy Z. P.

Dr. med. Wilczewski

lekarz chorób wewnętrznych (spec. sercowych) Kw 1405

praktykuje w sezonie zimow.

W KRYNICY

Willa „Biały Orzeł".

Nagrodę

dam za odzyskanie zagubionej

Polisy - Victoria J. D. No. 366821.

Zgłoszenia do Kurjera pod zw 20919

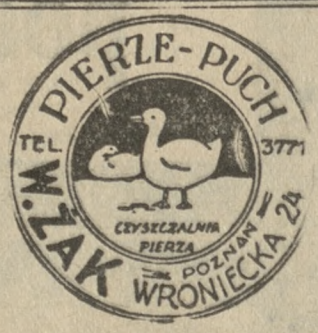

POTOMEK

jednej z najstarszych polskich rodzin ziemiańskich na Pomorzu por., kawal., rez., kat., lat 28 agronom z zawodu, pozna chętnie dla braku odpow. znajomości

TOWARZYSZKĘ ŻYCIA

z większym majątkiem do lat 26 celem wspólnego ewentualnego przejęcia 1 100 mrg lub ożeni się z właścicielką. Rzecz traktuje honorowo i proszę o łaskawe przesłanie fotografji jak i bliższych danych pod zw 20 [illegible] do eksped. Kurjera Poznańskiego.

Drogerję

20 lat zaprowadzoną, dobrze prosperującą, z powodu choroby natychmiast sprzedam. Przyległe mieszkanie. 2 remizy, dwóch lekarzy, szpital, targi, 20 jarmarków, wpłaty 10—15 tysięcy zł. — Zgłoszenia Kurjer zw 20912

Pomorzanka

inteligentna lat 40, poszukuje w większym hotelu lub restauracji posady jako gospodyni-zarządczyni (lecz nie kucharka) pracowała w tym zawodzie długie lata zagranicą w większych hotelach, zna swój zawod doskonale także szycie prasowanie i pranie. Posadę objąć może każdej chwili. Łaskawe oferty uprasza się pod adres: **M. K. up. E. Wiltnskiej, Toruń, ul. Chełmińska szosa 157.**

zw 20[illegible]

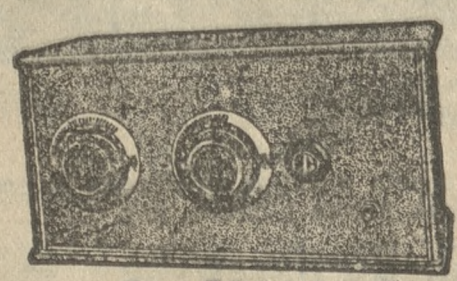

HALLO! HALLO!

Gdy już jesteście zdecydowani na kupno radjoodbiornika, a nie wiecie jaki byłby dla Was Szanowni Czytelnicy najodpowiedniejszy i najlepszy, to pozwalamy sobie przypomnieć Wam, iż tylko

TRÓJKA PHILIPSA

(wszechświatowej marki) **to odpowiedni odbiornik dla Was! Prosty, pewny, tani!** Trójka Philipsa posiada specjalnie staranny dobór części składowych, oraz wybór schematu dokładnie wypróbowanego, gwarantującego zupełnie pewne wyniki. Odbiornik ten posiada znakomitą selektywność, siłę i czystość głosu. Trójka Philipsa niema sobie równych wśród 3-lampowych odbiorników, przewyższa wiele aparatów o większej ilości lamp. Trójka Philipsa ma zastosowane lampy t. zw. złotej serji nast. A. 425, A 409 oraz B 443, głośnikowa. Odbiornik ten można również stosować jako wzmacniacz muzyki z płyt gramofonowych. Odbiornik ten jest zmontowany w eleganckiej skrzynce metalowej (patrz rysunek). Cena za komplet według następującego kosztorysu: 1 odbiornik „Trójka Philipsa" zł 270,—, 3 lampy Philipsa zł 90,—, 1 głośnik Philipsa nr. 2016, zł 120,—, 1 akumulator 4 Volt 24 Amp. godz. zł 35,—, 1 baterja 120 Volt zł 24,—, 1 para słuchawek I rzędn. jakości zł 21,—, 1 woltomierz zł 15,—, 1 kompletny materjał na antenę zł 20,—, razem **zł 595,—. !! Cała Europa na głośnik !!** Idealny ten komplet postanowiliśmy, celem udostępnienia szerokim warstwom społeczeństwa, sprzedać na nader dogodnych warunkach, bo na 12 rat miesięcznych. Przy zamówieniu należy wysłać pierwszą ratę w kwocie zł 45,—, oraz za koszta przesyłki i opakowania zł 20,— razem zł 65,—. Pozostałą zaś sumę rozkładamy na 11 rat miesięcznych po 50 złotych. Do każdego odbiornika załączoną jest kilkuletnia gwarancja oraz ilustrowana broszura (wydawnictwo Philipsa), w której na 20 stronicach są szczegółowo podane wskazówki dotyczące sposobu zakładania anteny i uruchomienia. Zamówienia na powyższych warunkach przyjmuje i wykonuje dla P. T. Urzędników państwowych, oraz dla osób prywatnych zasługujących na kredyt, do wszystkich miejscowości Rzeczypospolitej, firma „UNIWERSAL" we Lwowie przy ul. Kołłątaja l. 3 (tel. 74-80). (Za całość towaru w drodze firma nasza odpowiada). Na żądanie delegujemy na miejsce naszego montera-specjalistę, w którym to wypadku klijent płaci tylko za przejazd 3 klasą. Korzystajcie zatem z tak korzystnej oferty tembardziej, że oferujemy Wam komplet znanej wszechświatowej sławy firmy Philipsa. Zwracamy uwagę na adres: **ZAKŁADY RADJOTECHNICZNE „UNIWERSAL", Lwów, Kołłątaja 3, telefon 74-80. UWAGA.** Na żądanie sprzedajemy odbiornik bez akcesorji. Pw 7899 79.115

W piątek, dnia 27 b. m., zmarł długoletni członek Bractwa naszego, jubilat, ś. p. zw 20932

Józef Czerwiński

dentysta.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 30 grudnia r. b., o godz. 2,30 po południu, z kaplicy św. Józefa na cmentarz Świętomarciński.

Szan. Członków prosimy o liczny udział w pogrzebie, zaś Członków Straży Honorowej wzywamy obowiązkowo do stawienia się w mundurach bez broni. Cześć Jego pamięci!

Zarząd Bractwa Kurkowego w Poznaniu, zał. 1253.

Przewielebnemu Duchowieństwu, wszystkim Krewnym i Znajomym, przedewszystkiem Szanownym P. Kolegom i Obywatelom Kościana za oddanie ostatniej przysługi i liczne wieńce oraz szczere wyrazy współczucia z powodu zgonu mego drogiego męża i ojca, ś. p. Pw 8164-52,78

Michała Ossowskiego

składam najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Żona z dziećmi.

Czarnków, w grudniu 1929 r.

TOMASZ ARLT, Poznań, pl. Wolności 18. Tel. 1877

(obok „Grand-Café")

MAGAZYN WYTWORNEGO OBUWIA

Kw 1885

Poleca nowe kreacje mody Wiedeńskiej i Paryskiej, mogące zadowolić najwybredniejsze gusta, gdyż łączą elegancję z wygodą, nie tracą fasonu, oznaczają wytworność gustu i są do uzupełnienia ubioru niezbędne.

Własna pracownia obuwia. **Obuwie: Męskie, Damskie i Dziecięce.**

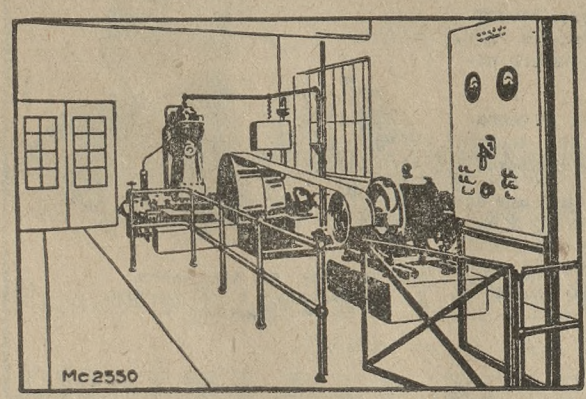

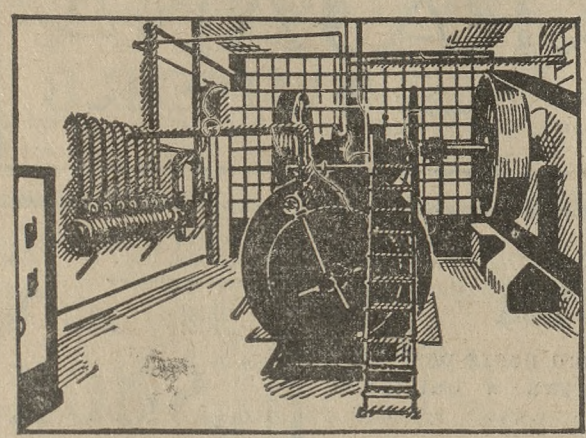

Nowa Siłownia

oszczędza opał i robociznę, pozbawia dużo kłopotów i daje korzyści. Czy dla WPana nadaje się Wolfa lokomobila czy też motor spalinowy Diesel-Buckau, zależy to od warunków ruchu. — Chętnie służymy poradami. Zechce WPan dziś jeszcze napisać do naszego przedstawiciela:

Inż. M. ROWECKI, Poznań

Plac Wolności 3, II. Tel. 5371.

Maschinenfabrik Buckau R. Wolf A-G. Magdeburg.

Tw 604

Bezsprężarkowe silniki Diesel'a

do mocy włącznie 1 500 KM dla każdego ruchu.

STOCZNIA GDANSKA

GDANSK, Werftgasse 4.
WARSZAWA, Jasna 11 m. 5, tel. 99-18.
ŁÓDŹ, Traugutta 9, tel. 41-83.
POZNAŃ, Słowackiego 18, tel. 77-35.
KRAKÓW, Wiślna 12, tel. 30-49.
KATOWICE, ul Wita Stwosza nr. 3, tel. 27-10.
LWÓW, Podlewskiego 7, tel. 48-88.
LUBLIN, Krakowskie Przedmieście 56 m. 8, tel. 9-62.
RÓWNE, 3-go Maja 50, tel. 307.
WILNO, Jagiellońska 9 m. 12, tel. 8-84.

zw 4169

Odznaczone zostały na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu medalem „Grand Prix" i „wielkim medalem złotym".

GRAMOFONY

pierwszorzędnej jakości o wspaniałym głosie.
Płyty nagrania artystów wszechświatowej sławy.
Repertuar taneczny. Ostatnie aktualne przeboje,
poleca **w ogromnym wyborze po cenach przystępnych**

K. Kłosowski, 27 Grudnia 6. Tel. 11-19

bpw 1076 **naprzeciw Teatru.**

Skład bławatów

konfek. męskiej, damskiej, obuwia, bardzo dobrze prosperujący, bez konkurencji w mniejszem mieście, bogata okolica, **zaraz na sprzedaż.** Towaru crk. 65—70 000,—, wpłaty potrzeba około 20 000,— reszta na częściowe raty, zabezpieczeniem wartościowemi papierami lub hipoteka. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20 301

Gruźlica płuc

jest nieubłaganą corocznie, nie robiąc różnicy dla płci, wieku i stanu. Kosi miljony ludzi.

Przy zwalczaniu chorób płucnych bronchitu,

uporczywego, męczącego kaszlu i t. p. stosują pp. Lekarze

BALSAM THIOCOLAN-AGE,

który ułatwiając wydzielanie się plwociny wzmacnia organizm samopoczucie chorego oraz powiększa wagę ciała. Używa się za poradą lekarza. Usuwa kaszel

nw 5127

Sprzedają apteki. **Sprzedają apteki.**

M. MINDYKOWSKI

Poznań, ulica Żydowska 33.

Pw 2281-0.1102

Poszukujemy od 1 stycznia 1930 r.

korespondenta

(wzgl. korespondentki), piszących biegle na maszynie. Od kandydatów wymaga się samodzielnego załatwiania korespondencji w języku polskim i niemieckim. Wyczerpujące zgłoszenia z odpisami świadectw, podaniem referencyj i wysokości wymaganej pensji pod nr. 52,74 do **„PAR"**, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 8158-52.74

Młyn motorowy

100 ctr zabudowanie gospodarcze, 15 m. ziemi, dom. mieszk. ogród, w mieście w pełn. biegu w dobr. stanie techn. na **sprzedaż.** Oferty do ekspedycji Kurjera pod **zw 20 885**

Pokoju z kuchnią

względnie dwóch pokoi

poszukuje od gospodarza lub przejmę z meblami. Warunki obojętne. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 20918**

Korzystna okazja dla zakładów cholewkarskich i konfekcyjnych. Kompletna Stebnernia na zapęd elektryczny, z motorem, transmisjami, stołami etc. włączn., około 60 różnych maszyn do szycia, w tem 18 (Singera) lekkich, płaskich, 5 Singera ciężkich płaskich, kilka lekkich i ciężkich słupkowych, kilka ciężkich leworamiennych, poza tem maszynę do obszywania dziurek, maszynę tak zw. Zick-Zack, maszyny do szerfowania „Fortuna", tanio w komplecie lub też pojedyńcze części i urządzenia **zaraz do sprzedania.** Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20 917

Zamiana

Dobrą praktykę lekarską w mieście o 13 000 mieszkańców, z wyższemi szkołami i przemysłem, **zamienię na mieszkanie** nadające się na praktykę lekarską w Poznaniu. Oferty pod **„Lekarz prakt. 100"** do biura ogłoszeń **„PAR", Bydgoszcz,** Dworcowa 72. Pw 8152-63.1174

POSZUKUJĘ

pomocnika

dla handlu bydła

z dobrej, sumiennej rodziny zawodu rzeźnickiego, który mówi i pisze także po niemiecku, jest trzeźwy i biegły. Pensja z wolnem utrzymaniem wysoka. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod nw 6237

Poszukujemy od 1. 1. 1930 r.

kantorzystki

z ukończoną szkołą handlową. Pisemne osobiste zgłoszenie przyjmuje popołudniu pomiędzy godz. 5—6 firma zw 20827

„DENTAL",

SZRAMA i KAPCZYŃSKI, Skarbowa 11.

Poszukujemy zaraz

inżyniera

jako kierownika technicznego.

Warunek: Osoba (nie niżej lat 40), z bogatem doświadczeniem w ogólne budowie maszyn, kotłów i rezerwoarów (ponieważ przeważnie reparacje) oraz w odlewaniu żelaza; energiczny kierownik do około 150 ludzi i zręczny akwizytor z dobremi stosunkami w przemyśle i w urzędach, dobry kalkulator, język polski i niemiecki w słowie i piśmie.
Ofiarujemy: Samodzielne pierwsze stanowisko obok kupieckich kolegów, stałą posadę z dobrą pensją. Po wpracowaniu udział w zyskach.

Zgłoszenia z życiorysem, odpisem świadectw resp. referencjami, fotografją i podaniem warunków możliwie w języku niemieckim uprasza zw 20 825

F. EBERHARDT, Sp. z o. p. — BYDGOSZCZ

fabryka maszyn kotlarnia i odlewnia żelaza.

WINIAKI LIKIERY

WINKELHAUSEN

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE: WINKELHAUSEN T.A. STAROGARD-POMORZE ZAŁ. 1846

RUMY ARAKI

Nagrodzone na P. W. K. Państwowym Złotym Medalem.

Pw 723-4-147

Niskie tony wyrażają muzykę!

Światowej sławy Arcofon ma skalę tonu o $7\frac{1}{2}$ oktawach, aż do niskich głosów basowych. Dlategoteż słyszy WPan przez Arcofon tak samo dobrze męski głos, jak i każdy pojedynczy instrument muzyczny ze swojemi właściwościami dźwięków.

Każ sobie WPan w najbliższym składzie niezobowiązująco przedstawić działanie Arcofonu.

Arcofon 4Z

ulubiony głośnik publiczności.

TELEFUNKEN

Długoletnie doświadczenie. — Najmodniejsza konstrukcja.

Na życzenie demonstrują odbiorniki, głośniki i lampki Telefunken przedstawiciele nasi

w Grudziądzu: A. Kunisch
w Chojnicach: Emil Herrmann
w Chełmnie: Walter Smoliński
w Wąbrzeźnie: Fr. Biały
w Lubawie: Jan Krasiński
w Działdowie: Otto Obiuda
w Kościerzynie: Bracia Ormańscy
w Toruniu: „Elektra", właśc. Schulz
w Jabłonowie: B. Makowski
oraz wszyscy odsprzedawcy.

nw 5080

Piękna cera

pociąga więcej niż regularne rysy twarzy. Nie każda kobieta może być piękną, ale zato powabną i miłą. Kremu Khasana-Superb nadaje cerze czarujący wygląd.

Użycie znikomej ilości tego kremu o pomarańczowym kolorze wystarcza, aby nadać skórze zachwycającą indywidualną różowość.

Działanie kremu Khasana-Superb jest analogiczne z działaniem ołówka do warg Khasana-Superb — charakteryzującego odporność na zmiany atmosferyczne, nie ściera się przy pocałunku, usunąć go może tylko woda i mydło.

Dr. M. Albersheim, Frankfurt n. M., Londyn, Gdańsk.

KHASANA SUPERB

Tw 822

Na Święta

polecamy do domu nasze pasteuryzowane trwałe piwa w butelkach

DWORSKIE (jasne), KASZTELAŃSKIE (ciemne), KARMELICKIE (słodowe, odżywcze) i PORTER.

Piwa te zachowują swą dobroć bez względu na temperaturę i czas przechowywania.

Nagrody: WIELKI ZŁOTY MEDAL na P. W. K. w Poznaniu w r. 1929. ZŁOTY MEDAL PAŃSTWOWY z r. 1929. ZŁOTY MEDAL na MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE w LEODJUM (Belgja) w r. 1928

świadczą o dobroci i jakości naszych piw. Pw 8010-51,86

Piwa nasze nabyć można wszędzie. Żądajcie zawsze piwa Huggera.

Browary Huggera S. A. w Poznaniu.

TYLKO

Lakiery Emalje - Farby marki

„SMOK"

są najlepsze i najtrwalsze. Kto „Smokiem" maluje. Nigdy nie żałuje. nw 1878

Majątek ziemski

1400 ha

przestrzeń przeważnie leśna, bez budynków, ładne położenie nad Wilją, piękne młodniki — sprzedam tanio w jedne ręce za gotówkę (17 dol. am. hektar). Duży popyt okoliczny na ziemię umożliwia zwrot kapitału z parcelacji połowy obszaru. Oferty i zgłoszenia należy nadsyłać: Tw 839

JAN ŁUCZKOWSKI, WILNO ul. Rossa 10/2.

Wolnym od wszelkich

bólów reumatycznych, gośćcowych, nerwobólów stanie się ten kto używa systematycznie znakomite nacieranie p.n.

ICHTIOMENTOL

Wszędzie do nabycia.

Główny skład wysyłkowy na Polskę i Gdańsk: Laboratorjum chem. aptekarza **Mra. Zymona Edelmana Lwów, Teatyńska 16.**

Pw 7702-1-2-305

Cukiernia i Kawiarnia G. Erhorn Poznań Fr. Ratajczaka 39 Tel. 32-28.

SENSACJA DNIA

NISKIE CENY OBUWIA!

Specjalne ceny gwiazdkowe

H. Strzyżewski

Wodna 2 tylko I piętro Wodna 2

bpw 1130

2-3 pokoi

na biura poszukuje w śródmieściu Adwokat od 1. 2. 1930. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Pozn. pod zw 20904

Lokata kapitału

zapewniona może być jedynie przez firmę gwarantującą bezwzględną pewność i solidność wierzycieli nieruchomości wiejskich i miejskich. Przyjmuje zgłoszenia piśmienne i ustne. zw 20 905

EDWARD ADAMKIEWICZ Poznań, Wierzbięcice 13 firma w roku 1908 sądownie zapisana.

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, braku energji, melancholję, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledzionicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka otrzymają bezpłatnie broszurę Dr. Weisego Słabość nerwów

Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 85.

Pw 6938-46.28

Kopalnia złota!

Przedsiębiorstwo w Poznaniu dobra egzystencja z ważnych powodów, z przyległem mieszkaniem na sprzedaż. Do objęcia potrzeba ca 20 000.— zł ewentl. przyjmie się wspólników. Poważni reflektanci z załączeniem znaczka na odpowiedź z dotychczasowem zatrudnieniem zechcą skierować do Kurjera Pozn. pod dw 3698

KTO

tylko nosi się z zamiarem kupna radjoodbiornika najnowszych udoskon. konstrukcji, gramofonu, eufonu, aparatu fotograficznego, maszyny do szycia (syst. Singera) powinien bezzwłocznie **zażądać od nas bezpłatnego ilustrowanego cennika**, który odwrotnie wysyłamy bezpłatnie. Sumienne wykonanie zleceń zamiejscowych. Obsługa fachowa. Ceny konkurencyjne. Warunki spłaty długoterminowe, podług możności płatniczej poszczególnego klijenta. P 7823-72.111

Dom Towarowy „Uniwersal", Lwów, Kołłątaja 3 Telefon 74-80.

Do sprzedania DRUKARNIA

nakładowa w pełnym komplecie i z duzym zapasem czcionek nowego kroju za cenę 15 000 dolarów. Oferty i zgłoszenia kierować do Tow. Rekl. Międz. g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, ulica Marszałkowska 124, sub: „W P M 58". Tw 840

Pieniądz dla każdego

uczciwego i porządnego człowieka, który zajmie się sprzedażą centryfug do mleka, maszyn do szycia i prania. Fabrykaty chlubnie znane, pierwszej jakości, dogodne spłaty miesięczne. Wysokie prowizje płatne natychmiast. Zainteresowane składy i odpowiedni odsprzedawcy zechcą skierować swe oferty celem objęcia zastępstwa do Kurjera Poznańskiego pod nw 6 251

Fortepiany Pianina

Steinway & Sons, fabryk krajowych jak i zagranicznych na dogodnych warunkach do 24 miesięcy. Harmonje przy wpłacie 250 zł na spłaty po 30 zł miesięcznie poleca

Władysław Kwiatkowski Poznań, ul. Gwarna 13.

Telefon 24-45. dw 8079

W mieście o 4000 mieszk. do sprzedania, z powodu zmiany

skład żelaza, sprzętów domowych, towarów kolonjalnych i bławatnych

świetnie prosperujący, bez konkurencji, położony w rynku, najlepszym punkcie miasta, z mieszkaniem. Cena przystępna. Łaskawe zgłoszenia skierować do „PAR", Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 57,230 Pw 8149-57,230

W powiatowem mieście Wielkopolski jest od 1 stycznia 1930 do wydzierżawienia

wielki skład z urządzeniem

trzy wielkie okna wystawowe, 2 wejścia, nadający się na każde przedsiębiorstwo, 6 pokoi i kuchni, wielkie i ładne sklepy, dużo masywnych chlewów, duże podwórze z wjazdem. Wszystko położone przy głównym Rynku na narożniku najruchliwszej ulicy. Wszelkie szkoły i urzędy na miejscu. Dotychczas był skład żelaza. Szan. reflektanci zechcą się zgłosić u p. Maniewskiego, Apteka w Chodzieży. zw 20 914

Restauracja Palais Royal

we wtorek, dnia 31 grudnia

Wieczór Karnawałowy

uprasza się o wczesne zamawianie stołów.

Telefon 15-21. Telefon 15-21.

Pw 8165-52 82

SALĘ

do zabaw

poleca zw 20808

Hotel Francuski

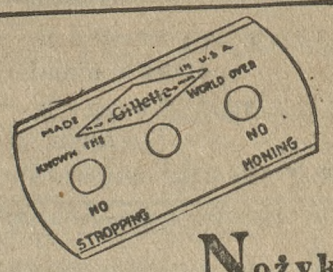

Nożyki

Gillette wyrabia się tylko jednej jakości — najlepszej

Najlepszy gatunek stali, najdokładniejsze maszyny, szczegółowa i bezwzględna kontrola jakości każdego nożyka wychodzącego z fabryki łómacz przysłowiową doskonałość nożyków Gillette. Żądać wyraźnie nożyków Gillette.

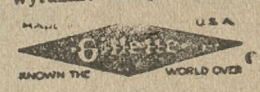

Gillette

nw 4392

Restauracja **„APOLLO“ DANCING**

Piekary 16/17. Telef. 11-92.

WIELKI BAL SYLWESTROWY

Z UDZIAŁEM WSZYSTKICH ARTYSTÓW.

DUŻO NIESPODZIANEK.

Kuchnia pierwszorzędna. Wybór dowolny. Najlepsza orkiestra pod batutą kapelm. Melodysty. Najpiękniejszy bar amerykański.

Pw 8166-52,80 **Dyrekcja Rest. Apollo.**

Od 1. stycznia 1930, potrzebny

BIURALISTA

z praktyką handlową, biegły w liczeniu, z ładnym charakterem pisma. Zgłoszenia z podaniem referencyj i życiorysem uprasza się skierować do „Par“, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 52,79 Pw 8168 52,79

Szachtmistrz

energiczny obeznany z pracami ziemnemi przy budowie dróg oraz z niwelacją, **może się zaraz zgłosić.** Fa. **C. Jankowski, Gniezno.** — Budownictwo podziemne robót inżynierskich.

nw 6283

Przyjmuję

członków Kasy Chorych miasta Poznania

Dr. med. Ostrowski

Poznań, Górna Wilda 101. zw 20780

Śpichlerz

przy ruchliwej ulicy w mieście powiatowem. 15 tys. mieszkańców, 4 lat był handel zboża i wymiana mąki, **jest do wydzierżawienia** od 1 stycznia 1930 r. Zgłoszenia do Kurjera pod **dw 3695**

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranica

MARCELI ZOCH,

inżynier dyplomowany rzecznik patentowy

Poznań, Przecznica 9.

Pw 4040 29 41

Kantorzystki

biegłej w polskim i niemieckim, piszącej na maszynie, **poszukuję od 1. 1. 1930.** Zgłoszenia z odpisami świadectw do „PAR“ Al Marcinkowskiego 11. pod 52.93 Pw 8178-52 93

PONIEDZIAŁEK 30. 12. 29.

WTOREK 31. 12. 29.

CZWARTEK 2. 1. 30.

PIĄTEK 3. 1. 30.

SOBOTA 4. 1. 30.

w **3**-ECH NASZYCH MAGAZYNACH

ul. Wrocławska 14 ul. Wrocławska 15 ul. Fr. Ratajczaka 2

FORMALNA REWOLUCJA CEN

PODCZAS

PIĘCIODNIOWEJ WYPRZEDAŻY INWENTUROWEJ

PALTA - ULSTRY - RAGLANY za 1/2 ceny

Ubrania spacerowe, wizytowe, fraki, smokingi, marynarki w tasiemkę. — Futra-kożuchy dla szoferów, stangretów także nieposzyte do stróżowania. — Kurtki futrzane, kamizelki futrzane, jagnięce kalesony, kamizelki jedwabne z rękawami. — Koce futrzane jedno i dwuosobowe, kurtki skórzane, rękawice i kapy futrzane.

Ceny na wszystkich artykułach zniżone do minimum tak, że najdalsza podróż się opłaca.

UBRANIE za 225 zł

wykonane na miarę, to szczyt elegancji, proszę się przekonać.

Fr. Ratajczaka 2 - Wrocławska 14

tel. 26-07 21-71

EDMUND RYCHTER

KARNAWAŁ 1930

Fraki-Smokingi

gotowe i na miarę.

Fr. Ratajczaka 2 - Wrocławska 14

tel. 26-07 21-71

Zwykłe kożuchy, jaczki futrzane, skopiaki kupuje się najlepiej w małym magazynie po schódkach Wrocławska 15, tel. 54-25 i 54-15.

Stenografja: polska i niemiecka.
Pisanie na maszynach wszelkich systemów.
Księgowość prywatnie.

Kursy Stenografji i Pisania na Maszynie
L. Tyran-Zaworskiej
Strzelecka 33. nar. pl Świętokrzyskiego i ul. Poznańska 28/30, III.

Nowy kurs 2 stycznia
miesięczny, kwartalny i półroczny.
Nauka bardzo staranna.
Słabym oddzielne lekcje bezpłatne.

Zdumienie ogarnia każdego

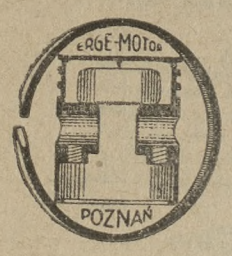

skoro po krótkoterminowych i tanich zabiegach silnik jego znowu pracuje jak nowy. Jak sportowiec na serce, tak właściciel silnika zważać musi na cylinder, wał korbowy i tłoki. Uszkodzenia tych części można zawczasu łatwo usunąć. Lecz należy natychmiast zwrócić się do firmy **ERGE-MOTOR, Poznań, ul. Mylna 38,** jeśli wystąpią defekty motoru. Już wiemy: nw 6243

Cylinder, tłok i wał korbowy przez ERGE-MOTOR znów jak nowy.
VIS

Telefon 79-29

Wielki wybór.

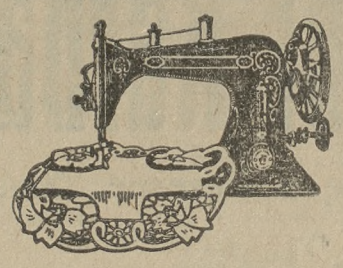

Haftowanie
i cerowanie bez specjalnej płytki co wyklucza łamanie igieł i nauka darmo. Reparacje wszelkich systemów. Części na składzie, także do Singera. **TANIO** ponieważ w mieszkaniu i na raty. Jako doświadczony zawodowiec i z nakazu sumienia prowadzę maszyny tylko takie, które przewyższają maszynę amerykańską Singera. Pw 7285/6-47 16/8/9

T. Konikiewicz, Poznań,
Plac Nowomiejski 1 a (wejście z bramy).

Czy jest możliwe?

Do czego postąpiła technika i twórczość, jest wprost niedowierzające. Ostatnią sławą techniki jest aparat, który pierze w przeciągu kilku minut **20 koszul, 10 prześcieradeł, 10 ręczników i inną bieliznę.**

Ułożenie i budowa aparatu jest jednym z najmniej skomplikowanych. Aparat ten oznacza **90% natężenia sił, 90% środków do prania,** z chwilą zastosowania jego w gospodarstwie domowem wszelkie pranie znikło, nie działa on przez jakieś tajemnice, lecz przez ciśnienie i wyssanie powietrza, która się w nim gromadzi. Można prać jedwabie, batysty, koronki, bieliznę, koce oraz ubrania robocze. Największe pranie, które trwało przez 3 dni przez zastosowanie polskiego wynalazku **„TRYUMF"** zmniejsza się dosłownie do 2 godzin. Bielizna czysta jak kryształ, bez dodania żrących środków. Do tej chwili aparat szerokiemu ogółowi nie był znany Pw 8170-52.90

„TRYUMF" wprost nieprzewidziane usługi oddaje domu. 10-letnie dziecko śmiało może wykonać **małą przepierkę. — Cena aparatu jest 45,— złotych,** na który otrzymuje się trzyletnią gwarancję.

Bliższych informacyj można osięgnąć z dniem 1 stycznia 1930 roku, w mojej stałej siedzibie **ul. Półwiejska 5,** lub teraz w dotychczasowej siedzibie **św. Marcin 63, telef. 54-24 lub 56-95.**

Udziałowców

do mającej powstać spółki z ogr. odp. potrzebuje Młyn parowy z nowoczesnem urządzeniem położony w mieście blisko Poznania przemiał ck. 20 ton na dobę. Okolica bogata w zboże. Zbyt produkcji zapewniony. Poważne zyski, pewna świetna lokata kapitału. Bliższych szczegółów udzieli **adw. Szeitza, Poznań, ulica Kramarska nr. 19/20.** zw 20900

Lokal handlowy

otwarty, w najruchliwszej części miasta, 2 duże okna wystawowe z urządzeniem, bez towaru, **zaraz na sprzedaż.** Lokal o wielk. 11 × 6 mtr. z przyległą ubikacją 4 × 3 mtr., nadający się na każdą branżę. Zgłoszenia poważnych reflektantów do **„PAR"**, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 52,92 Pw 8179-52,92

PRZETARG

Rada Portu odda w drodze publicznego przetargu prace i dostawy przy budowie **nadbrzeża kejowego** długości 243 m nad Martwą Wisłą, przy drodze Broschkischer Weg powyżej gmachu Poczty Polskiej. Szczegółowe warunki przetargu będą wyłożone począwszy od dnia 27. 12. 1929 r. w Biurze Technicznem Rady Portu w dni powszednie od godz. 8—12, lub można je otrzymać za opłatą 25 guldenów od Kasy Głównej Rady Portu w Gdańsku, Neugarten 28/29. Termin przetargu w czwartek, dnia 30 stycznia 1930 r., o godz. 10 przed południem. Przydział nastąpi w ciągu czterech tygodni.

Gdańsk, w grudniu 1929 r.

dw 3705 **Rada Portu i Dróg Wodnych w Gdańsku.**

Wyprzedaż na Wystawie obrazów
w Pałacu Działyńskich, Stary Rynek 76, przedłużona na liczne żądania **do 3 stycznia.** Ceny zniżone — wstęp wolny od 11 — 3 i 5 — 7.
zw 20926

Potrzebna
osoba wykształcona
do udzielania lekcyi robótek, śpiewu, gimnastyki, gotowania i mogąca objąć zarząd internatu. Zgłoszenia z odpisami świadectw i życiorysem do ekspedycji Kurjera Pozn. pod **zw 20903**

Starsza ekspedientka
do konfekcji damskiej, z dobremi referencjami, oraz
książkowy
piszący na maszynie, z znajomością języka polskiego i niemieckiego **natychmiast potrzebni.** Oferty z odpisami świadectw uprasza się skierować do **Hurtowni Cz. Buza w Toruniu.** dw 3709

Służąca
z gotowaniem potrzebna od Nowego Roku. Zgłoszenia Kopernika 9. II. prawo. Pw 8 142 52 54

Nowe siły dla mężczyzny
przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—
Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108

8. F. 2/29.

WYWOŁANIE

Wdowa **Anna Schultz** z domu **Lemberg w Schivelbein** (Niemcy), wniosła **o wywołanie zaginionego listu hipotecznego** na hipotekę, zapisaną w księdze wieczystej Wieleń. tom XVII, wykaz 618, w dziale III. pod nr. 3, na rzecz **Wilhelma Zemkego** i żony tegoż **Elżbiety Zemke** z domu **Knispel,** w wysokości 18 000,— mk. reszty ceny kupna z 4,5% odsetkami, celem udzielenia nowego listu hipotecznego.

Posiadacza listu hipotecznego wzywa się by najpóźniej w terminie wywoławczym, wyznaczonym przed niżej podpisanym sądem na dzień **4 marca 1930 r., o godzinie 10,** swoje prawa zgłosił i list przedłożył, gdyż w przeciwnym razie nastąpi pozbawienie mocy prawnej tego dokumentu.

Wieleń n/Not., dnia 10 grudnia 1929 r.

nw 5896 **Sąd Grodzki.**

OBWIESZCZENIE

W rejestrze handlowym „A" pod nr. 313 tut. Sądu zapisano Firmę **„Tani Bazar"**, a jako właścicielkę **Annę Bruckmann z Wrześni.** nw 5870

Września, dnia 27 grudnia 1929 r.

Sąd Grodzki.

Przetarg przymusowy

W poniedziałek, dnia 30 b. m., o godz. 11 przy ul. Strzeleckiej 21, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: nw 6290

fortepian, lustro, biurko, stół okrągły i kanapę.

Pietruszewski, kom. sąd., Wielkie Garbary 33.

Przetarg przymusowy

W poniedziałek, dnia 30 grudnia 1929 r., o godz. 10 przed południem, sprzedawać będę **w Ostrowie** u p. Józefa Kaczmarka publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: dw 3715

rower, cielaka i 3 prosięta

Kurczewski, kom. sąd., Szamotuły.

Przetarg przymusowy

W poniedziałek, dnia 30 grudnia, o godz. 11 przed południ. sprzedawać będę **w Ostrowie** u p. Kustera, publicznie. najwięcej dającemu za gotówkę: dw 3714

krowę

Kurczewski, kom. sąd., Szamotuły.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 30 grudnia 1929 r., o godz. 10,15 przed południ. przy ul. Podgórnej 10, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: nw 6288

2 000 butelek wina białe bordeaux, 15 skrzyń oliwy jadalnej w blaszankach.

J. Bartkowiak, kom. sąd. Kochanowskiego 24, telefon 75-24.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 30 grudnia 1929 r., o godz. 12.45 po południu przy ul. Pocztowej 31, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: nw 6289

40 ubrań męskich, 10 płaszczów męskich, większą ilość bielizny męskiej.

J. Bartkowiak, kom. sąd. Kochanowskiego 24, telefon 75-24.

PRZYMUSOWA LICYTACJA

W czwartek, dnia 2 stycznia 1930 r., o godz. 12, **w Pniewach,** w rynku, sprzedawać będę za natychmiastową zapłatą: dw 3708

polowiec

w sobotę, dnia 4 stycznia, w Karminie

2 stogi słomy

JUJA, komornik sąd. w Pniewach.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Folwark
350 mórg, piękna, zdrowa okolica, obszerny dworek, Poznań 50 kilometrów, sprzedam na dogodnych warunkach, względnie zamienię na kamienicę. Oferty Kurjer zdw 85 229

Księgarnia
i skład papieru, stare przedsiębiorstwo z powodów rodzinnych zaraz do sprzedania. Zgłoszenia tylko reflektantów z podaniem wpłaty uprasza się do Kurjera nw 6 291

Piekarnia kopalnia złota
w dużej wsi kościelnej, stacja w miejscu, obszerne masywne zabudowania, dom 10 pokoi, skład, wiatrak ziemia, spiesznie za 50 tysięcy wpłaty 25 000 z powodu choroby na sprzedaż. Zgłoszenia Agentura Kurjera Leszno. nw 6 284

Sprzedam
dom mój, położony w mniejszem miasteczku, w rynku, duże zabudowania, z restauracją, konsens zapewniony, najlepsza i największa restauracja w miejscu, 3 składy. Budynki w dobrym stanie. Cena stoczterdzieści tysięcy złotych. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nw 6 286

Zegar
stojący Beckera, młotk., radjo 3 lamp, kompletne, skrzypce Stradivarius, lornetkę 8 ×, fabrykat franc. sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 85 397

Na sprzedaż
kinoaparat, prawie nowy w tem 3 rodzaje oświetlania i 10 filmów, cena 3 500 zł. Zgłoszenia Chwaliszewo 35, parter. zdw 85 413

Piekarnię
z zabudowaniem w dużej wsi kościelnej, 3 min. od dworca, sprzedam lub wydzierżawię. Oferty przesłać do Kurjera zdw 85 418

Tanio
sprzedam salonik mahoniowy. — Bóżnicza 15, I., lewo, godzina 2—4. rw 8184

Wózek
stosowny do przewożenia ciężkich towarów na targi miejskie 4 kołowy z masywną nadstawką za 50 złotych sprzeda. Ignatowicz, Jezuicka 4. zdw 85 442

3 składy
własne tanio odstąpię. Adres Kurjer zdw 85 439

Fortepian
krótki, czarny na metalowej płycie 1000 zł. Gościniak, Środka, Warownia Reformatów. zdw 85 396

Willa
przy tramwaju 7 pokoi, hall, łazienka, kuchnia, ½ morgi ogrodu, budynek gospodarczy masywny, parkan, cała odnowiona, bez długu, wolna za 7 000 dol. na sprzedaż. Oferty „Par", 27. Grudnia 12, pod 56,125 Pw 8 155-56,125

Sprzedam
posiadłość w Żabikowie, 2 morgi gruntu i dom z meblami. Szukała, Żabikowo, kolonja. zdw 85 399

Brzytwy
maszynki do włosów oraz wszelkie przybory do golenia najtaniej St. Wenzlik Poznań Aleje Marcinkowskiego 19. dw 3 071

Skład
w Rynku bez odstępnego zaraz do wynajęcia w powiatowem mieście (Poznańskie). Oferty Kurjer zdw 85 030

Wystawienie
najniższych cen to najlepsza reklama prosimy przekonać się na wystawie Braci Pióro Aleje Marcinkowskiego 28. Kw 1150

Dobrze
zaprowadzony skład towarów kolonjalnych z kompletnem urządzeniem i towarem w większem mieście powiatowem zaraz do sprzedania za 2 500 zł 3 pokoje i kuchnia. Powód: Niesnaski rodzinne. Oferty Kurjer zdw 85 038

Maszynę
krawiecką dużą w dobrym stanie tanio sprzedam. Patalas, Małeckiego 16, I, lewo. zdw 85 051

Willę
6 pokoi zabudowania gospodarcze I klasy, ogrodnictwo 40 mórg pszennej ziemi, ogród owocowy, 200 drzew, 600 krzewów, 6 krów dojnych, 2 konie, martwy inwentarz, 5 klm od Poznania — sprzedam Kudliński, Niegolewskich 10 a, telefon 6039 zdw 85 041

Dwie
dobre maszyny do pisania sprzedamy tanio Aleje Marcinkowskiego 20, II piętro prawo. zdw 84 888

Antykil
wielki wybór Pocztowa 22. Pw 7 457 57.74

Worki
od mąki 2 cent mam do oddania Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 85 022

Rzeźnicy!
Sprzedam maszyny wolf kuter), motor gazowy transmisje tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 596

Pianino
orzechowe Dreyer Berlin, cena 1 800 zł. Adres poda Kurjer zdw 84 834

Klubowy
garnitur jak nowy 320 złotych sprzedam. Grobla 19 front, II., piętro lewo. zdw 84 859

Kołdry
materace po cenach fabrycznych wszelką bieliznę szyje — Marja Gnoińska Poznań, Plac Świętokrzyski 1. zdw 85 104

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29 magazyn mebli tel. 64 25. Pw 6 186-41 75

Parcelka
pod budowę na sprzedaż. Kołodziejek, Marszałka Focha 69, front. zdw 85 033

Plac
pod budowę domu w Gdyni 567 metr. sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 101

Szafę
ogniotrwałą sprzedam bardzo tanio. Skarbowa 20, skład. zdw 85 124

Sprzedam
wózek dziecięcy tanio. Adres Kurjer zdw 85 121

Frakowe
ubranie, jedwabna podszewka na wyższego okazyjnie sprzeda. — Adres Kurjer zdw 85 112

Rurki

do ondulacji, jak wzór 3 75 zł niklowane trwały gatunek 5 zł St Wenzlik Poznań Al. Marcinkowskiego 19. dw 3072

Mały
piesek na sprzedaż. — Strzelecka 21, I., prawo. zdw 85 151

Biurko
mahoniowe nowoczesne, ewentualnie cały pokój okazyjnie sprzeda Czechowska, Wielkie Garbary 8. zdw 85 193

Maszynę
do szycia nową, damską, z okrągłem czółenkiem okazyjnie tanio sprzedam. „Torero", skład rowerów, Poznań-Jeżyce, Kraszewskiego 8. zdw 85 190

Szory
półszorki tanio na sprzedaż. — Adam Grupka, Marcelego Mottego 5. zdw 85 189

Dzierżawa
130 mórg ziemi pszennej, budynki pierwszej klasy, inwentarze nadkompletne, natychmiast wydzierżawi Centrala Handlowa, Poznań, 27. Grudnia 5. zdw 85 186

Skład
z dużem oknem wystawowem, przyległym pokojem przy pierwszorzędnej ulicy Poznania, nowocześnie urządzony, świeżo odnowiony natychmiast odstąpię z powodu wyjazdu. Aleje Marcinkowskiego 3 a, skład konfekcji. nw 6168

Skład
mniejszy z dużem oknem wystawowem, blisko Starego Rynku, natychmiast do odstąpienia. — Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 85 236

Posiadłość
w mniejszem mieście, z dobrą okolicą, blisko rynku, składająca się z domu ze składem i bardzo obszernemi zabudowaniami, ogród owocowy, 17 mórg ziemi i łąk z torfem. Całość nadaje się na każde przedsiębiorstwo, jest z powodów rodzinnych do sprzedania. Wpłaty potrzeba do 15 000, reszta na dogodnych warunkach. Zgłoszenia do Kurjera nw 6 262

Skład
obuwia w Poznaniu przy Starym Rynku przy ożywionej ulicy z powodu podeszłego wieku zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 84 862

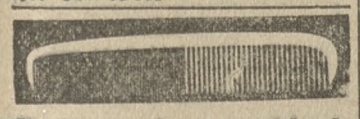

Gwarancyjne grzebienie
w wielkim wyborze! Drogeria Universum Poznań ul. Fr. Ratajczaka 38. Pw 7113 46.181

Skład drzewa
materjałów budowlanych, opałowych, miasto Wielkopolski, szkoły, garnizon, sprzedam tanio, dogodnie. Oferty Kurjer zdw 85 177

Dobra egzystencja
Przedsiębiorstwo zbożowe, zastępstwo dużych młynów parowych, położenie w dobrej, obfitej w zboże, bezkonkurencyjnej okolicy, klijentela wyrobiona, śrutownik parowy, budynki masywne, duże mieszkanie, śpichrz piętrowy, obszerne podwórze, szopy murowane, 46 mórg roli, 4 koni, 10 sztuk bydła, świnie i t. d. na sprzedaż. Dobre miejsce dla piekarzy. Warunek: gotówka. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 208. Znaczek na odpowiedź.

Repozytorjum
jak nowe, dla drogerji, piekarni itd. sprzedam tanio. Dąbrowskiego 41 a, skład. zdw 85 203

Łóżka
składane z materacami dla służby 20 zł. Adamski, Traskowa 6. zdw 85 213

Dom
2 piętrowy w rynku, masywny z dwoma oknami wystawowemi w Rakoniewicach, zaraz na sprzedaż. Oferty do „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod 57.225 Pw 8 154-57.225

Sprzedam
2 motory 8 i 3 KM prąd zmienny 2 transmisje (jedna balkowa), wentylator ½ KM, parę szorów wyjazdowych Różana 14. zdw 84 937

Radjoodbiornik
czterolampowy wyłączający Poznań sprzedam. Leledyński, — Kwiatowa 10. zdw 84 899

Pokoik
słoneczny i miły dla solidnej pani Adres Kurjer zdw 84 896

Dla kołodzieja
dobra egzystencja warsztat kołodziejski 60 lat dobrze prosperujący, obszerne, masywne zabudowania, elektryczność w każdej ubikacji z motorem, maszynami, z drzewem i narzędziami, do tego 15 mórg dobrej ziemi, korzystnie lecz spiesznie przy wpłacie 15—20 tys. na sprzedaż, cena według ugody. Zgłoszenia najchętniej osobiste przyjmuje Pleśnierski, Budzyń, pow. Chodzież. zdw 84 895

Męskie
palto wysoką figurę sprzeda — Słodowa, Wierzbięcice 49. zdw 85 048

Maszynę
damską i krawiecką sprzedam tanio. W. Mądry, Kręta 4. zdw 84 942

Maszyna
pończosznica okrągła jak nowa 200 zł. Oferty do Kurjera zdw 85 331

Sprzedam
ca. 100 kg wiśni w koniaku, 40 kg staniolu białego i kolorowego, 350 kg ziarn kakaowych pol., 500 kg marmelady, 10 kg Agar-Agar Różana 14. zdw 84 936

Futro
spacerowe i płaszcz w dobrym stanie na średnią figurę korzystnie na sprzedaż. Mróz, Grobla 6. zdw 84 928

Repozytorjum
i stoły składowe na sprzedaż. — Górski, Chwaliszewo 1. zdw 84 916

Dla kupca kawalera
dobre warunki etablowania. — Skład kolonjalny z towarem lub bez i pokojem, później większe mieszkanie tanio sprzedam, szybko zdecydowanemu. Adres Kurjer zdw 84 995

Najtańsze źródło zakupu
Zegarki, ślubne obrączki i wszelka biżuterja (Znane niskie ceny.) Zygmunt Kutzner, św. Marcin 50 (narożnikowy dom ul. Kantaka). zdw 82 083

Okazja
Sypialkę oraz kuchnię mało używaną tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 84 993

Radjo
5 lampowe, komplet sprzeda okazyjnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 984

Sprzedam
20 ctr. bułeczki mielonej à 55 gr za funt. W. Cyrkler, Chwaliszewo 6. zdw 84 979

Willa
nowa, ładna 5 pokoi, 2 kuchnie ¾ morgi ogrodu, powiatowe, gimnazjum, miasto, 20 000 zł. Skład obuwia i warsztat tamże 14 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 84 973

Pasy skórzane
transmisyjne 9, 10 i 12 cm sprzedam. Oferty Kurjer zdw 84 962

Okazja
piętrowy dom fabryczny, masyw budowany, 300 kw. metrów, ubikacje, nadaje się na mleczarnię lub na wszelkie inne przedsiębiorstwa, przytem 2 place budowlane 2 dojazdami ca 100 metr. kw. teren położony śródmieściu, miasto powiatowe, okolica bogata. Sprzedam całości lub częściowo. Oferty Kurjer zdw 85 008

Skład
kolonjalny z jednym pokojem przy ruchliwej ulicy, dobrze prosperujący z powodu wyjazdu sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 85 012

Przybory
dla fryzur karbówki, grzebienie szczotki maszynki spirytusowe i do strzyżenia. Pudry pomadki najtaniej St. Wenzlik Poznań, Aleje Marcinkowskiego 19. dw 3 073

Pewna egzystencja!
Młyn parowy w mieście 4 tys. mieszkańców, blisko Poznania, bogata okolica z przemiałem 180 ctr. na dobę, dom mieszkalny, zabudowania gospodarcze, ogród warzywny do tego kilka mórg roli do sprzedania za przystępną cenę z powodu zmiany stosunków rodzinnych. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 85 014

Sprzedam
smoking i czarne ubranie okazyjnie tanio, godz. 7—8. Marszałka Focha 83, I. Majkowska. zdw 85 027

Narzeczonym
ślubne obrączki, pierścionki, naszyjniki, zegarki i wybór stosownych podarków polecam korzystnie. Usługa fachowa, własny warsztat. Chwilkowski, Poznań, św. Marcin 40. zdw 85 248

Kawiarnię
w mieście ruchliwem, powiat. Krotoszyn, sprzedam, objęcie 1 500. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 260

Kamienica
masywna, murowana, dwupiętrowa, nadająca się na skład zaraz na sprzedaż w Chorzowie (Król. Huta) Górny Śląsk. Oferty Jan Pregiel, Trzebień, pow. Kępno Wlkp. zdw 85 258

Sprzedam
wóz roboczy, półszorki mało używane, wagę 10 kilo. Staszica 21, Furmaniak. zdw 85 268

Płaszczyki
dziecięce podlotkowe mundurki tanio Hurtownia Rybaki 10 I Pw 6 940-44.12

Fortepiany

Pierwszorzędne krajowe i zagraniczne fabrykaty. Na raty do 24 miesięcy. Witalis Maik, Poznań, św. Marcin 43. nw 6008

Rzeźnictwo
w pełnym biegu, kompletnem urządzeniem, z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa zaraz sprzedam. Dobre położenie w mieście handlowem, światło elektryczne. Cena podług ugody. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 85 263

Dom
w rynku położony, piekarnia połączona z cukiernią, przeszło 60 lat istniejąca, do tego 10 mórg ziemi pszenno-buraczanej, z powodu starości natychmiast do sprzedania lub do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 246

Jabłka
większa ilość w workach lub centnarowo na sprzedaż. Sobociński, u Wiśniewskich, Przemysłowa 40. zdw 85 286

Pianino
krzyżowe sprzedam. Słowackiego 38, dom ogrodowy, parter, lewo. zdw 85 281

Piekarnia
dom masywny piec piersiowy nowy, nowe urządzenie ogródek, wieś kościelna, powiat Jarocin, sprzedam za 11 000 wpłaty 5 000, reszta przez 5 lat. Zgłoszenia Otręba, Jarocin, Kilińskiego 4 zdw 84 714/5

Tanio
się ubierzesz, umeblujesz w Domu Komisowym, św. Marcin 78a Pw 7 418

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szprynguacz Wielka 13. Klijenteli zamiejscowej odstawiamy własnym samochodem Pw 7424

Skład obuwia
w okolicy Wildy jest do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 84 791-2

Magiel
sprzedam. Woźna 11, parter, prawo, podw. zdw 85 300

Rower
Weltadler jak nowy korzystnie na sprzedaż. Jaśkiewicz, Dąbrowskiego 105. zdw 85 291

Singera
maszynę sprzedam. Szamarzewskiego 19, II., lewo zdw 85 309-10

Pierze
świeże, darte, niedarte, puch poleca — Stanisław Dyczkowski, ulica Wierzbięcice 13. zdw 84 906 7

Maszynę
damską i krawiecką sprzedam. Rybaki 9, skład. zdw 85 113/4

Teki
torebki damskie portmonetki portfele torby szkolne nesesery wielki wybór niskie ceny własne warsztaty Borzych i S-ka Podgórna 3 bpw 910-1

Składy
poleca i poszukuje „Informator", Ratajczaka 15. zdw 85 240

Cegielnię z folwarkiem
około 100 mórg dobrej ziemi i zabudowaniem masywnem, produkcji rocznie 4.000 000, położona w mieście w Niemczech, zamienię na kamienicę wzgl. gospodarstwo w Polsce. Na odpowiedź załączyć znaczek. Zgłoszenia: Spółdzielnia Osadnicza, Poznań, św. Marcin 49. Pośrednictwo mile widziane. zdw 85 338

Restauracja
w centrum Poznania, obszerne lokale, centr. ogrzewanie zaraz do sprzedania. Łask, oferty do Kurjera Poznańskiego rw 8175

Maszynę
szewcką sprzedam. — Zgłoszenia Kurjer zdw 85 205

Czarny
fortepian, dobrze utrzymany, tanio sprzedam. Św. Czesława 17 a, IV. piętro, prawo. zdw 85 226

5 KUPNA

Potrzebne
okno wystawowe w najruchliwszej ulicy śródmieścia. Oferty do Kurjera pod zdw 84968

Kupię
250—300 słupów używanych z drzewa lub z innego materjału, nadających się na płot do siatki drucianej. Kupię także odpowiedni materjał na słupy i bramę. Oferty z ceną i wymiarem do Kurjera nw 6 263

Stolarski warsztat
i narzędzia kupię. Kurjer zdw 84 949

Gotowalnię
antyczną kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 941

Drzwi
0.90/1.90, 1.00/1.20, okno 0.80/1.20 kupię. Spieszne oferty Kurjer zdw 84 904

Kupię
baraki blaszane, długość od 25 do 50 mtr. Krystek, Koźmin. zdw 85 007

Kupię
chodnik kokosowy lub zwykły, małą szafeczkę, stoliczek, piec żelazny. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 8170

Tokarkę
1 mtr. używaną w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer zdw 84 675

Garnitur
klubowy (skóra) kupię. Oferty Kurjer zdw 85 164

Dom
kupię. Oferty do Kurjera zdw 85 167

Składu
z mieszkaniem poszukuje lub zamienię na mieszkanie z dopłatą. Oferty Kurjer zdw 85 328

Szukam
regału i gablotki oszklonej do składu papieru. Kasperski, Półwiejska 10. zdw 85 247

Kowadło
(Ambos) imadło (Schraubstock), lampę benzynową (Löhtlampe) gwintownice 3/8 do ¾ 2 koksowniki. Adamczewski, Marszałka Focha 74. zdw 85 345-6

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisowy Podgórna 2 Pw 4 946

Składu
na obuwie poszukuję. Oferty Kurjer zdw 85 209

Listy
żytnie Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego w równowartości do 200 000 zł na pewną hipotekę majątku ziemskiego pożądane. — Kurs i odsetki według umowy. Oferty uprasza się składać w „Par", Poznań, ul. 27. Grudnia 18, pod 59.127. Pw 8 157-59.127

Listy hipoteczne
50 000 i 30 000 zł I. miejsce na folwarku, reszta ceny kupna za 3 mies. płatne, sprzedam korzystnie. Oferty „Par", 27. Grudnia 18, pod 59 126. Pw 8 -59 126

Balanks
używany w dobrym stanie kupię. Ślusarnia, ul. Kilińskiego 2. zdw 85 428

6 KAMIENICE

Kamienica
przy ożywionej ulicy z hurtownią do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 811

Administracji
kamienic w Poznaniu szuka były urzędnik państw. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 84 977

Młyn motorowy
przemiał 100 centnarów, wartości 80.000, zamienię na kamienice lub gospodarstwo. Nowak, Poznań, Górna Wilda 50, I. piętro. zdw 85 228

Dom
w powiatowem mieście, z wolnym składem, mieszkaniem, 2 podwórza, ogród, chlewy, za 30 tysięcy sprzeda. Zgłoszenia Szczesnowska, Patrona Jackowskiego 40, I. piętro. zdw 85 406-7

Kamienicę
przy tramwaju, solidnej budowy, wolne 6 pokojowe mieszkanie zaraz, dochód 17.000 złotych, sprzedam za 120.000 złotych, wpłata 60.000, reszta dłuższy czas. Oferty Kurjer zdw 85 250

7 PIENIĄDZ

200 dolarów
dam za wyrobienie stałej posady. Oferty Kurjer zdw 84 652

20—25.000 zł
na pierwszą hipotekę poszukuję zaraz na 5 lat. Posesja warta 75 tysięcy zł. Procent wedle umowy. Oferty do Kurjera pod zdw 85 365

Wspólniczki
z 10 tys. złotych do lat 35 szuka poważne przedsiębiorstwo. Oferty Kurjer zdw 85 091

Udziałowca
czynnego (15 000.—) przyjmiemy jako członka zarządu do nowotworzącej się Spółki. Solidna lokata — poważne zyski. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 123

Poszukuję
pożyczki 5—8 tysięcy na I. hipotekę kamienicy. Oferty Kurjer zdw 84 958

Do 25.000 zł
na I. hipotekę pożyczę wzamian za wynajęcie 3—4 pokojowego mieszkania. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 57.198 Pw 8 153-57.198

1.500 zł
pożyczki na krótki czas poszukuje kupiec, dobry procent w towarze ewentl. gotówka. Oferty Kurjer zdw 85 154

10—20.000 złotych
na pierwszą hipotekę poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 388

Wspólnika
do składu obuwia 10 000 zł poszukuję. Oferty Kurjer zdw 85 416

8 DO WYNAJĘCIA

3 pokoje
i kuchnia, wprost do gospodarza, 2 000 zgóry, w tem 2 lata dzierżawa. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 84 733

Mieszkanie
4 pokojowe, łazienka, II. piętro, kompl. umeblowane natychmiast oddam. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 105

Pokój
z kuchnią, umeblowany, nową dębową sypialnią 2 500 zł, czynsz miesięczny 25 zł, wynajmie gospodarz Dolna Wilda 21. zdw 85 083

2 pokoje
z kuchnią dla inteligentnej rodziny za czynszem miesięcznym i niedużą wpłatą zgóry wolne od stycznia. Zgłoszenia zdw 85 080

2 pokojowe
mieszkanie odstąpię za 3 200 za zgodą gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 110

Ubikację
10×5 oddam na cele przemysłowe przy Poznaniu. — Zgłoszenia Kurjer, Stary Rynek rw 8168

5
pokojowe mieszkanie, Oborniki, teren ogrodowy oddam, czynsz zgóry. Kurjer zdw 85 172

3 pokoje
kuchnia i łazienka, kompletnie umeblowane, na Łazarzu, dla dobrze sytuowanego pana lub pani natychmiast do wynajęcia. — Oferty Kurjer zdw 85 158

3 mieszkania
skład (bezkonk. jako kolonjalka), 2 pokoje, kuchnia, łazienka etc. 6 tysięcy. 3 pokoje, kuchnia, łazienka, balkon etc. 5 tysięcy. — 2 pokoje kuchnia, komora etc. 2 tysiące, położone w nowopowstającej kolonji mieszk., oddam po ukończeniu budowy (1. 10. 1930). Dwuletnia dzierżawa wliczona, płatne przy zawarciu umowy. Oferty Kurjer zdw 85 155

Mieszkanie
4 pokoje kuchnia telefon, śródmieście I. zaraz odstąpię lub zamienię na 2 pokojowe za odpowiedniem wynagrodzeniem. — Adres Kurjer zdw 85 383

2 duże pokoje
próżne z kuchnią zaraz wynajmę inteligentnemu małżeństwu w komfortowem mieszkaniu w centrum, czynsz za 2 lata. Adres wskaże Kurjer zdw 85 352

Mieszkania
4, 3, 2 pokojowe, kuchnia za dzierżawę od gospodarza wskaże Poznańska Informacja, Fredry 1, II. zdw 85 351

Ubikacje
na przerobienie pokoju kuchni odda właściciel. Adres Kurjer zdw 85 408-9

Mieszkania
poleca i poszukuje „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 85 242

2
frontowe pokoje wynajmę. Dzierżawa zgóry. Adres Kurjer zdw 85 373

Mieszkanie
1 i 2 pokoje za rocznym czynszem do oddania. Walenty Kossmann, Fredry 6. zdw 85 225

Mieszkanie
dwa pokoje, kuchnia 3.200, w tem 2 lata dzierżawa. Nowak, Górna Wilda 50, I. piętro. zdw 85 231

Piekarnia
w Lesznie w bardzo dobrym punkcie wprost od właściciela do wynajęcia. Zgłoszenia Agentura Kurjera, Leszno. nw 6 285

Pokój
1 200 przy Apollo objęcie zaraz. „Centrum", Żydowska 5. zdw 85 400

Mieszkanie
dwa pokoje kuchnia śródmieście wynajmie gospodarz 5 000 zł w tem dwa lata czynsz. Oferty Kurjer zdw 85 427

Mieszkanie
dwupokojowe od gospodarza za dzierżawę, objęcie natychmiast. Zgłoszenia „Fragut", Ratajczaka nr. 15, pasaż. zdw 85 424

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia, za zgodą gospodarza oddam. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 389

4
pokoje wszelkiemi wygodami przy Garbarach 5 200. „Centrum", Żydowska 5. zdw 85 401

2 pokoje
umeblowane własna kuchnia dla sublokatora 2 000 zł zgóry dzierżawy. Oferty Kurjer zdw 85 415

Mieszkanie
2—3 pokoje, kuchnia, wydzierżawię, kto udzieli 6 000 zł pożyczki na I. hipotekę, dzielnica Główna. Oferty Kurjer zdw 85 422

Mieszkanie
4 pokojowe z meblami do oddania. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 327

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
2 lub 3 pokojowego z kuchnią poszukuję wprost od gospodarza, czynsz 2 lata zgóry. Oferty Orędownik zd 79 693

Młode
bezdzietne małżeństwo poszukuje pokoju kuchni, ewtl. pokoju tylko od gospodarza. Czynsz rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 84 964

Szukam
mieszkania, płacę 2 500 zł nie w nowym domu. Kurjer zdw 85 085

Inżynier
poszukuje 2—4 pokoi, kuchnię, cena obojętna. Oferty Kurjer zdw 85 350

Poszukuję
pokoju z kuchnią lub bez możliwie z stróżostwem wprost od gospodarza, dzierżawę płacę za rok zgóry. Jaśkiewicz, Dąbrowskiego 105. zdw 85 292

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
ładne 3 pokojowe mieszkanie Gniezno na 3 lub 2 pokojowe Poznań. Oferty Kurjer zdw 84 901

Zamienię
skład, 2 pokoje kuchnia na pokój kuchnię za dopłatą. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 85 371.

11 POKOJE UMEBL.

Elegancki
pokój lepszemu panu, centrum. Adres Kurjer zdw 84 744

Pokój
umeblowany, czysty, 1—2 inteligentnym osobom. Żupańskiego 5, I. prawo zdw 84 743

Pokój
dobrze umeblowany wynajmę 1 wzgl. 2 spokojnym panom od 1. 1. 30 r. Górna Wilda 13, III., prawo (przy ul. Półwiejskiej). zdw 84 762

Pokój
umeblowany elektrycznem światłem panu wynajmę. Kosińskiego 10, parter prawo. zdw 84 800

Pokój
wspólny panience. Przemysłowa 34, III., prawo. zdw 84 880

Pokój
dla dwóch panów od 1. 1. 30. Bielecka, Szkolna 9, III p. zdw 84 877

1 lub 2 próżne
pokoje w willi elektryczność używalność łazienki kuchni dla bezdzietnych do wynajęcia. Szczepana 14, wysoki parter. Debiec. zdw 84 876

Pokój
z utrzymaniem. Wały Zygmunta Augusta 2, I. lewo zdw 84 856

Pokój
frontowy do wynajęcia 1. 1. 30. Wrocławska 19, I lewo. zdw284 798

Pokój
wolny Malkowska, Czesława 17, parter. zdw 84 900

Wspólny
pokój dla pana elektryczność, centralne ogrzewanie. Szkolna 3, prawo, wchód prawo. zdw 84 947

Pokój
frontowy, czysty oddam jednej lub dwom lepszem osobom. — Krzyżaniak, Dąbrowskiego 64, wejście mała bramka. zdw 84 945

Pokój
frontowy, elektryczność, wolny. Wały Królowej Jadwigi 1, II, lewo. zdw 84 944

Panienki
z utrzymaniem przyjmę. Fortepian w domu. Dąbrowskiego 2, III., prawo zdw 84 943

Panienka
na wspólny pokój może się zgłosić. Rybaki 15, I zdw 84 938

Pokój
dla panów lub bezdzietnemu małżeństwu wynajmę ul. Gen. Umińskiego 9, wejście 12 zdw 84 924

Pokój
wspólny panu. 3 Maja 5, Zielenkiewicz. zdw 84 913

Elegancki
spokojny pokój wskaże Kurjer zdw 84 910

Pokój
umeblowany z alkową dla małżeństwa do wynajęcia. Śmierzchalska, Matejki 47 zdw 84 905

Pokój
do wynajęcia dla pani lub uczącej się młodzieży żeńskiej. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 84 997 lub telefon 77 16

Przyjmę
dwóch lub czterech panów na pokój zaraz lub od pierwszego. — Tatka, Grobla 17, IV., front. zdw 84 996

Pokoju
skromnego, niekrępującego w śródmieściu poszukuje zaraz. — Oferty z ceną do Kurjera zdw 84 982

Pokój
oddam bezdzietnemu małżeństwu w śródmieściu za wypożyczeniem 1.500—2.000 zł. Oferty Kurjer zdw 84 976

Pokój
jednoosobowy słoneczny. Kanałowa 7, II. prawo. zdw 84 987

Pokój
umeblowany z niekrępującem wejściem wynajmę 2 panom. — Kraszewskiego 28. I. zdw 84 975

Lepszego
spokojnego pana na pokój przyjmie. Piekary 10, parter, lewo. zdw 85 005

Pokój
dla pani zaraz ewentl. od 1. 1. Kochanowskiego 23. wysoki parter, prawo. zdw 85 004

Umeblowany
pokój wynajmę. Matejki 57, — parter, prawo. zdw 84 969

Pokój
niekrępujący wynajmę. Strzelecka 19, III. p., prawo. zdw 84 959

Pokój
z utrzymaniem. Składowa 1, III. wejście, II. piętro, prawo. zdw 84 957

Pokój
duży słoneczny, dobrze umeblowany z widokiem na ogród. — Elektryka do wynajęcia. Plac Nowomiejski 5, wchód z podw. na lewo, II. zdw 84 956

Gabinet i sypialnia
do wynajęcia zaraz. Wierzbięcice 24 a. parter, lewo. zdw 84 953

Pokój
wspólny 1 panu. Stroma 26, IV, prawo. zdw 85 010

Pokój
eleg. umeblowany, wygodny zaraz wolny (ewtl. 2 panom). Małeckiego 11, III., wprost. zdw 85 016

Pokój
wynajmę. Poznańska 27a, II., lewo. zdw 85 078

Pana
na wspólny pokój. Piekary 19, III. piętro, lewo, podwórze. zdw 85 077

Pokój
umeblowany, słoneczny wynajmę 1. 1. 1930. Patrona Jackowskiego 27, I., lewo. zdw 85 099

Pokój
do wynajęcia, pościel własna. — Stroma 6, parter, lewo. zdw 85 098

Pokój
frontowy wynajmę. Zielona 3, — parter, lewo. zdw 85 122

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Polna 18, I., lewo. zdw 85 120

Ładny
pokój dla dwóch osób do wynajęcia od 1. 1. 30 r. Skryta 11, III, prawo. zdw 85 111

Pokój
słoneczny dla inteligentnej panienki do wynajęcia. Rynek Łazarski 4 II. prawo. zdw 85 104

Pokój
wspólny wynajmę panu. — Grobla 6, podwórzu lewo, I. prawo. rw 8171

Kulturalnej
osobie wynajmę pokój duży, elektryka, kaloryfery, telefon. — Ratajczaka 14, III., prawo. zdw 85 148

Pokój
umeblowany inteligentnemu panu lub pani wynajmę. Szwajcarska 19, wysoki parter, prawo. zdw 85 135

Pokój
umeblowany dla pani 1. 1. wynajmie Waliszka, Wybickiego 3, III., Wilda. zdw 85 153

Pokój
wspólny dla pana zaraz. Gołębia 3. II. Kopeć. zdw 85 138

Pokój
ładnie umeblowany, duży, czysty, osobne wejście, wynajmę 2—3 panom urzędnikom lub studentom. Górna Wilda 44. III., lewo. zdw 85 131

Pokój
umeblowany od 1. 1. do wynajęcia. Łąkowa 20. IV., lewo. zdw 85 140

Pokój
obszerny, czysty, oddzielny, balkonowy, elektryczność, wynajmę. Adres Kurjer zdw 85 132

Solidnego
pana na wspólny pokój przyjmę. Kwiatowa 13, III., prawo. zdw 85 134

Pokój
umeblowany wspólny do wynajęcia. Strzelecka 21. I. prawo zdw 85 150

Przyjmę
panienki wspólny pokój. Wojciechowska Skarbowa 4. zdw 85 149

Pokój
ogrzewany Śniadeckich 16. parter prawo zdw 85 145

Pokój
umeblowany panom lub bezdzietnemu małżeństwu wynajmę. — Czartorja 8. II. p., lewo. zdw 85 168

Pokój
umeblowany na 1—2 osoby. Staszica 26. II., lewo. zdw 85 194

Pokój
umeblowany z światłem elektrycznem, wejście z klatki schodowej, ul. Niegolewskich 16, I. lewo, dom ogrodowy, mieszkanie 18. zdw 85 185

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Gąsiorowskich 12. II. wejście. parter, prawo. zdw 85 188

Pokój
bez pościeli wolny. Wierzbięcice 43, IV. piętro, front. zdw 85 182

Pokój
do wynajęcia. — Kolejowa 46, Drzewiecka. zdw 85 178

Przyjmę
pana na wspólny pokój. Krzywińska, Wroniecka 10, podwórze zdw 85 184

Pokój
ładnie umeblowany, czysty, światło elektryczne. Wały Jana III. 11, I. lewo. zdw 85 067

Pokój frontowy
światło elektryczne, z utrzymaniem bez pościeli i łazienka do dyspozycji, telefon w domu. Przemysłowa 40, III. lewo, nar. Rynku Wildeckiego. zdw 85 019

Pokój
umeblowany z dobrem utrzymaniem do wynajęcia zaraz. Dąbrowskiego 24. II., 4—6. zdw 85 024

Jeden
lub dwa pokoje nowoczesne wygodami. Kuchnia warszawska. — Wały Jagiełły 20. II., prawo. zdw 85 037

Pokój
umeblowany dla dwóch osób — utrzymaniem wynajmę. Słowackiego 35. II., prawo. zdw 85 061

Pokój
dla poważnego pana (utrzymanie) elektryka. Kwiatowa 3, I., lewo zdw 85 056

Pokój
umeblowany wolny. Półwiejska 38 a. III., lewo. zdw 85 050

Pokój
dwom panom wynajmie Słodowa. Wierzbięcice 49. zdw 85 049

Ładny
pokój wynajmę. Matejki 1, I. zdw 85 047

Pokój
z oddzielnem wejściem umeblowany z pościelą zaraz Kwiatowa 14, III., lewo. zdw 85 043

2 paniom
komfortowy pokój. Różana 4 a. II. piętro, lewo. zdw 85 398

Przyjmę
panów na pokój Gałdyńska. — Chwaliszewo, Sienna 5, III. p. zdw 85 034

Pokój
przy dworcu umeblowany. Focha 27, front, IV., Adamska. zdw 85 075

Pokój
dla 3 panów. Wierzbięcice 39 a. parter, prawo. zdw 85 074

Słoneczny
ciepły pokój z białemi meblami wynajmę tanio. Widok na ogródki i ulice. Jeżyce, Poznańska 27, podw., prosto II. ptr., prawo. zdw 85 073

Elegancki
pokój wygodami. Wały Królowej Jadwigi 3 a. II. lewo. zdw 85 071

Pana
na pokój umeblowany. Badyna, Rybaki 13. zdw 85 070

Pokój
umeblowany na 2 panienki do wynajęcia. Szkolna 10 a. I. zdw 85 068

Pokój
2 panom utrzymaniem, bez. Czesława 8. Monieta. zdw 85 106

Panów
na wspólny pokój. Stary Rynek 43. II., tylny dom. zdw 85 103

Pokój
umeblowany z używaniem kuchni może być samotne małżeństwo. Masztalarska 1. III ptr., prawo. zdw 85 089

Elegancki
pokój światłem elektrycznem inteligentnej osobie od 1. 1. 1930. Mickiewicza 19. II. ptr., lewo. zdw 85 088

Pokój
dla 2 solidnych panów do wynajęcia. Pościel własna. Wielkie Garbary 36, III. piętro, dom ogrodowy. zdw 85 076

Pokój
dla jednej lub dwóch osób wynajmie. Małeckiego 35. II. lewo. zdw 85 142

Pokój
dla 3 panienek. Gąsiorowskich 11. w podwórzu. Prawo. III. zdw 85 157

Pokój
na biuro wzgl. lepszemu panu wynajmę. Strzelecka 3, parter prawo. zdw 85 156

Mały
pokój za jedną osobę. Śniadeckich 1. III., lewo. zdw 85 173

Pokój
do wynajęcia 1. 1. 30. Marszałka Focha 30, I., pra[illegible] zdw 85[illegible]4

Pokój
elegancko umeblowany z używaniem kuchni do oddania. Ul. Niegolewskich 2, III., lewo. zdw 85 174

Pokój
solidnemu panu wynajmę. Ogrodowa 19. II., prawo. zdw 85 169

Pokój
na 2—3 osoby z używaniem kuchni. Marszałka Focha 32. skład kolonjalny. zdw 85 144

Panią
na wspólny pokój. Adres wskaże Kurjer zdw 85 160

Pokój
umeblowany wynajmę zaraz panu. Jasna 12, I., lewo zdw 85 232

Szukam
panów na wspólny pokój. Pieczyńska. Wielkie Garbary 22, III. piętro. zdw 85 198

Pokój
umeblowany, duży wydzierżawię, najchętniej przyjezdnemu panu. Olszewska. Podgórna 4. zdw 85 195

Pokój
umeblowany, bardzo ładny, czysty, słoneczny do wynajęcia u samotnej pani, tylko dla urzędnika na wyższem stanowisku. — Zgłoszenia Kurjer zdw 85 199

Zamku
blisko, dwuosobowy, elektryczne. Składowa 1, wejście 3, parter, prawo. zdw 85 202

Niekrępujący
ew. utrzymanie. Kręta 6. III., prawo. zdw 85 215

Kantaka 6
I. piętro, telefon, wynajmę pokój dwom osobom z utrzymaniem. — zdw 85 161

Pokój
frontowy, osobne wejście 1—2 osób. Dąbrowskiego 64. II. lewo. jw 3 180

Pokój
Szamarzewskiego 38. I., lewo. jw 3 183

Tani
pokoik bez pościeli, elektryczność dla pana. Grobla 6, dom tylny, III., lewo. zdw 85 332

Pokój
umeblowany, niekrępujący dla jednej osoby od stycznia do wynajęcia. Konieczna. Strusia 7, Łazarz. zdw 85 329

Pokój
do wynajęcia Fr. Ratajczaka 11a 7 wejście, prawo. zdw 85 317

Pokój
2 panom 1. 1. wynajmę. Mostowa 4, I. lewo. zdw 85 354

Lepszy
pokój 1—2 panom lub paniom, elektryczność. Nowak. Wielkie Garbary 21. III. zdw 85 344

Pokój
2 paniom lub panom. Polna 18. III. prawo. zdw 85 342

Elegancki
pokój lepszemu panu wynajmę. Kwiatowa 6, I., prawo. zdw 85 251

Pokój
ładny najchętniej dla intel. pani do wynajęcia. Wierzbięcice 24b, III. zdw 85 253

Pokój
umeblowany wolny. Seweryna Mielżyńskiego 1, III., prawo. zdw 85 274

Przyjmę
panienkę na wspólny pokój. — Adres wskaże Kurjer zdw 85 272

Wspólny pokój
dla 2 panienek z własną pościelą. Św. Czesława 11, I., lewo. zdw 85 270

Przyjmę
panów. Marszałka Focha 61, III. ptr., Nowicki. zdw 85 269

Pokój
czysty, dobrze umeblowany z elektrycznością dla 2 solidnych panów zaraz lub 1. 1. do wynajęcia. Półwiejska 23, front, II., lewo. zdw 85 289

Solidnemu
panu duży elegancki pokój wynajmę z utrzymaniem lub bez. — Ratajczaka 28, I. p., lewo. zdw 85 287

Pokój
frontowy wynajmę. Schubert, Jeżycka 36, II. ptr., prawo. zdw 85 285

Pokój
małżeństwu albo 2 panom. Św. Wojciech 14-15, w podwórzu, lewo, III. ptr. zdw 85 282

Pokój
wynajmę. Przemysłowa 12. III. zdw 85 377

Panienkę
uczciwą na wspólny pokój. Kantaka 1, II., prawo. zdw 85 376

Z klatki
pokój panom 2 pokoje niekrępujące, komfort, paniom u starszej pani zaraz. Ul. Orzeszkowej 16, II. zdw 85 284

Pokój
dwom panom wynajmę od pierwszego. Wilczek, Rybaki 7. zdw 85 283

Pokój
od 1. I. z utrzymaniem dla dwóch panienek lub panów wynajmę. Prusa 2. II. piętro, lewo. zdw 85 366

Pokój
dla panów. Piekary 22. II. front, Dankowska. zdw 85 280

Pokój
elegancki inteligentnej osobie wynajmę za 50 zł. Polna 3, front II. pr. zdw 85 271

Słoneczny
pokój fortepian panu lub małżeństwu. Za Groblą 2, I. zdw 85 294

Umeblowany
pokój panom wynajmę. Niegolewskich 6, I., prawo. zdw 85 298

Przyjmę
pannę na pokój umeblowany zaraz, światło elektryczne. Łazarz, Adama Jeskego 2, Gumny. zdw 85 296

Pokój
inteligentnemu małżeństwu lub jednej osobie oddam. Kantaka 5, II., prawo. zdw 85 303

Zaraz
pokój umeblowany dla 1 osoby lub 2 osób. Patr. Jackowskiego 35 front III. p., prawo. zdw 85 302

Pokój
umeblowany dla 1 lub 2 panów (pań) od 1. 1. 1930 do wynajęcia Marsz. Focha 70, II., lewo. zdw 85 521

Pokój
umeblowany dla 2 pań lub panów od 1. 1. 30 do wynajęcia Maleckiego 38. III., prawo. zdw 85 392

Pokój
umeblowany dla pań do wynajęcia. Maleckiego 13. I., na prawo. zdw 85 402

Elegancki
dwuosobowy pokój z telefonem, utrzymaniem wolny. Matejki 61, parter, prawo. zdw 85 301

Słoneczny
pokój frontowy, umeblowany, elektryczne oświetlenie 1 lub 2 panów zaraz wynajmę. W. Garbary 43. II., prawo. zdw 85 313

Pokój
frontowy, czysty, ładnie umeblowany wynajmę panu od zaraz. Cena 50 zł. Oferty Kurjer zdw 85 304

Niekrępujący
wspólny dla pana tanio. Wielkie Garbary 13. II., prawo. zdw 85 320

Pokój
ładny z wszelkiemi wygodami, światło elektryczne wynajmę zaraz. Zakrzewska, Gajowa 4. Pw 8 156-59,129

Pokój
frontowy 2 panom wynajmę. Kanałowa 6, parter, prawo. zdw 85 340

Pokój
wynajmę. Łukaszewicza 51. parter, prawo. zdw 85 335

Lepszy
pokój od 1. 1. wynajmę. Pyka, Górna Wilda 45. zdw 85 381

Pokój
elegancko umeblowany dla 2 panów lub pań od 1. stycznia do wynajęcia. Niegolewskich 10. I. p., lewo. zdw 85 404

Pokój
I. ptr. osobne wejście, telefon, elektryczność wynajmę od 1. 1. — Adamczewski, Marszałka Focha 74. zdw 85 347

Przyjmę
panów na stancję. Wodna 8. III. Alejski. zdw 85 054/5

Pokój
dla 2 panów lub bezdzietnego małżeństwa. Kanałowa 15, parter, prawo. zdw 85 245

Pokój
fontowy, słoneczny, światło elektryczne, osobne wejście. Piekary 8 a, I. zdw 85 244

Komfortowy
pokój do wynajęcia. Młyńska 2, parter, lewo, Jaryszowa. zdw 85 243

Pokoje umeblowane
poleca „Informator", Ratajczaka 15. zdw 85 241

Pana
wspólny pokój. Piekary 6, III., lewo. zdw 85 355

Skromny
pokoik wynajmę panu od 1. — Szewska 3, I., prawo. zdw 85 353

Pokój
osobnem wejściem zaraz wynajmę. Rybaki 7, IV. zdw 85 357

Pokój
umeblowany dla pana. Ogrodowa 2, I., prawo. zdw 85 369

Pokój
umeblowany dla 2 panów do wynajęcia. Kopernika 1, parter, prawo. zdw 85 372

Pokój
z używaniem kuchni, śródmieście, wynajmę starszej pani. — Zgłoszenia, niedziela od 2—5. Czesława 15, II. piętro, prawo. zdw 85 212

Pokój
wynajmę. — 27. Grudnia 5, II., wprost. zdw 85 206

Pana
na wspólny pokój. Małe Garbary nr. 9, Liebig, II., front. rw 8180

Pokój
wynajmę. Szewska 13, I., prawo. rw 8181

Ładny
pokój wynajmę panu. Wolnica 3, parter, lewo. rw 8182

Gabinet
męski i sypialka, elektr., łazienka do wynajęcia. Spokojna 24, III., prawo. dw 3711

Pokój
niekrępujący, dla dwóch kulturalnych osób do wynajęcia. — Elektryczność, łazienka. Pościel pożądana. Niegolewskich 1, I., lewo. zdw 85 444

Pokój
meblowany dla poważnego zamożnego pana. Kantaka 2, I., prawo. zdw 85 440

Przyjmę
inteligentną panienkę (chętnie urzędniczkę) na wspólny pokój. Mickiewicza 15. parter, lewo. zdw 85 220

Pokój
dobrze umeblowany i skromny pokoik wynajmę zaraz. — Wały Król. Jadwigi 2, wysoki parter. zdw 85 204

Pokój
umeblowany dla lepszego pana do wynajęcia. Św. Marcin 31, I. piętro, lewo. zdw 85 223

2 sypialnie
salon, łazienka, światło elektryczne, telefon, zaraz tanio do wynajęcia Breyvogel, Pocztowa 16, III. zdw 85 221

Pokój
umeblowany zaraz. Ul. Różana 21, II. piętro, lewo. zdw 85 227

Panów
na pokój przyjmie Tomaszewski, Strusia 2. zdw 85 239

Pokój
ładny 2—3 spokojnym panom. — Kanałowa 4. II. zdw 85 235

Pokój
umeblowany dla jednej lub 2 inteligetnych panien wynajmę. Działyńskich 2, wysoki parter, prawo. nw 6 287

Słoneczny
czysty, frontowy pokój, solidnej osobie zaraz do wynajęcia. Dąbrowskiego 63. III piętro, prawo bpw 1 212

Dwa pokoje
używaniem kuchni, niekrępujące, światło elektryczne. I. piętro dla małżeństwa, panom lub paniom wynajmę. Palicka, Patr. Jackowskiego 29. zdw 85 380

Pokój
umeblowany, wspólny. Strumykowa 32. III., Cwojdzińska. zdw 85 379

Pokój
2 osobom elektr. światłem od 1. 1. wynajmę. Pocztowa 29, II., lewo. zdw 85 426

Pokoje
dla małżonków poleca „Fragut", Ratajczaka 15, pasaż. zdw 85 423

Pokój
większy, umeblowany, frontowy, elektryczność bez pościeli od 1 stycznia wolny. Wierzbięcice 37 a, lewo. zdw 85 433

Pokoik
skromnej panience. Elektryczność zaraz. Różana 4 d. III. zdw 85 431

Pianino
zagraniczne sprzedam Ratajczaka 17. II., piętro. zdw 85 430

Pokój
wynajmę lepszemu panu zaraz lub 1. I. 30., elektryczność. Rom. Szymańskiego 8. III., lewo. zdw 85 390

Lepszy
umeblowany frontowy pokój z balkonem od 1 stycznia do wynajęcia. Telefon w domu Plac Nowomiejski 10a. III., lewo. zdw 85 411

Ładny
umeblowany pokój wynajmę bezdzietnemu małżeństwu. Górna Wilda 95. II., prawo. zdw 85 420

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Wierzbięcice 17, front. Pawlicki. zdw 85 419

Pokój
do wynajęcia z osobnem wejściem dla solidnego pana. Strusia 7, parter, prawo. zdw 85 417

Pokoik
skromny. Żupańskiego 21 I., prawo. zdw 85 412

Pokój
front., dobrze umeblowany na 2 osoby do wynajęcia ul. Dąbrowskiego 2. II., nar. Jasnej. Telefon 6397. zdw 85 425

Pokój
wspólny dla pana Za Bramką 7, podw. prawo. III. piętro. Pw 8164-52.77

12 SZUKA POKOJU

Biuro
pokój z telefonem, współpracą, zaraz wynajmę, piec gazowy sprzedam. Fr. Ratajczaka 10, IV. piętro. zdw 85 197

Pani
poszukuje od 1. 1. skromnego pokoju pościel własna. Oferty Kurjer zdw 84 940

Pokoju
próżnego na spokojne biuro — ewentualnie umeblowanego z telefonem lub bez — tylko w śródmieściu przy podaniu ceny — poszukujemy. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 84 921

Zapłacę
za kilka miesięcy zgóry za wynajęcie 1 pokoju względnie dwóch z używalnością kuchni. Łóżka, pościel, sprzęty kuchenne własne Oferty Kurjer zdw 84 978

Małżeństwo
poszukuje skromnego pokoju z używaniem kuchni od 15 na Łazarzu. Oferty Kurjer zdw 85 036

Pokoju
wspólnego z panienką, centrum Oferty Kurjer zdw 85 035

Krawcowa
szuka pokoju skromnego na parterze. Oferty Kurjer zdw 85 095

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje pokoju umeblowanego, z częściową używalnością kuchni w okolicy św. Marcina Placu Wolności. Oferty Kurjer zdw 85 116

Dwie
panienki poszukują skromnego pokoju z osobnem wejściem od 1. 1. 30 r. Oferty do Kurjera zdw 85 141

Pokoju
umeblowanego niekrępującego, wejście klatki schodowej, poszukuje kupiec podróżujący. Oferty cena Kurjer zdw 85 171

Przy
spokojnej rodzinie poszukuje małżeństwo bezdzietne pokoju umeblowanego z używaniem fortepianu. Podanie z ceną. Oferty Kurjer zdw 84 520

Wspólnego
pokoju dla młodzieńca poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 254

Student
poszukuje skromnego pokoju Jasna i przyległe Jeżyce. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 85 276

Student
poszukuje skromnego pokoju. — Wierzbięcice i przyległe. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 85 275

Pokoiku
z osobnem wejściem szuka spokojny pan. Zgłoszenia z ceną Kurjer zdw 85 273

Pokoiku
miłego poszukuje pan. Oferty z ceną Kurjer zdw 85 288

Pokoju
umeblowanego, niekrępującego z całodziennem utrzymaniem, w śródmieściu poszukuje pan od 1. 1. 30. Oferty Kurjer zdw 85 222

Pokoju
dla jednego lub dwuch pokoi dla dwóch panów, niekrępujące okolica placu Wolności, poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 312

Młody
wyższy urzędnik państwowy poszukuje pokoju. Oferty do Kurjera zdw 85 339

Kulturalny
pan szuka pokoju z utrzymaniem Zgłoszenia Kurjer zdw 85 382

13 LOKALE

Skład
przy św. Marcinie, duże okno wystawowe z urządzeniem za 6 000 do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 84 797

Na biuro
pokój urządzony, telefon. Sebel, Sew. Mielżyńskiego 4. zdw 84 961

Składu
wolnego szukam celem dzierżawy lub ubikacji nadającej się na przebudowę. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 045

Ubikacje
na cele przemysłowo-handlowe wynajmę. Niegolewskich 6. zdw 85 299

Z powodu
wyjazdu odstąpię lokal nadający się na skład lub biuro za zwrotem kosztów. Adres Kurjer Poznański zdw 85 297

Lokal
jeden pokój na biuro oddam. Pl. Wolności. Oferty Kurjer zdw 85 311

Panowie fryzjerzy
skład do wynajęcia Poznań. — Oferty Kurjer zdw 85 432

Pokój
front na biuro. Św. Marcin 47. III lewo. zdw 85 429

Skład
w Toruniu w centrum do wynajęcia K. Stryczyński Poznań, Dąbrowskiego 3. zdw 85 410

14 DZIERŻAWY

Sala
parterowa z przybudówką 120 m kw na cele przemysłowe wzgl. przebudowę na mieszkanie Poznań—Główna, ulica Główna 16 zaraz do wydzierżawienia. zdw 84 969

Pokój
do wydzierżawienia. Niedziela — Mosina. zdw 85 321

Młyn
motorowy, 30 K. M. gazowy w bogatej okolicy wydzierżawię. — Oferty do Kurjera pod zdw 85 266-7

Mieszkanie
2 lub 6 pokojowe kuchnia na przedm. Poznania, dogodna komunikacja kolej. i tramw. od gospodarza do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 85 403

Skład
w Głównej przy przystanku tramwajowym wydzierżawię. — Czynsz za dwa lata zgóry. Adres wskaże Kurjer rw 8183

Poszukuję
dzierżawy składu kolonjalnego i delikatesów w mieście powiatowem od gospodarza, w poznańskiem lub na Pomorzu. Wiadomość: poste restante 100. Jarocin. zdw 85 385

15 UZDROWISKA

Krynica
pensjonat „Flora" Marji Kiepura poleca pokoje komfortowo urządzone, otwarty cały rok. — Wigilja Drzewko. dw 3 549

Zakopane - „Januszek"
ulica Chałubińskiego pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania. Dzielnica will. parków Dom ciepły Wodociąg elektryczność, łazienka Pokój z utrzymaniem 10 do 12.50 zł zdw 79 894

Zakopane Bystre
Pensjonat Wojciakowka blisko skoczni i toru saneczkowego poleca pokoje z utrzymaniem. zdw 84 169

16 OSOBISTE

Za
długi mojej żony nie odpowiadam Paweł Mucha. zdw 85 130

Ostrzegam
przed kupnem mojej restauracji od p. St. Koczorowskiego ponieważ takowy tylko dzierżawi. Józef Petras, ul. Główna 122. rw 8 089

21 ZGUBY

Zagubiłem
książkę wojskową na nazwisko Stefan Multana wydaną przez P. K. U. Poznań. zdw 84 633

Osobę
która odkupiła od Jana Mutha tekę z dokumentami pieniędzmi wizą francuską, nazwisko Róża Stanisława Billówna prosi poszkodowana o zwrot pod znajdującym się adresem. zdw 84 698

Unieważniam
zgubioną książeczkę wojskową na nazwisko Wiktor Kubasik wystawioną przez P. K. U. Poznań-miasto. zdw 85 052

Zgubiłem
książeczkę wojskową na nazwisko Franciszek Wiechec Znalazcę proszę o łaskawe zwrócenie. zdw 85 069

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4 941

Agentów
do zbierania fotografij angażuje firma Diana Rynek Łazarski 9. Wypłaca gotówkę zgóry zdw 84 368

Sklep
różnych towarów i skład apteczny przyjmą towar w komis — Przyjmie się wspólnika do fabrykacji opon samochodowych, opatentowania i sfinansowania bardzo wartościowych wynalazków, projektów. Inwalida, kapitalizujący rentę swą zaciągnie pożyczkę 30 mórg ziemi około Kowla nadającej się pod młyny wodne letniska uprawę ziół dających wielkie zyski do sprzedania — Publicysta i były lekarz (absolwent medycyny) przyjmie posadę i weźmie pokój płatny z dołu Wyjeżdżający do Stanów Zjednoczonych A. P. przyjmie ważne zlecenia Bardzo bogatej do lat 38 niebrzydkiej potrzeba do zamążpójścia Zgłoszenia dla J. K. Rybickiego w Busku Kieleckiem przy ul. 3 Maja nr. 5 zdw 84 471

Maskowe
kostjumy nowe piękne wypożyczam. „Janina", Górna Wilda 13 zdwp 84 553

Szkoła tańców Antoszewskiego
Zielona 3. Nowe kursy 4 stycznia. Lekcje oddzielne codziennie. Pw 8 151-52.62

Piękne kostjumy maskowe
oryginalne modele wypożycza „Fémina", Fredry 3. zdw 84 781

Wykwintne
suknie karnawałowe oraz stare modernizuje prędko, tanio. Słowackiego 39. III., prawo. zdw 84 784

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu, centrum miasta ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro, lewo, drugi dom od Placu Świętokrzyskiego. zdw 83 593

Plisowanie
hafty, mereżki wykonuje szybko i tanio „Haftoplis" Woźna 10. Pw 7 711-50.118

Przepisujemy
powielamy tłumaczymy na prowincję wysyłka odwrotnie. Czystopis. Poznań Wjazdowa 10. zdw 83 974

Maskowe
kostjumy oryginalne, nowe wypożyczam. Olszańska, św. Marcin 38, dom boczny, prawo, III. piętro. zdw 84 643

Przepisywanie
na maszynie wszelkich pism — przyjmujemy po niskich cenach „Brixol", Plac Nowomiejski 10 a, telefon 41 83. zdw 84 922

Suknie w 24 godzinach
wykonuje Salon Mód „Zofja" Bukowska 3, II, p. zdw 84 965

Najładniejsze kostjumy
na bal maskowy oraz suknie balowe wypożycza po przystępnej cenie Salon Mód „Zofja", Bukowska 3, II p. zdw 84 963

Ordery
na zabawy polecam. Małeckiego 10, III piętro, dom boczny. zdw 85 146

Maskowe
kostjumy wypożyczam. Szymańska, Nowa, wchód Murna 2. zdw 85 137

Księgi handlowe
zakładam, kontroluję, zestawiam bilanse wieczorami. Oferty Kurjer zdw 85 163

Polerowanie
oraz odnawianie wszelkiego rodzaju mebli i antyków wykonuje. Oferty Kurjer zdw 85 201

Buchalterja uproszczona
dla kupców, rzemieślników właścicieli nieruchomości, zawodów wyzwolonych. Nowość! Każdy samodzielnie może prowadzić buchalterję prawidłową, stanowiącą obronę przy podatkach. — Podręcznik i księga zł 18. Prospekty wysyła bezpłatnie. Paczoszyński, Grudziądz 11. P. K. O. 203 079. dw 3 702

Książkowa-bilansistka
samodzielna z 10 letnią praktyką biurową załatwia wszelkie sprawy wekslowe, podatkowe, pisanie na maszynie, wypłata robotników itp. prima świadectwa i referencje przyjmie posadę od 1. 1. 30. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 330

Maszyną
przepisuje tanio — zestawiam bilanse oraz dostarczam adresowane koperty wszelkich branż — Zgłoszenia 4—6. św. Marcin 41. III., prawo. zdw 85 322

Krawcowa
wykonuje szybko, elegancko suknie wizytowe i balowe do 15 zł. Głowacka, Rom. Szymańskiego 5. zdw 85 257

Piękne kostjumy maskowe
oryginalne modele dla pań z towarzystwa wypożycza „Fémina", Fredry 3. zdw 85 252

Przepisuje
maszynowo po polsku, niemiecku tanio, Dutkiewiczowa. Chwaliszewo 70, front. zdw 85 249

Specjalista
żaluzji nowych, reparacje tylko Liebig. Chwaliszewo 39. rw 8 178-9

Maskowe
kostjumy wypożyczam — wielki wybór Pawlikowska. Poznań, ulica Woźna 15 rw 8138/9

Kresowianka
pracownia sukien i okryć damskich, dla pań urzędniczek dogodne warunki, św. Marcin 16/17, wejście F II. zdw 85 367

Kosmetyka lecznicza
Racjonalne pielęgnowanie cery. Masaże. Maquillage (upiększanie twarzy). Pierwszorzędne farbowanie włosów, brwi, rozjaśnianie najnowszemi środkami. Porady bezpłatne. Wielka 7, II., Kilbertowa. rw 8176

Na lód
obuwie do łyżew własnego wyrobu. C. Glock, św. Marcin 32 zdw 85 378

23 OŻENKI

Mrówka
Piotr. Ostrów (Wlkp.), Kościuszki 2, poważne partje w Wielkopolsce Pomorzu. zdw 83 984

Wdowa
inteligentna, uczciwa, starsza, z własnem mieszkaniem 3 pokojowem z kuchnią, wyszłaby zamąż za starszego dobrze sytuowanego pana. Wdowiec z dziećmi nie wykluczony. Oferty Kurjer zdw 84 948

Kawaler
rzemieślnik, brunet lat 25, z braku znajomości pozna panne lub wdówkę miłego charakteru do lat 30 Panie posiadające 2 000 gotówki zechcą złożyć oferty Kurjer zdw 85 003. Cel matrymonjalny.

Wielkopolanka
lat średnich, usposobienia słonecznego, opromieni życie starszego pana. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 84 974

Wdowa
własnem mieszkaniem wyjdzie za rzemieślnika 40—50 lat. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 85 143

Samotna
kobieta lat 50 przystojna lecz biedna pragnie szczęśliwie zamąż wyjść Panowie z egzystencją i mieszkaniem raczą oferty swe złożyć do Kurjera zdw 84 992

Pani
która posiada skąd poszukuje pana z gotówką, celem ożenku. Oferty możliwie z fotografją do Kurjera zdw 84 955

Sympatyczna
przystojna i wesoła blondynka pragnie idealnego męża. Oferty Kurjer zdw 85 009

Wyswatać
pragnę krewną, pannę zdrową, gospodarną również doskonałą w kupiectwie, z gotówką 15.000 zł. Reflektuje się jedynie na panów poważnych, t. j. od lat 30, obrotnych, z zapewnioną egzystencją. Pośrednictwo życzliwych, krewnych, mile widziane. Łaskawe propozycje upraszam do Kurjera zdw 85 160

Już
gwiazdor „Rekord" zawitał. Kto go poznał, to skorzystał serduszko osamotnione pocieszył. Kto ma jeszcze życzenia, niech spieszy do biura matrymonjalnego Rekord, Skarbowa 15, telefon 40-18. zdw 85 170

Samotny
lat 43, ożeni się. Oferty Kurjer zdw 85 295

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 1 II piętro zdw 81 472

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 telefon 33 29 Pw 7405-48.201

Panie Gospodynie
10 lekciowy kurs dzienny
lub wieczorny tylko 25 złotych od 9 stycznia. Współczesnego ułatwienia pracy domowej wykwintne gotowanie pieczenie, pranie, prasowanie. Odżywianie racjonalne towaroznawstwo nw 6245

Tańce
Opeliński, Mielżyńskiego 1, II., 6.30—9. zdw 84 861

Akademja Tańców

prof. Wituszkowskich przyjmuje wpisy do nowo organizujących się kompletów Każdy bezwzględnie w ciągu jednego kursu nauczy się modnie i wytwornie tańczyć Skarbowa 14 parter e wo. Zgłoszenia 6 do 9 Pw 7456

Vala Jennings
wyucza tańców najnowszych — Komplety lekcje prywatne Wpisy 3—7 Ratajczaka 29 III lewo dw 3 594

Piotra Mikołajczaka
szkoła tańców Pocztowa 29 I Kurs nowy dla początkujących rozpoczynam w sobotę 4 stycznia Dla zamiejscowych kurs niedzielny lekcje od 5 8 rozpoczyna się w niedzielę 5 stycznia Lekcje prywatne każdego czasu. Pw 8100 51.259

Literatury
polskiej u profesora (ki) poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 990

Do matury
przygotowuję. Udzielam łaciny. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 985

Uzupełniających
lekcyj fizyki u profesora poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 981

Niemieckiego
francuskiego udzielam bardzo tanio. Oferty Kurjer rw 8169

Szkoła

tańców A. Szykego. — Od 2 stycznia rozpoczną się nowe kursy. — Zapisy Kwiatowa 4, parter. zdw 85 308

Pedagogiczna szkoła tańców
Baletmistrza Szczurka wyucza 6 lekcjach bez względu zdolności z gwarancją. 4. rozpoczynam nowe komplety. Plac Wolności 14 a. III. piętro, 4—9. zdw 85 152

Angielskiego
konwersacji udziela rodowita Amerykanka Oferty Kurjer zdw 85 165

Student
tanio udzieli lekcji w zakresie gimnazjum. Oferty Kurjer zdw 85 192

Kursy
stenografji polskiej, niemieckiej pisania na maszynach, książkowości rozpoczynam 2 stycznia. Tyran-Zaworska, ul. Strzelecka 33. zdw 85 237-8

Szkoła Języków Marji Romington
Strzelecka 8, parter. zdw 84 533

Bilans
księgowość załatwiam, lekcji udzielam „Kurjer" zdw 85 361

25 MUZYKA

Na cytrze
udzielam lekcji. Grądzyńskiego 42, IV. zdw 84 864

Orkiestry
solidne zespoły na bale zabawy poleca Jankowski, Plac Wolności 17 II. zdw 84 321

Gitarę
mandolinę, skrzypce wyuczam, zabawy, uroczystości grywam. — Muzyka. Stary Rynek 71 72. IV front. zdw 84 729

Pianino
krzyżowe do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 053

Wychowawczyni
rutynowana perfekt francuski — zajmie się dzieckiem przed lub po południu. Oferty do Kurjera zdw 85 119

Trio lub duet
zgrany z obszernym repertuarem może się zaraz zgłosić z podaniem warunków. — Cukiernia Nowy Świat, Czesław Sabiniewicz, Kępno. dw 3704

Lekcyj
gry skrzypiec, mandoliny udzielam. Wilda Wybickiego 2. zdw 85 065/6

Lekcyj
gry skrzypcowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki, Kaulfussówna Wilda, Strumykowa 7, III zdw 85 117 8

Fortepian
lekcyj udziela Marja Wawrzyniakówna Rom. Szymańskiego 4 zdw 85 314

26 ROZRYWKA

Kino „Aurora"
św. Marcin 13. — Od 28.—31. 12. „Pat i Patachon" jako szantażyści. Kw 1404

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Panienka
młoda, inteligentna z ukończonym kursem szkoły gospodarczej (specjaność haft i robótki ręczne) przyjmie posadę od 1. 1. 1930 jako towarzyszka starszej pani — względnie młodej panienki. Leduchowska, Rudnik, koło Grudziądza. zdw 84 722

Stangret
poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 84 562

Czeladnik młynarski
mogący dać 1 000 zł kaucji były kierownik młyna poszukuje odpowiedniej posady Oferty Ignacy Dassuj Kruczn Czarnków zdw 84 707

Kuchmistrz
szuka posady na stałe lub na dni Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 84 612

Biuralistka
poszukuje posady do biura wzgl. kasjerki. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 84 757

Technik budowniczy
mistrz murarsko ciesielski, poszukuje odpowiedniej posady. Oferty do Kurjera zdw 84 571

Maszynistka
z praktyką i ładnym charakterem pisma poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 84 868

Mechanik
na maszyny biurowe, własne narzędzia poszukuje posady w banku lub urzędzie Zna prace wchodzące w zakres ślusarstwa. Miejscowość obojętna Oferty szczegółowe Kurjer zdw 84 898

Mechanik
na maszyny do pisania, liczenia itp 2 letnią praktyka poszukuje od 15 1 30 posady Miejscowość obojętna Oferty szczegółowe Kurjer zdw 84 897

Szofer - ślusarz
kawaler lat 27, dobremi polecenia mi, obeznany także dokładnie z obsługą i naprawą instalacji elektr., maszyn parowych i wszelkich maszyn rolniczych, zmieni posadę najchętniej w większym majątku. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 84 894

Dziewczyna
samodzielna z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. 1. lub 15 1. Oferty Kurjer zdw 84 893

Gosposia
kucharka szuka posady od 1. 1. 30 w Poznaniu w skromnym domu. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 84 951

Posługaczka
poszukuje miejsca do sprzątania biur. Oferty Kurjer zdw 84 946

Elewki
posady poszukuje zaraz lub później, najchętniej w majątku. — gdzieby można się wyuczyć gotowania Oferty Kurjer zdw 84 934

Technik dentystyczny
poszukuje posady, Oferty Kurjer zdw 84 930

Książkowa
z dłuższą praktyką, pisząca również na maszynie poszukuje posady najchętniej na wieś lub małe miasto. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 926

Dziewczyna
z dobremi świadectwami, z gotowaniem poszukuje posady do samotnego pana od 1. 1. 1930 Proszę oferty skierować do Kurjera zdw 85 004

Służący - szofer
dobrze polecony poszukuje jakiegokolwiek zajęcia Oferty Kurjer zdw 84 919

Posługaczka
czysta i uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 84 918

Dziewczyna
z lepszej rodziny do wszystkiego poszukuje posady od 1 stycznia, wyznanie obojętne Zgłoszenia do Kurjera zdw 84 917

Kasjer - książkowy
rutynowana siła z 20 letnią praktyką poszukuje od 1 1 1930 stałej posady w majątku lub w przemyśle. Oferty do Kurjera zdw 84 915

Techniczka - dentystka
pracując samodzielnie w złocie i kauczuku przyjmie posadę. Oferty Kurjer zdw 84 914

Pomocnik
piekarski szuka pracy. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 84 912

Inteligentna
panna poszukuje posady ekspedientki w branży papierniczej, piekarni lub jako bufetowa, miejscowość obojętna, mogę złożyć kaucję 400—500 zł. Oferty Kurjer zdw 84 904

500 zł
dam kaucji jako inkasent lub woźny Oferty Kurjer zdw 84 903

Zaległości, bilans, reklamacje
prawidłowo dyskretnie, niedrogo Bobrowski, Spokojna 12. zdw 84 902

Czeladnik
piekarski z dobrą praktyką piekarsko-cukierniczą poszukuje posady od 1 1 Oferty Kurjer zdw 85 002

Panna
inteligentna poszukuje posady bufetowej, ekspedjentki do cukierni lub restauracji Oferty Kurjer zdw 85 000

Posługi
poszukuje. Oferty do Kurjera zdw 84 998

Czeladnik
rzeźnicki, obeznany w wszelkich dziedzinach wchodzących w zakres zawodu poszukuje posady. Reflektuje na samodzielną posadę w mniejszem przedsiębiorstwie lub jako czeladnik w większem. Oferty uprasza się do Kurjera zdw 84 988

Student U. P.
(IV rok prawa) poszukuje posady aplikanta u adwokata lub praktykanta w banku Włada językiem niemieckim Uprasza o łaskawe oferty do Kurjera zdw 84 980

Kobieta
inteligentna, gotująca bardzo dobrze poszukuje zaraz posady, jako wyręczycielka lub gosposi za skromnem wynagrodzeniem. Ofetrty Kurjer zdw 84 967

Służąca
z gotowaniem szuka posady od 1 Oferty Kurjer zdw 84 966

Młodsza
dziewczyna do wszystkiego z dobremi świadectwami poszukuje zaraz posady. Ostatnia posada 4½ roku. Oferty Kurjer zdw 84 952

Panienka
poszukuje posady do dzieci od 15. Oferty Kurjer zdw 85 013

Fryzjer damski
siła starsza, pierwszorzędna z praktyką zagraniczną, szuka posady lub kierownictwa w poważnej firmie w Poznaniu od 1 wzgl. 15 stycznia 1930 Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 85 265

Posady inkasenta
magazyniera, śpichrzowego itp. poszukuje zaraz zawodowy rolnik z wykształceniem gimnazjalnem, lat 42, żonaty. Złoży odpowiednią kaucję. Na prowincję niewykluczone. — Waliński, Poznań, Matejki 38, parter, lewo. zdw 85 017

Bona
inteligentna kochająca dzieci poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 85 028

Szofer
kawaler, trzeźwy, pracowity, z dobremi świadectwami poszukuje posady na dorożkę lub prywatne Oferty Kurjer zdw 85 032

Stenotypistka
poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 85 020

Dwie siostry
gosposia i pokojowa poszukują posady (dobra warszawska kuchnia, dobre świadectwa). Oferty Kurjer zdw 85 021

Sierota
inteligentna poszukuje jakiejkolwiek posady w biurze lub sklepie Oferty Kurjer zdw 85 026

Nauczycielka
dobra wychowawczyni z długoletnią praktyką, przygotowuje do czwartej klasy gimnazjalnej, poszukuje zaraz posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 85 025

Dziewczyna
pilna i uczciwa zamieni posadę od 15 1 chętnie do jednej osoby zna wszelką pracę jak pranie i prasowanie, ma dobre świadectwa, wiek 25 lat Oferty Kurjer zdw 85 023

Przyjmę
przedstawicielstwo firm win, wódek, czekolady i cukrów na województwo Łódzkie. Waliński, Poznań, Matejki 38, parter, lewo. zdw 85 015

Szofer
ślusarz mechanik z praktyką poszukuje prywatnej posady. Oferty Kurjer zdw 85 040

Panna
przyjmie posadę do lekkich prac domowych ewentl. do dzieci lub za nianię. Zgłoszenie Kurjer zdw 85 059

Początkująca
stenotypistka poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 85 058

Kucharka
gotuje na weselach i zabawach Oferty Kurjer zdw 85 057

Kucharka
dobrze polecona szuka posady w restauracji lub prywatnie bez spania jako przychodnia. Oferty Kurjer zdw 85 046

Panienka
miła, która kocha dzieci poszukuje posady od 1 stycznia Poznaniu zna szycie. Oferty Kurjer zdw 85 044

Krawcowa
pierwszorzędna dziennie 3 zł. — Oferty Kurjer zdw 85 072

Technik
dentystyczny poszukuje zaraz posady, miejscowość obojętna Łaskawe zgłoszenia skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 85 063

Absolwent
Miejskiej Szkoły Handlowej poszukuje zajęcia biurowego. Oferty Kurjer zdw 85 096

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady, zna dobrą kuchnię jako samodzielna do dwóch osób, do wszystkiego od 1. 1 30. Oferty Kurjer zdw 85 090

Młodsza
siła biurowa pisząca na maszynie z praktyką będąc w przykrem położeniu poszukuje jakiejkolwiek posady Zgłoszenia Kurjer zdw 85 087

Panienka
inteligentna, znająca książkowość i pisząca na maszynie poszukuje jakiejkolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 086

Szofer - piekarz
poszukuje posady, 5 letnia praktyka piekarska rok szofera na żądanie kaucja Oferty Kurjer zdw 85 081

Dziewczyna
starsza, nawskroś uczciwa ze średnim gotowaniem szuka od 1. stycznia posady Oferty Kurjer zdw 85 097

Panienka
znająca maszynę poszukuje posady początkującej biuralistki za skromnem wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer zdw 85 129

Osoba
inteligentna, starsza, pracowita, przyjmie posadę u samotnej osoby z gotowaniem, szyciem i reparacją. Oferty Kurjer zdw 85 128

Sierota
uczciwa, znająca się na gospodarstwie domowem przyjmie posadę najchętniej do samotnej osoby. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 85 127

Panna
sumienna przyjmie posadę do bufetu. Ofetry do Kurjera zdw 85 126

Osoba
w średnim wieku znająca się na dobrej kuchni i prowadzeniu gospodarstwa domowego poszukuje samodzielnej posady najchętniej w majątku zaraz Oferty Kurjer zdw 85 108

Gosposia
uczciwa, pracowita szuka posady u samotnego pana albo dwojga osób. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 133

Poszukuję
posady elewki do biura, znam cośkolwiek książkowość Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 187

Młodzieniec
inteligentny z dobrej rodziny, lat 25, posiadający 7 klas gimnazjalnych, poszukuje posady jako inkasent, woźny lub inna. Wysoka gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer zdw 85 191

Pomocnik
z branży kolonjalnej poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 200

Bona
poszukuje posady towarzyszki albo bony od 15. 1. 1930 r. Zgłoszenia pod zdw 85 207 do Kurjera Poznańskiego.

Sierota
książkowa-kasjerka pisząca na maszynie, biegła w polskim i niemieckim, ostatnio w majątku ziemskim, poszukuje posady zaraz. Łaskawe oferty Kurjer zdw 85 162

Przyjmę
posadę bufetowego ekspedjenta, magazyniera kaucja 1 000. Oferty Kurjer jw 3 185

Służąca
uczciwa, sumienna pracowita poszukuje posady z praniem i gotowaniem od 1. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 348

Maszynistka
biegła z praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 84 431

Kasjerka - biurowa
z kilkoletnią praktyką szuka odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 85 325

Kasjerka
z kilkoletnią praktyką szuka posady. Oferty Kurjer zdw 85 324

Książkowa - kasjerka
z kilkoletnią praktyką szuka odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 85 323

Biuralistka
z praktyką pisząca na maszynie dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 85 349

Krawcowa
przyjmuje prace w dom i poza dom. Zetner, Górna Wilda 102, III. prosto. zdw 85 343

Pomocnik
kupiecki z branży żelaza i kolonjalnej, poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 85 259

Technik
dentystyczny, młodszy, pracujący samodzielnie, poszukuje posady od 1 stycznia. Oferty z podaniem pensji do Kurjera zdw 85 262

Pokojowa
uczciwa, z dobremi świadectwami przyjmie 1. 1. 30. posade do lepszych państwa lub w mieście najchetniej w majątku. Michalska, Bogwidze, poczta Bronów, pow. Pleszew. zdw 85 261

Poszukuję
posady jako pokojowa z szyciem albo do dzieci. Łaskawe zgłoszenia upraszam do Kurjera zdw 85 278

Początkująca
maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 306

Poszukuję
posady inkasenta, lub woźnego z z lepszem wykształceniem do poważnego przedsiębiorstwa. Na żądanie kaucja do 3 000 zł. Łaskawe oferty prosze skierować do Kurjera zdw 84 970/1

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 85 358

Siostra - pielęgniarka
szuka posady od 1. 1., miejscowość obojetna. Oferty zdw 85 363

Panna
ma biurowość, ekspedycję, z kaucją 500 zł poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 85 211

4.000 zł
(później więcej) włoży rzutki, sumienny kupiec, gdzie otrzyma posadę i pewną gwarancję. Oferty Kurjer zdw 85 210

Dziewczyna
z gotowaniem oraz do wszelkiej pracy domowej poszukuje posady od 1. stycznia 1930. — Oferty Kurjer zdw 85 217

Biuralistka
poszukuje jakiejkolwiek posady. Najchetniej branża ogrodniczo-szkółkarska. Oferty Kurjer zdw 85 216

Zbożowiec
lat 28, energiczny, rzutki, kilkoletni członek zarządu w „Rolniku", samodzielny książkowy, posiada prawo kierowania samochodami. Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Złoży ewentualnie kaucje. Łaskawe oferty Kurjer dw 3 591

Bona
freblanka, lat 23, umiejąca wzorowo zająć sie dziećmi i nauczaniem, poszukuje posady od 1 stycznia. Oferty Kurjer zdw 85 316

Biuralistka
z ładnym charakterem pisma, pisząca na maszynie, znająca książkowość, z roczną praktyką pragnie zmienić posadę. Oferty Kurjer zdw 85 307

Młodszy
ekspedjent branży artykułów męskich i konfekcji poszukuje posady możliwie od zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 85 319

Starsza
panienka uczciwa, czysta, szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 85 318

Portjer
kawaler, posiadający cośkolwiek praktyki z bardzo dobremi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer zdw 85 421

Służąca
do wszystkiego szuka posady z gotowaniem od 1. Oferty Kurjer zdw 85 438

Początkująca
maszynistka poszukuje posady od 1. 1. 30 lub zaraz. Oferty do Kurjera zdw 85 443

Oficer
rezerwy (Hallerczyk) kawaler Virtuti Militari, poszukuje posady na samodzielnem stanowisku, kaucja według umowy. Wiadomość poste restante J. S. Jarocin. zdw 85 384

Pomocnik
gastronomiczny, znający biegle język francuski niemiecki i polski poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 85 387

Stolarz
odświeża fortepiany, jadalnie, sypialnie i wszelkie inne sprzety. Oferty Kurjer zdw 85 414

28 WOLNE MIEJSCA

Agentów
jeszcze kilka potrzebuję. Śniadeckich 30. II., 4—7. Kw 1 374

1 500 — 3 000
złotych miesięcznie zarabia zdolni zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej obligacyj — najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku. Najwyższa prowizja, zdolnym pensja, patent, kolej, djety. Uwaga! — Ułatwiona sprzedaż — najniższ ceny! Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujących pouczamy. Oferty Lwów, skrytka pocztowa 206. nw 5304

Zastępcy losowi!
Płacimy wam przeszło 3 raty prowizji, koszta podróży patent. Ze względu na nowość dotychczas nieznaną zapewnione kolosalne zyski! Początkujących pouczamy. Oferty składać: Lwów Skrytka Pocztowa 165 nw 6069

Potrzebuję
od 1 stycznia towarzyszki nauczycielki dla dwóch starszych córek na wieś. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego w Buku. nw 6 249

Dziewczyna
do kuchni zdrowa, czysta i religijna najchetniej z prowincji potrzebna od 1 stycznia 1930 r. Piśmienne zgłoszenia z podaniem wysokości wymaganej pensji przyjmuje H. Buczkowska, Poznań, plac Lipowy 3. zdw 84 808

Chłopiec
do posyłek potrzebny. Skarbowa nr. 20, skład. zdw 85 125

Posługaczka
zaufana do państwa z zajęciem przed połud. potrzebna. Wały Leszczyńskiego 2, III., prawo. zdw 85 115

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem do skromnej kuchni potrzebna zaraz. Wskaże Kurjer zdw 85 107

Kasjerka
znająca książkowość Wielkopolskiej Izby Rolniczej i umiejąca biegle pisać na maszynie, potrzebna od 1. I., ewentualnie od 15. I. 1930 Zgłoszenia do Agencji Kurjera, Gostyń. nw 6270

Zastępców
i subzastępców (czyń) losowych poszukujemy. Płacimy przeszło 2 raty prowizji. Ręczymy za zł 1500 mies. prowizji. Nieznana dotychczas nowość w kombinacji losów. Zdolnym pensja, patent i koszta podróży. Początkujących pouczamy najnowszym systemem. Listy Lwowskie Towarzystwo Kredytowe, Lwów, Legjonów 33. nw 6 252

Stenotypistka
poszukiwana. Zgłoszenia osobiste w biurze adwokata Jaglarza pl. Wolności 14. zdw 84 831

Kierownika tartaku
jednotrakowego na Pomorzu z odpowiednią kaucją przyjmie zaraz Józef Łożyński Śrem. zdw 84 524

Specjalistek
do balowych sukien poszukuje Sauszkowa, Romana Szymańskiego 1. Reflektuje na pierwszorzędne siły. zdw 84 753

Potrzebna
służąca, umiejąca dobrze gotować. Szewska 19, III., lewo. rw 8173

Szlifierza
samodzielnego do niklowni przyjmę. — Wł. Czerniak, Poznań, 27. Grudnia 19. dw 3701

Służąca
potrzebna. Zakrzewska, Poznańska 59. zdw 85 147

Biuralistka
z ładnem pismem, wymowna, która umie się obejść z klijentelą, zaraz potrzebna na stałą posadę. Zgłoszenia z życiorysem i kopjami świadectw od godz. 5—7. Kromczyński, Aleje Marcinkowskiego 5. zdw 85 139

Robotnik
potrzebny zaraz. — Zgłoszenia Centrala Spożywcza, Trawiński, ul. Wroniecka 12. zdw 85 181

Biegła
ekspedjentka do restauracji potrzebna. Zgłoszenia do 3 stycznia 1930 do Kurjera Poznańskiego zdw 84 892

Stolarz
z narzędziami na pracę poboczną do fortepianów potrzebny. Kurjer zdw 84 950

Służąca
z dobrem gotowaniem, uczciwa, czysta potrzebna do trzech osób. Zgłoszenia 10—12. Wielkie Garbary 53, front, I. piętro. zdw 84 935

Służąca
w średnim wieku, dobrze polecona, znająca dobrą kuchnię potrzebna do jednej osoby od 15. 1. Pensja 50 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 933

Posługaczka
dzielna na cały dzień z praniem i gotowaniem potrzebna zaraz. — Wrocławska 30, II., 1. zdw 85 315

Pierwszorzędny
czelista saksofonista do lepszego zespołu wolny od 1 stycznia. — Oferty Czelista, Kawiarnia Wiedeńska, Gniezno. nwp 6 282

Książkowa
branża mleczarni, znająca badanie mleka, korespondencję niemiecką, potrzebna na prowincję natychmiast, wolne utrzymanie, pensja wysoka. Agencja Kurjera Krotoszyn. nw 6 281

Krawcowe
potrzebne. — Przemysł Ludowy, św. Marcin 11 zdw 85 214

Fryzjerski
pomocnik potrzebny. A. Wieliński, Dąbrowskiego 45. jw 3 182

Ekspedjentka
z branży rzeźnickiej może sie zaraz zgłosić. Max Milbradt, mistrz rzeźnicki, ul. Wrocławska 8. nw 6 280

Panienka
skromna potrzebna na wieś do młodszych dzieci od 1. 1. 30. Zgłoszenia z podaniem pensji i fotografji do Kurjera zdw 85 264

Pokojowa
z dobremi świadectwami potrzebna od 1. 1. 30. Ul. Cicha 17. zdw 85277

Fachowy
podróżujący na cukierki potrzebny zaraz. Oferty do Kurjera zdw 85 293

Agentów
przyjmę. Zgłoszenia Szamarzewskiego narożnik Polnej 28. zdw 84 920

ZAJĄCE

bez skórki **sztuka zł 9,** z skórką **11 zł.**

poleca Najstarszy dom delikatesów

Woźniak i Kosicki

dawniej **Jacob Appel** Pw 8146-52,56

Aleje Marcinkowskiego 7.

Potrzebna
bona-freblanka do trojga dzieci 2 dziewczynki 7 i 5 lat — chłopczyk 3 lata. Kopje świadectw proszę skierować H. Szyfterowa, Młynkowo, poczta Duszniki. zdw 85 435

Aptekarza
rutynowanego z prawem prowadzenia apteki poszukuje apteka na prowincji. Zgłoszenie Kurjer zdw 85 434

Ekspedjentka
potrzebna zaraz do piekarni. — Zgłoszenia Werle, Knapowskiego 28. zdw 85 441

Dam
kierownicze stanowisko za pożyczenie 6—8 tysięcy, pensja i procent. Oferty Kurjer zdw 85 405

Uczeń
do składu kolonjalnego potrzebny zaraz. Zgłoszenia: Centrala Spożywcza, Trawiński, ul. Wroniecka 12. zdw 85 180

Kierownika
poszukuje cegielnia w Poznaniu, energicznego handlowca, w wieku średnim, z uniwersyteckiem wykształceniem i dokładną znajomością księgowości. Zgłoszenia między 8—9 wieczorem. Bolewska, Kantaka 6. zdw 85 159

Uczenicę
do prac biurowych przyjmie Przemysł Muzyczny Nikodem Szmelter, Poznań, Gwarna 16. zdw 85 136

Dziewczyny
do wszelkich prac domowych poszukuję. Strzałowa 6, parter, lewo. zdw 85 196

Dwie kasjerki
młode zaufane z językiem niemieckim i polskim zaraz z całem wolnem utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 911

Fryzjerski
pomocnik potrzebny zaraz. Kerber, Kórnik. nw 6 259-60

Służąca
do wszystkiego potrzebna od 1. 1. z własną pościelą. Zgłoszenia 29. od 13—19. Grundwaldzka 35. zdw 84 986

Ucznia
syna porządnych rodziców w wieku 15—16 lat przyjmie firma kolonjalno delikatesowa w Poznaniu. Zgłoszenia piśmienne do Kurjera Poznańskiego. zdw 85 334

KURSY HANDLOWE TEOFILA PREISSA

w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka 29.

Założone w roku 1893.
Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału.
Nowe kursy 7 stycznia. Tygodniowo 30 lekcyj.
Prospekty na żądanie. Dołączyć znaczek pocztowy.
zw 20458/4

Woźnica
do wożenia piwa z własną klijentelą za kaucją na stałe, dobrze opłacone stanowisko zaraz potrzebny. Gdzie? wskaże Kurjer dw 3 703

Dziewczyna
do lekkich prac domowych od 1. 1. 30. W. Łuczak, ul. Kraszewskiego 15. jw 3 179

Służąca
uczciwa do wszystkiego od 1. 1. 1930. Zielińska, Wały Jana III. 11, I. zdw 84 932

Podróżujący
kaucją 1.500 stała pensja i prowizja. Oferty Kurjer zdw 85 333

Szofera
poszukuję. Zgłoszenia z podaniem pensji do Kurjera zdw 85 326

Panienka
do 2 dzieci i lekkiej pracy domowej ze szyciem, zdrowa, z zamiłowaniem do dzieci potrzebna zaraz lub 1 stycznia. Janiszewska, Wielka 15, III. zdw 85 341

Potrzebny
szofer, kaucja 500 złotych, stała posada. Oferty Kurjer zdw 84 929

Potrzebna
od 1. lub 15. 1. 30. roku wiejska starsza dziewczyna z praniem do wszystkiego do restauracji. Adres wskaże Kurjer zdw 84 925

Dziewczyna
pozaszkolna, uczciwa z Wildy do chłopczyka pięcioletniego potrzebna Oferty Kurjer zdw 84 991

Ucznia (uczenicy)
z lepszem wykształceniem, nie niżej lat 16 przyjmie zaraz dentysta. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 988

Posługaczka
może się zaraz zgłosić Siemiradzkiego 2, II., środkowe drzwi. (Łazarz). zdw 85 368

Maszynistka
stenografistka, znająca korespondencję polską i niemiecką, potrzebna. Oferty Kurjer zdw 85 218

Służąca
do wszystkiego od 1. 1. może się zgłosić. Kantaka 7, III., pr. zdw 85 224

Dziewczyna
do posługi za utrzymanie. Zakład fryzjerski, Leonarda 2, Winiary zdw 85 233

Służąca
do wszystkiego. — Knaflewska, Chwaliszewo 9, podwórze, wprost II. piętro. zdw 85 175

Woźny
kawaler potrzebny od zaraz. Gwarancja 500 zł, również i stenotypistka może się zgłosić. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 395

Radjomechanik
zaraz potrzebny. A. Kachlicki, Sew. Mielżyńskiego 1. zdw 85 374

Służąca
uczciwa z świadectwami zaraz potrzebna. Wierzbięcice 10, I. piętro. zdw 85 375

Student

kończący prawo **poszukuje**

korepetycji na wsi

w kulturalnym domu, gdzie mógłby po zatem spokojnie studjować. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera pod zw 20907

Gospodyni
w młodszym wieku, znająca gotowanie potrzebna. Stryczyński, Dąbrowskiego 3. I. zdw 85 394

Chłopiec
potrzebny w wieku 14 do 16 lat dość silny do posyłek i kasowania pieniędzy, uwzględnienie tylko będzie za okazaniem dobrych świadectw szkolnych. Zgłoszenia Chwaliszewo 63, skład, miedzy 5—7 godzina. zdw 85 393

Służąca
starsza potrzebna od 1. 1. Skład kolonjalny, ul. Półwiejska 34. zdw 85 279

Kierownik
do składnicy mąki na Górnym Śląsku potrzebny z kaucją ca. 20 000.— zł przy odpowiedniem zabezpieczeniu i oprocentowaniu. Dochód miesięczny ca. 600 zł. Oferty kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 85 006

Służąca
dzielna, doświadczona do wszystkich robót domowych potrzebna. Tylko dobrze polecona. — Oberowa, Wilda, Wierzbięcice nr. 66, II. p. zdw 84 972

Służąca
zdrowa do wszystkiego potrzebna Sebel, Seweryna Mielżyńskiego 4. zdw 84 960

Dziewczyna
do dzieci, inteligentna potrzebna zaraz lub 1. 1. 30. Zgłoszenia u p. Labogi w winiarni Goldening, Stary Rynek 45, wejście z sieni. zdw 84 954

Za mieszkanie
1—2 pokojowe dam posade stałą książkowego (ej). Oferty Kurjer zdw 85 018

Ekspedjentka
uczciwa z obsługą potrzebna zaraz. Górna Wilda 28, restauracja zdw 85 029

Dziewczyna
bardzo dobre gotowanie, pieczenie. Zgłosić ul. Śniadeckich 26, III., lewo. zdw 85 039

Inkasent podróżujący
kaucja 2 000 złotych potrzebny natychmiast. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 060

Młynarza
samodzielnego przyjmie Młyn Parowy. Kaucja, gwarancja hipoteczna wzgl. Państw. pożyczka 5 000 zł. Oferty Kurjer zdw 85 093

Młynarza
samotnego, dzielnego fachowca poszukuje mniejszy Młyn Parowy z kaucją 2 000 zł. Oferty Kurjer zdw 85 092

Panienka
zdrowa, inteligentna potrzebna zaraz do dwojga dzieci. Pomorska, Kanałowa 9. zdw 85 100

Zdolnych
podróżujących na pokupny artykuł poszukujemy. Wysoki zarobek. Oferty Kurjer zdw 84 625

Masażystka
rutynowana potrzebna. Oferty, warunki Kurjer zdw 84 622

Asystent
w praktyce ogóln. szpitaln pożądany zaraz. Zgłoszenia i war. Kurjer zdw 84 411

Panienka
do pomocy w przyjmowaniu pacjentów, obeznana z tą czynnością potrzebna zaraz lub 1. 1. 30. u lekarza dentysty, ul. 27 Grudnia 9. II. zdw 84 671

25 zł
dziennie nietrudno zarobić, lekka praca piśmienna. Zgłoszenia firma Carbon, Gdynia. zdw 84 718

Stenotypistka
polsko-niemiecka, dzielna w swym zawodzie, poszukiwana do biura fabrycznego na wsi. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 84 542

Niania - bona
z szyciem potrzebna od 1. 2. 30 do 2 dziewczynek, 3 lata i 1 rok na wieś pod Poznaniem. Odpisy świadectw z żądaną pensją przesłać do Kurjera Poznańskiego pod dw 3 696

Murarski
chłopiec potrzebny. Marsz. Focha 72, gospodarz. zdw 84 891

Pierwszorzędna
ekspedjentka z kilkuletnią praktyką do składu rzeźnickiego zaraz lub od 1. 1. 30 potrzebna. Stanisław Górski, Poznań Wroniecka 18. zdw 84 881

Służąca
z gotowaniem potrzebna. Skład kolonjalny, Szkolna 3. zdw 84 887

Apteka
poszukuje natychmiast wpracowanej i poleconej siły pomocniczej. Oferty przyjmuje ekspedycja Kurjera Poznańskiego pod dw 3678

Apteka
poszukuje zaraz elewa (ki) z praktyką i siły pomocniczej żeńskiej, dobrze zaprowadzonej. Zgłoszenia z podaniem pensji do Kurjera Pozn. dw 3 687

Pielęgniarki
doświadczonej poszukuje. Zgłoszenia Chełmońskiego 10, I., od 4 do 6 po południu u inż. Alberta. zdw 84 730

Poszukuje się inteligentnego wymownego pana
który może reprezentować poważne przedsiębiorstwo w poszczególnych województwach z prawem inkasa kaucja 3 000 złotych konieczna Zgłoszenia Kurjer zdw 84 546

17 PODZIĘKOWANIA

Podziękowanie
Pan Dyrektor Oddziału Banku Polskiego w Poznaniu Euzebjusz Wardejn ofiarował zamiast życzeń świątecznych i noworocznych na ubogich miasta Poznania kwotę 100 zł. Pan Dyrektor Biura Samorządowego w Poznaniu Dr. Władysław Dalbor ofiarował zamiast życzeń świątecznych i noworocznych na ubogich miasta Poznania kwotę 20 zł. Za hojny dar składam ofiarodawcom imieniem ubogich miasta Poznania serdeczne podziękowanie. — Prezydent stoł. miasta Poznania (—) Ratajski. zdw 85 082/a

Kw 1291

Humor zagraniczny

— Pan chce mieć urlop, aby się ożenić? Przecież pan niedawno wrócił z urlopu, czemu się pan wówczas nie ożenił?

— Bo nie znałem jeszcze mojej narzeczonej.

(Humorist London) S. F.

Przedpłata na styczeń 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr na stronie czwartej 120 gr na stronie drugiej 150 gr przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10, w dn. przedświąt do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszeniu, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149